

LOVEC¹⁹⁹² 7/8

glasilo Lovski zveze Slovenije

Hans Fanzoj

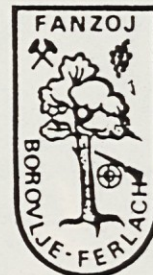
Borovlje – Ferlach

Puškarna in lovska oprema

A 9170 Borovlje

Telefon 9943 – 4227 – 2283

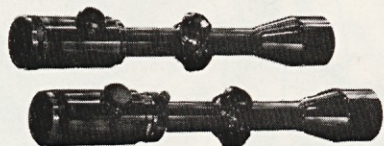
Telefax 9943 – 4227 – 2867

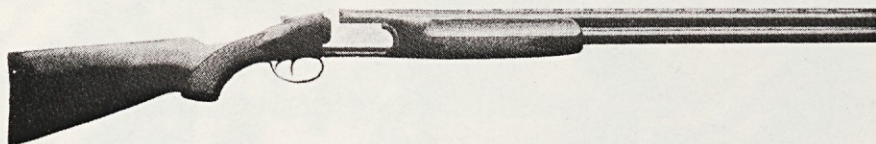
Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

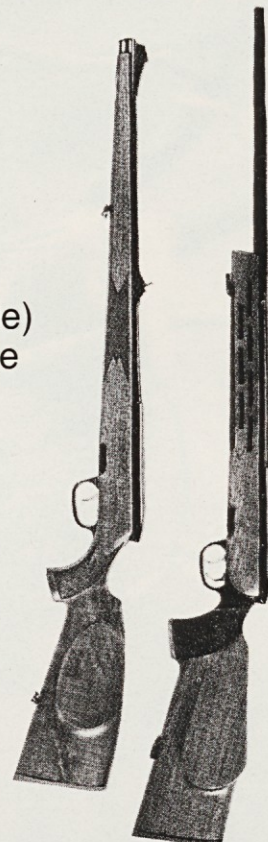
- lovske dvoglede,

- strelne daljnoglede 6 × 40, 4 × 32, 4 × 12;

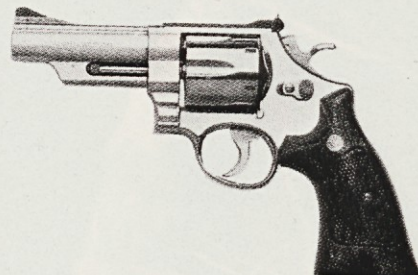

- malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7 × 64, .30 – 06, 8 × 68 idr.;
- ekspres dvocevke Falke (Avstrija) kal. 9,3 × 74 R (side by side) z ejektorji; neto cena je 45000 ATS;
- španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena 7500 ATS – 8000 ATS

- Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS
- vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih ter diable za zračne puške (tekmovalni diaboli RWS in Haendler & Nattermann);
- montažne dele za strelne daljnoglede.
- pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

Z nabavnim dovoljenjem lahko kupite pri nas vse vrste revolverjev in samokresov.

Po ugodnih cenah vam omogočimo tudi lov v SND (vzhodnosibirski los, severni jelen – karibu, navadni jelen, rjavi medved in sibirski snežna ovca)

Se priporočamo!

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo
letnik LXXV., št. 7–8
julij – mali srpan
in avgust – veliki srpan 1992

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tiska ga D.P. DELO – Tiskarna Delo
v Ljubljani.
Poštnina je plačana pri pošti 61102 Ljubljana.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Borut Ingolič

Odgovorni urednik Boris Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdi, Jože Perko, Marjan Toš

Lektorica in korektorica Mojca Terseglav

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.

Ta številka je izšla v 24 100 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za informiranje
št. 23/247-92 sodi LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13. točke tarifne
številke 3, za katere se plačuje 5%
prometni davek.

Naročnino je treba plačati vnaprej na
žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Izvod revije stane 150 SLT

Za druge naročnike
je letna naročnina 920 SLT.
Za tujino 55 DEM.

Gradivo (tipkopis!) za objavo pošljite
Uredništvu glasila LOVEC,
Župančičeva 9 – p.p. 505,
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malih oglasov:

do 15 besed 200 SLT, od 15 do 25 besed
260 SLT, od 25 do 30 besed 340 SLT.
Za vsako nadaljnjo besedo 12 SLT.

Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun
Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2

Telefaks: 061-217-994

IZ VSEBINE

Boris Leskovic	194	Nove pogoje delovanja moramo pričakati pripravljeni...
Lov, divjad in naš čas	196	
Blaž Krže	196	Iz dnevnega tiska
Valter Dvoršek	198	Ekspanzija srnjadi – kako dolgo še?
Z. Timarac,	201	O tulcih in kroglah
B. Leskovic	203	Kako je z jazbecem v Evropi?
Marko Mali	206	Zasledovanje obstreljene divjadi – danes in jutri
Mnenja in kritike	208	
Mitja Rebec	208	Nova usmeritev revije Lovec in obvezna naročnina nanj, da ali ne?
Martin Frece	209	Še o izobraževanju
Jože Papež	210	Neusklajeno gospodarjenje z gozdom in divjadjo v Trnovskem gozdu
Lovske povesti in doživljaji	212	
Miro Rak	212	Vapiti ali kanadski jelen
Ivanka Mestnik	215	Na medveda pri trinajstih
Lojze Števanec	217	Ti njemu, on tebi
Po lovskem svetu	219	
M. Petrak – B. Krže	219	Metoda za ocenjevanje obsega objedenosti rastlinstva z vidika načrtovanja odstrela; tako se ugotavlja objedenost
Janez Metonin	220	Kako dalje gospodariti z medvedom
Lovska organizacija	222	Klic na človekoljubno pomoč za nesrečne begunce iz BiH in Hrvaške – M. Rebec
	222	Kako naprej? – S. Lenardič
	223	Dom ob obletnici – Z. Lešnik
	225	Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala – LZS
Jubilanti	226	
	226	Ciril Šibau – 90-letnik
	227	Stane Medvešek – 70-letnik
Lovski oprtnik	227	
	227	Lovska bolezen premagala tekmo – J. Perko
	229	Najboljši med njegovimi goniči je bil Lisko – B. Leskovic
	229	O Lovskem klubu »Srjak« – Rakek – J. Steržaj
	230	Pripoved starega »ravbšica« – Luperkus
	231	Zaradi odpadkov v okolju – L. Filipčič
	232	Nepozabnemu Diku v spomin – L. Cafuta
	233	Več varstva namenimo ujedam – V. Luskovec
	234	Skrb šentjurskih lovcev za štorklje – E. Rečnik
V spomin	235	
	235	Janez Videmšek
	235	Jože Kalin (Joe)
	236	Ernest Sabothy
Lovska kinologija	237	
	237	Nekaj kritičnih misli ob izidu priročnika Osnove šolanja športnih, službenih in lovskih psov – M. Budič
	238	Predvidena legla lovskih psov – KZS

SLIKA NA NASOVNICI:

Da je medved za slovenski narod izjemno dragocena naravna dediščina, smo spoznali že v zadnjih dveh desetletjih preteklega stoletja in tudi okrog leta 1935, ko je bila ta velika zver sila zdesetkana. Prav slovensko ozemlje je bilo tisto v Evropi, kjer smo medveda varovali, čeprav si Slovenci ne moremo lastiti edinih zaslug. Kljub vsemu je varstvo medveda v Sloveniji tradicija, ki nam je lahko v ponos. Pri današnji številčnosti medveda v Sloveniji ga lahko občutno prizadenejo edino velike spremembe v njegovem habitatu, nikakor pa preudaren, načrtovan lov. Naša prva skrb je zato ohranitev naravnega okolja medveda (čim naravnejša sestava obsežnih gozdov), druga skrb pa je domena, o povračilu škod od medvedov, kjer bi se morala poleg lovskih organizacij in naravovarstvenih institucij angažirati tudi država – saj gre za skupno naravno in narodovo dediščino, kajne? – Foto Janez Konečnik, Diana

Nove pogoje delovanja moramo pričakati pripravljeni...

Z 9. seje skupščine LZS

Dnevni red 9. seje skupščine LZS, ki je bila 23. maja 1992 v Ljubljani, je obsegal poleg že ustaljenih točk dnevnega reda tudi razpravo o izvršitvi finančnega načrta za leto 1991, poročilo nadzornega odbora LZS in potrditev zaključnega računa LZS za preteklo leto. Delegati so povedali svoje mnenje o pripravljenih izhodiščih za nova Pravila LZS, spregovorili o novem predlogu volilnega postopka za organe LZS in na koncu zasedanja zastavili skupščini še nekaj vprašanj, predlogov in pobud. Skupščino je vodil zaradi bolezni predsednika njen podpredsednik Zoran Lešnik iz Maribora, ki je pred pričetkom izročil Zlatorogovo plaketo Konradu Seidlu, red I. stopnje za zasluge v lovstvu pa sta sprejela Gvido Počivavšek in Ožbalt Rožanc.

Ker želimo bralcem na kratko posredovati, kaj so delegati sklenili na tem zasedanju, preletimo najpomembnejše sklepe in jih komentirajmo.

P. Šuler in R. Mlinarič sta podala poročili o zaključnem računu in o delu nadzornega odbora. Delegati so v razpravi ocenili, da se je z zbranimi sredstvi gospodarilo racionalno, opozorili pa na nepredvidene zaplete pri plačevanju obveznosti posameznih ZLD zaradi tečajnih razlik in o siceršnji disciplini, povezani s predhodno sprejetimi sklepi glede plačilnih rokov za ZLD.

Poročili sta bili sprejeti s pripombo, da je ZLD Prekmurje dolžna poravnati vse zapadle obveznosti za leto 1991 do 30. 6. letos (natančnejša navodila vsebuje uradni zapisnik).

Uvod v razpravo o izhodiščih za bodočo organizira-

nost LZS oz. za pripravo pravil LZS je podal P. Šuler in delegacije ZLD opomnil, da mora naša organizacija pričakati nove pogoje delovanja pripravljena, z že izdelanimi in usklajenimi stališči. Na zasnovo sicer ni bistvenih pripomb, obstajajo pa določene razlike v izhodiščih za pripravo nove lovske zakonodaje in glede organiziranosti naše organizacije. Poleg tega je opozoril še na nekaj drugih dilem. Predlagal je tudi razpravo v okviru ZLD in se zavzel za pripravo končnega besedila, ki bi bilo izhodišče za nadaljnjo razpravo, oblikovanje predloga in sprejem pravil; po možnosti še v letošnjem letu.

Delegati so se domenili za rok 30. junij, ko naj bi vsa vodstva ZLD oddala svoje pisne pripombe in predloge. Nato bo sklican posvet vseh predsednikov ZLD. V delovno skupino za pripravo končnega besedila Pravil LZS pa so vključili tudi predstavnika iz ZLD Novo mesto, ki je imela določene pomisleke.

Naslednja točka dnevnega reda je obravnavala teze za predlog volilnega postopka v organe LZS. Tudi te je predstavil P. Šuler. Želja, da pravočasno pripravimo vse potrebno za volitve, je poudaril, je v namenu, da jih izpeljemo do konca letošnjega leta. Nov lovski zakon pa mora biti nujno pripravljen do faze predloga, da bomo sploh lahko sprejeli nova pravila in opravili volitve. S kandidacijskim postopkom je zato potrebno pričeti takoj. Sprejet je bil sklep, da mora biti do konca letošnjega oktobra sprejet predlog volilnega postopka, zato naj ZLD posreduje svoje predloge sprememb za teze do 30. 6. 1992. Pripombe bo obravnavala in upoštevala ista skupina,

Za nadaljevanje pogovorov o oddaji hiše Zlatorog v najem je zadolžen IO LZS, dokončne odločitve pa sprejema skupščina LZS.

Foto B. Leskovic

ki deluje že pri pripravi pravil LZS, torej bo pravočasno pripravila tudi predlog volilnega postopka za organe LZS.

Po predlogih za odlikovanja je sledila še točka »vprašanja, predlogi, pobude«.

B. Mencinger se je zavzel, da bi nova lovska zakonodaja vsebovala vse modernejši naravovarstvene usmeritve, poudarjanje »trofejnosti« pa ni več sprejemljivo. Revija Lovec je potrebno vsebinsko prilagoditi širšemu krogu bralcev in jo ponuditi ostali javnosti tudi prek kioskov. Zavzel se je tudi za izdelavo 15 minutne promocijske video-kasete o slovenskem lovstvu. Mogoče jo je hitro pripraviti, ker je gradivo že posneto.

Tudi **D. Jug** se je zavzel za občutnejše povečanje uporabe video tehnike v procesih izobraževanja lovcev in ostalih. Video kasete o posameznih živalih bi bile odličen učni pripomoček.

Skupščina je pooblastila V. Varičaka, da na zasedanju generalne skupščine CIC zastopa LZS. Nadalje je

pooblastila IO LZS za nadaljevanje pogovorov o oddaji hiše Zlatorog v najem in domenili so se, da dokončno odločitev lahko sprejme le skupščina LZS. Delegati so ocenili, da je obrazec LOV – 11 Zavoda za statistiko nestrokovno sestavljen, Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa priporočajo, da uvede moratorij na vse morebitne zahteve za spremnjanje lovskega meja ali o delitvi lovišč; vse do sprejetja novega lovskega zakona. Glede spora z najemnikom kletnih prostorov (zaradi previsoke najemnine), je skupščina pooblastila IO LZS, da poskrbi za rešitev te zadeve.

Na koncu smo prisotni pooblastili predstavnike ZLD Gorenjske, da obiščejo predsednika Bruna Skumavca, ki je še na bolniškem okrevanju, in mu izročijo pozdrave, domenili pa smo se tudi, da na naslednjo sejo povabimo predstavnike sredstev javnega obveščanja.

Boris Leskovic

CIC JE PODELIL NAGRADE ZA LETO 1992

Na 39. generalni skupščini Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi CIC, ki je bila letos v Marakešu (Maroko) od 26.–30. maja, so podelili tudi vsakoletne kulturne nagrade te mednarodne lovske organizacije.

Kulturno nagrado (Prix culturelle) je prejel vojvoda Albrecht Bavarski iz Nemčije za celo vrsto strokovnih knjig o srnjadi in še zlasti za svojo zadnjo knjigo »Weichselsboden«.

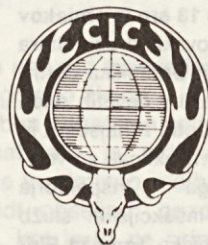
Literarno nagrado (Prix littéraire) je prejel Alfonz von Wunschheim iz Avstrije za knjigo »Jagd vorbei!«.

Nagrada za umetniške dosežke (Prix artistique) pa je prejel naš slikar Jurij Mikuletič za svoje dolgoletno plodno delovanje na slikarskem in kiparskem področju, kjer se je izkazal kot odličen slikar in upodablja-lec divjadi.

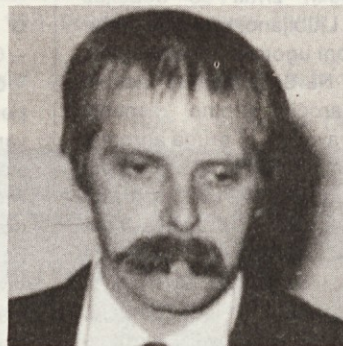
Strokovna nagrada (Prix technique) za leto 1992 ni bila podeljena, ker nobeno od predlaganih del ni izpolnjevalo vseh pogojev za podelitev te nagrade.

Razen tega je bila podeljena tudi **nagrada Edmond-Blanc** upravi lovišča Guth iz Madžarske kot priznanje za dosežke pri gospodarjenju z damjaki. V tem lovišču je bil namreč odstreljen v letu 1991 damjak, čigar rogove je bilo ocenjeno s 311,50 točk in je to doslej najmočnejše znano damjačje rogove. Zato se je Komisija CIC za razstave in trofeje odločila predlagati lovišče Guth za to nagrado.

V. V.

Jurij Mikuletič dobitnik kulturne nagrade CIC

Od 26. do 30. maja 1992 je bila v Marakešu (Maroko) 39. generalna skupščina Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi CIC. Na tej skupščini so kot nove države-članice sprejeli Albanijo, Estonijo, Hrvaško in Kitajsko.

V okviru kulturnih nagrad CIC pa je bila letos podeljena t. i. nagrada CIC za umetniške dosežke slovenskemu slikarju in lovcu Juriju Mikuletiču iz Nove Gorice.

Uredništvo glasila Lovec

(Iz dnevnega tiska)

Namesto prometnega znaka

Na avstrijskem Štajerskem so, kot poroča Delo z dne 28. 4. 1992, ob deželnih cestah postavili približno 200 srnic iz lepenke, da bi tako voznike opozorili na naraščajoče število prometnih nesreč, ki jih povzroči divjad. Laní se je na avstrijskem Štajerskem pripetilo več kot 7000 prometnih nezgod, ki so jih povzročile živali.

Poginilo 13 srn in srnjakov

Lovci lovskih družin Stara Fužina in Bohinjska Bistrica so našli v devetih dneh na Senožetih trinajst srn in srnjakov. Poklicali so veterinarskega inšpektorja Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko **Tomaža Piriha**, člana radovljiskega izvršnega sveta in lastnike parcel na 150-hektarjih Senožeti. Dva primerka poginulih živali so odpeljali v Ljubljano, kjer bodo patologi ugotovili vzrok pogina.

Na Senožetih so lastniki naročili strojno ravnanje travnikov in druga agromelioracijska dela. Sem sodi tudi sejanje travnih mešaníc, ovsa in gnojenje z dušičnimi gnojili. Kaj od tega je bilo usodno za živali, ki se pasejo na tem območju, bodo ugotovili strokovnjaki.

Dopisnik M.K. svoje poročilo za Delo z dne 13. 5. 1992 sklene takole:

»Kmetje in lovci bi verjetno z več dogovarjanja lahko preprečili takšne množične pogine divjadi. A to je nauk za bodočnost.«

Živi in pusti živeti – Viktor Luskovec

je v Delu objavil zanimiv članek o planinskem orlu v Sloveniji. Med drugim pravi, da so lovci še posebej v zadnjih dveh stoletjih, najbolj v drugi polo-

vici 19. in prvi polovici 20. stoletja, planinske orle sistematično preganjali in uničevali z vsemi mogočimi sredstvi: z odstrelom, s pastmi, z zastrupljanjem, s pobijanjem na gnezdih itd. Tako zdaj v Sloveniji bržčas gnezdi manj parov planinskega orla, kot bi jih gneznilo v normalnih okoliščinah.

Pisec potem nadaljuje:

»Končno se je tudi v Sloveniji zbudilo dolžno zanimanje za to ogroženo vrsto ptic. Posamezne občine, odbori zelenih in številni drugi odkrito podpirajo raziskavo o statusu planinskega orla pri nas. Pri varstvu pa velja poudariti, da tudi mnogim lovcem nikakor ni vseeno, kaj se dogaja s planinskimi orli in kakšen odnos imajo do njih nekateri njihovi tovariši. Veliko jih je, ki se dobro zavedajo, kako dragoceni so planinski orli v ekosistemu in jih znajo ceniti in občudovati...«

O pasji anarhiji pri nas

– Glasilo občine Ljubljana Vič – Rudnik Naša komuna posveča precej pozornosti varstvu narave. V zadnji številki (12. 5. 1992) je objavilo pogovor novinarja **Staneta Lenardiča** z **Borisom Leskovicem**, urednikom revije Lovec, ki je znan kot kinolog, hkrati pa je tudi občan občine Vič – Rudnik. Na vprašanje o pasji anarhiji pri nas je odgovoril, da je samo v Ljubljani več kot 10.000 psov različnih pasem. Pojavljajo se tudi za ljudi in pse nevarne pasme. Značaj psa pa je predvsem odvisen od značaja vodnika in namenov, zakaj je kupil psa določene pasme. Reda tudi ni, ker ni splošno veljavnih predpisov na tem področju. Ni potrebno biti strokovnjak, da bi človek ne videl, kako se psi prosto spuščeni podijo po otro-

ških igriščih, sprehajališčih in zelenicah.

Potem ko oba pohvalita škofjeloško občino, kjer so pred kratkim sprejeli odlok o reji malih živali in v njem tudi zapisali, da je v stanovanjskih blokih mogoče imeti pse, mačke itd. samo s privolitvijo sosedov, zapišeta tudi tole misel:

»Pse so ljudje imeli v naseljih in jih bodo imeli tudi v prihodnje. Naša naloga pa je, da zahtevamo spoštovanje hišnega reda (vsaj to, da lastnik za psom počisti pločnik in hodnik, da ponoči ne vznemirjajo stanovalcev z laježem in ne onesnažujejo hodnikov in bližnje okolice). Vsekakor pa je potrebno za pse, ki so že v naseljih, čimprej urediti ustrezno ograjeno rekreacijsko površino. Vse pse brez lastnika – nadzorstva pa je potrebno brezkompromisno odstraniti. To bi že morala biti dolžnost mestne veterinarsko-sanitarne službe.«

Največja čistilna ekološka akcija lovcev – Boris Leskovic

– v občinskem glasilu Naša komuna (12. 5. 1992) piše o največji ekološki čistilni akciji, ki je 21. marca potekala na Ljubljanskem barju in okolici. Namen akcije je bil poleg očiščevalne funkcije tudi pokazati jav-

nosti, da si skupaj z ljubljanskimi Zelenimi želijo ohraniti Ljubljansko barje kot krajinski park. Vendar pa lovci in ribiči ugotavljajo, da učinka akcij že čez nekaj mesecev ne bo več videti zaradi neučinkovitosti kaznovalne politike proti onesnaževalcem. Pooblaščení lovski in ribički čuvaji kršilce sicer prijavljajo, vendar tudi ugotavljajo, da pristojne službe za prekrške ne izrekajo ustreznih kazni, da bi to početje preprečili.

Lovci cepili lisice proti steklini.

– Minulo soboto je, kot piše **Andrej Dvoršak** v Slovencu – nekaj tisoč slovenskih lovcev izvedlo sedaj že izredno peroralno vakcinacijo lisic proti steklini. Po natančno določeni koordinatni mreži so polagali v ribjo moko zavite ampule s cepivom. Ko lisica zagriže v ta slasten, za ljudi zelo smrdeč zalogaj, se ji cepivo razlije po gobcu. Tovrstno cepljenje je učinkovito le, če zajema dovolj veliko območje.

»Bomo medvedu dovolili v Evropo?«

je naslov članka v mariborski reviji »7D« z dne 22. aprila 1992. Pisec članka navaja misel **Mihe Marenča** iz Triglavskega narodnega parka, ki je bila pred časom objavljena

v Lovcu, da namreč nobena akcija za širjenje medvedov v Alpe ne more biti uspešna, če ne bo finančno podprtih programov za varstvo velikih zveri. Poleg ustreznih zakonskih predpisov lahko dejansko zavarovanje zveri zagotovi samo takojšnje in polnovredno izplačilo škode, ki jo utegnejo te živali povzročiti. Brez tega ne bo pripravljenosti domačinov, posebej živino-

rejcev, da bi se vključili v ukrepe za zavarovanje spontane selitve medvedov. Še pomembnejše je preprečevanje škode, kar pomeni, da je v izjemnih primerih nujen tudi odstrel. Četudi vse našete probleme rešimo, ostane še nevarnost, da se naravne danosti občutno spremenijo v osrednjem življenjskem prostoru medvedov, ko ne bo več kosmatinca, ki bi se

lahko podal na pot. Zato mora biti prisotna trajna skrb za ohranitev medveda kot izjemne naravne dediščine.

Ostane še strah pred medvedom, česar tudi ne smemo podcenjevati. Medved je po definiciji sicer zver, ki pa se boji človeka in se mu raje izogne, seveda – naj se malo pošalimo – če je pameten tudi človek in se mu

preveč ne približa ali ga celo izziva.

V članku na koncu sledi naslednja misel Lada Šviglja, velikega ljubitelja in poznavalca medveda:

»Gospodarimo in ukrepajmo tako, da nam bo ta močni okras naših gozdov ostal še naprej v primer- nem številu, zdrav in močan, kot se nam je ohranil skozi tisočletja do danes.«

Življenjski prostor (habitat) rjavega medveda na Kočevskem je ogrožen!

Ciril Štrumbelj, GL Medved Kočevje

Kočevsko spada še med naravno najbolj prvobitna območja Slovenije, pa tudi srednje Evrope. Prvobitnost se kaže predvsem v še dokaj ohranjenih gozdovih in v avtohtonem živalskem svetu. Izjemna vrednost Kočevske je tudi obsežnost, ki pogojuje njeno ekološko kakovost. Dokaz ohranjenosti je tudi prisotnost nekatereh, po Evropi že iztrebljenih, velikih vrst zveri, kot so medved, volk, ris in druge. Kočevska predstavlja najvitalnejši del medvedjega habitata v Sloveniji.

Zanimanje za medveda je sedaj, kot še nikoli prej, prisotno po Evropi (Španiji, Franciji, Italiji in Avstriji), zlasti pa težnja po ponovni naselitvi v Alpah, ki je po naravni poti mogoča samo prek Slovenije.

Varstvo medveda ima v Sloveniji že stoletno tradicijo. Usmerjeno je bilo doslej predvsem v neposredno varstvo te velike zveri (omejevanje odstrela, lovne dobe, vzdrževanje mrhovišč itd.), medtem ko je potekalo varovanje njegovega habitata že samo po sebi, kar je pogojevala predvsem zaprtost gozdov. Danes je mir, kot pomemben faktor v medvedjem habitatu, močno načet. Gostota gozdnih cest in vlak in s tem število obiskovalcev gozda narašča iz dneva v dan in to v vseh letnih časih. Medvedjega brloga, v katerem medvedka skoti mladiče, oddaljenega od ceste ali vlaka, skoraj ni več, moti jo traktor ali avtomobil. Srečanja s človekom so zaradi tega pogostejša, vedno več je konfliktnih situacij, ki

se utegnejo končati tudi slabo za človeka. Rezultat tega je zahteva po večjem odstrelu medvedov.

Možnosti naravne prehrane kot pomembnega faktorja v medvedjem življenjskem prostoru so sicer z naravno sestavo rastlinskega in živalskega sveta do neke mere zagotovljene, z dopolnilnim krmljenjem na mrhoviščih pa deloma dosežemo, da se medvedje zadržujejo na najbolj neobljudenih predelih. S tem se zmanjšujejo možnosti srečanj z ljud-

mi in za napade medvedov na drobnico in govejo živino.

Pomemben negativen vpliv v medvedjem habitatu je oživiljanje paše drobnice v relativno majhnih enklavah sredi obsežnih gozdnih kompleksov, kot je to na primer Roška planota. Na eni strani se zaradi tega zmanjšuje naravna prehranska osnova za divjad, po drugi strani pa povečujejo možnosti za nastanek škode, ki jo povzročajo medved, ris in volk drobnici in goveji živini. Re-

Danes je mir v medvedjem habitatu močno načet, posledice stresa pa se kažejo pri živalih.

Foto: J. Konečnik, Diana

zultat takega ravnanja je zopet zahteva po redčenju medvedje populacije. Ohranjanje vitalne medvedje populacije postaja na Kočevskem zato vse bolj vprašljivo.

Čeprav je pretežni del zemljišč v družbeni (državni) lasti, pa se opažajo težnje, da bi privatizirali zemljišča tudi na strnjenih območjih osrednjih medvedjih habitatov. To neposredno zmanjšuje možnost izvajanja ukrepov, ki bi bili v korist medvedu in drugim divjim živalim. Priznavanje obstoja divjim živalim v prostoru brez določenega žrtvovanja nima praktične vrednosti. To se skuša doseči v predlogu območnega gozdno-gospodarskega načrta 1991–2000, ki skuša potrebe divjadi upoštevati tudi neposredno pri gospodarjenju

z gozdom. Divjad pa je porabnik tudi negozdnih površin, zlasti sredi obsežnih gozdnih kompleksov.

Vitalen medvedji habitat je zato moč ohraniti samo z določenim žrtvovanjem v prostoru. To velja tudi za druge živali. Gre torej v bistvu za konflikt med gospodarsko rastjo in varstvom naravnih habitatov. To pa je konflikt, ki se lahko na Kočevskem razreši samo z ustrezno parkovno zaščito. Obsežnost in pomembnost Kočevskega v Sloveniji pa presega lokalne možnosti ali možnosti in želje posameznih upravljalcev v prostoru.

Za že tolikokrat poudarjeno vstopanje v Evropo je preudarna rešitev življenjskega prostora za medveda na Kočevskem dobra izkaznica.

Ekspanzija srnjadi – kako dolgo še?

Blaž Krže

Mednarodni svet za lov in ohranitev divjadi (C I C) je 5. in 6. aprila 1992 organiziral odmevno mednarodno posvetovanje na temo Srnjad. Prvotno predvidena gostiteljica posvetovanja naj bi bila Ljubljana, in to že leta 1991, vendar pa je bilo zasedanje zaradi znanih dogodkov v preteklem letu, katerih posledice še danes občutimo na celotnem območju bivše Jugoslavije, prestavljeno v Salzburg. Glede namena posvetovanja je zanimiva ugotovitev iz uvida komentarka v nemški reviji Die Pirsch: »Merjeno s srednjeevropsko vsebino je srnjad tudi gozdni škodljivec brez primere, katerega učinkovit nadzor je slej ko prej odprto vprašanje in naloga lovskih biologov in lovskih strokovnjakov«.

Posvetovanja se je udeležilo 60 udeležencev iz 18 držav, podanih pa je bilo 24 referatov. Tudi to je dokaz širokega interesa za srnjad. Ta vrsta divjadi je v zadnjih desetletjih, tudi zaradi svoje prilagodljivosti na spremembe v okolju, osvojila ob naraščajoči številčnosti nove življenjske prostore, zlasti v zahodnem delu areala njene razširjenosti. Kljub prostorskemu in številčnemu širjenju srnjadi v Evropi v zadnjih petdesetih letih, kar je zlasti značilno za Anglijo, Švedsko, Švico in Norveško, pa so nekateri referati opozorili na resno možnost obrnjenih trendov v nasled-

njih letih in vplive, ki so izven posegov lovstva.

Zahodna in vzhodna srnjad

Brez dvoma je še zlasti zaskrbljujoča usoda sibirskesr njadi. Aleksej Danilkin, vodja nekdanje sovjetske raziskovalne skupine za srnjad, je poročal o dvajsetletnem raziskovalnem delu. Na ozemlju bivše Sovjetske zveze živita evropska in sirska srnjad, naravna ločnica pa je Ural. Med evropsko in sibirsko srnjadjo sicer ni potrjenih povsem jasnih razlik, ob tem pa nekateri trdoglavo vztrajajo, da gre zgolj za dve različni podvrsti. Z modernimi raziskavami kromosomov pa so ugotovili, da ima sirska srnjad še 14 mikrokromosomov ob 70 kromosomih, ki so značilnost evropske srnjadi. Število teh mikrokromosomov se znižuje od vzhoda proti zahodu. Očitno so zahodnejše populacije te dodatne kromosome, o katerih pomenu se še ne ve dosti, v času evolucije izgubile. Na tej osnovi je vzhodni tip sirske srnjadi najstarejši tip srnjadi. Zibelka naše srnjadi je osrednja Azija, od koder se je srnjad v tem stoletju širila proti zahodu in proti vzhodu.

Razkosanje areala njene razširjenosti

Populacijski razvoj danes tako pogoste srnjadi je nedvomno zanimiv.

GAMSJE GARJE V SLOVENIJI

Od 1. januarja do 31. marca 1992 so ugotovili primere gamsje garjivosti v loviščih:

Zveza lovskih družin Gorenjske – Kranj

LD Železniki

1 kozel iz razreda mladih

1 koza iz razreda starih

Zveza lovskih družin Gorica, Nova Gorica

LD Čezsoča

1 koza iz razreda mladih

LD Bovec

1 kozel iz razreda srednje starih

1 koza iz razreda srednje starih

LD Podbrdo

1 kozel iz razreda mladih

2 kozla iz razreda srednje starih

Triglavski narodni park, Bled

Revir Vrata

1 kozel iz razreda mladih

Podjetje za gojitev divjadi Kozorog, Kamnik

Revir Logarska dolina

2 kozla iz razreda mladih

1 kozel iz razreda srednje starih

1 koza iz razreda starih

Revir Konc

2 kozla iz razreda mladih

Revir Podstoržič

1 kozel iz razreda srednje starih

Savinjsko-kozjanska ZLD Celje

LD Solčava

1 kozel iz razreda mladih

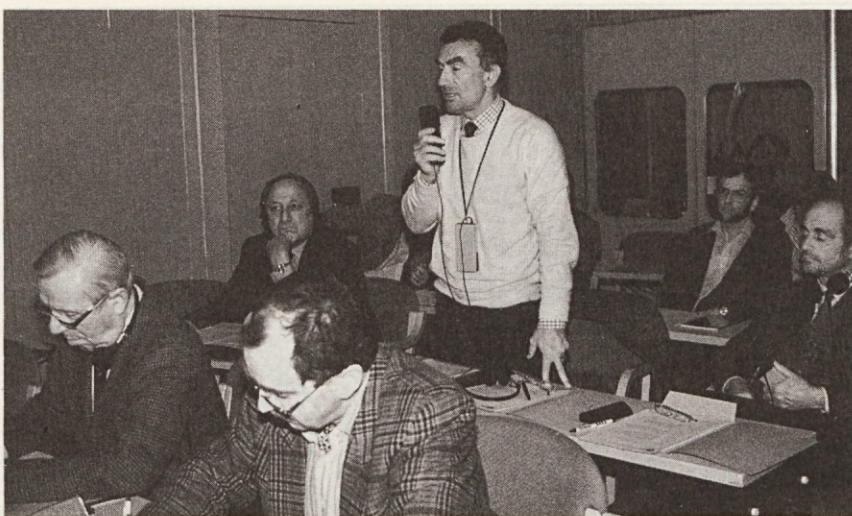
V obdobju od 1. januarja do 31. marca 1992 so na območju Slovenije našli 17 poginulih ali uplenjenih garjavih gamsov.

V. V.

Do 19. stoletja je srnjad zasedala razmeroma velika, sklenjena območja Evrazije. Že v 18. stoletju pa se je začelo njeno nazadovanje, predvsem zaradi razvoja kmetijstva in naseljevanja ljudi v prostorne stepe. Glavni razlogi so bili živinoreja, lov in zveri. V začetku stoletja je v škotskih gozdovih preživel vsega le nekaj glav, okrog 100 jih je živelo na

Švedskem, v Švici je bila srnjad povsem in v Angliji skoraj iztrebljena. V vzhodni Evropi se je podobna zgodba dogajala v 19. stoletju s časovnim zamikom razvoja kmetijstva v Sibiriji in Kazahstanu v 20. stoletju, na Daljnem vzhodu pa od sredine 20. stoletja. Sredi 80. let so v Sovjetski zvezi številčnost evropske srnjadi ocenjevali na 380.000, sibirске srnjadi pa na 310.000 glav, kar je manj kot ena žival na 1000 ha.

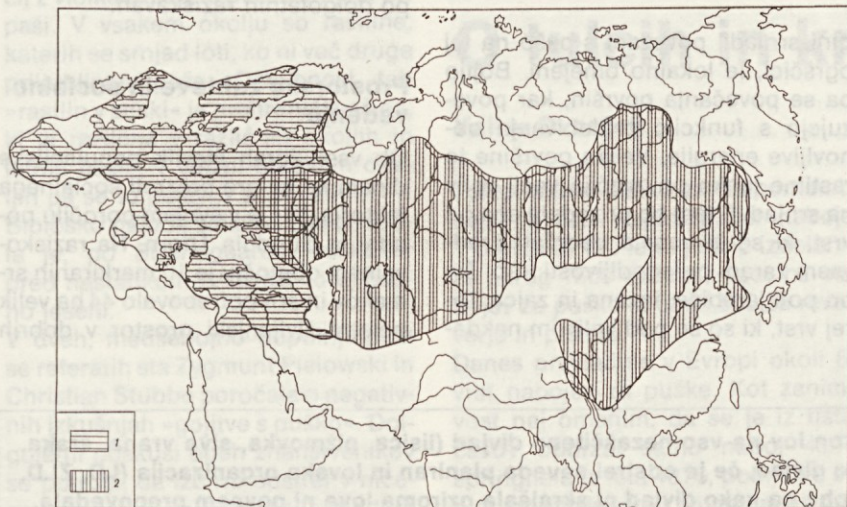
Velike izgube lahko povzročata med srnjadjo tudi volk in ris. Po ocenah biologov volkovi v Transbajkalu uplenijo 28–32% od jesenske številčnosti. Tam, kjer populacijo uravnavajo volkovi in ris, srnjad nima možnosti izravnavanja tudi drugih izgub (lov, huda zima). To so dejavniki, ki poleg legalnega in drugih vrst lova (krivolov, divji lov, zankarstvo) določajo številčnost sibirске srnjadi. Številne živali preminejo že ob selitvah v zimska stanišča; predvsem mladiči

Gospod Ferdinando Ferrara Pignatelli di Strongoli iz Italije je predlagal podaljšanje lovne dobe na srne do aprila, vendar je ob tem ostal dokaj osamljen. Njegovo razpravo so spremljali glasni protesti, predvsem Nemcev in Avstrijcev.

ob prečkanju velikih rek. Med podobnimi vplivi je to višina snega in obdobja, ko je nad polmeterska snež-

na odeja sklenjena več kot 240 dni. Očitna razlika v primerjavi z našo srnjadjo so vsekakor letne selitve na oddaljenosti tudi do 500 km. Poročila iz preteklega stoletja govorijo o stalnosti selitev, ki se prično že septembra od severa proti jugu, spomladi pa obratno. Tropi 150–200 glav srnjadi niso bili redki, danes pa so to le do petglavi tropi. Številne prvobitne selitvene poti so presekali železnica, naselja, nasipi in prekopi. Razne oblike zakonitega in nezakonitega lova so glavni vzrok za nazadovanje številčnosti. Na območju Amurska so v zimi leta 1888 uplenili 150.000 glav srnjadi; dnevni plen 100 živali na lovca ni bil redkost! S takšnim početjem so iztrebili cele populacije.

Meje razširjenosti evropske (1) in sibirске (2) srnjadi v Evraziji. Današnji areal sibirске srnjadi ima večje bele lise.

Raziskave so pokazale različno število kromosomov evropske (70 kromosomov) in sibirске srnjadi (72–84 kromosomov).

Prihodnost evropske srnjadi

Klasični primer populacijske eksplozije je predstavil Švicar Horst Blankenhorn. Številčnost in odstrel srnjadi sta se povečevala od leta 1930 dalje. Danes naj bi v Švici živelo od 140–150.000 glav srnjadi. Razmere med srnjadjo v zadnjih desetletjih so narekovele spremembo zakonodaje, zato je bil dovoljen tudi odstrel srn in mladičev. Ob primerjavi odstrela in ocen številčnosti se poraja sklep, da na številčnost švicarske srnjadi močno vpliva umrljivost mladičev in drugi dejavniki, ki niso povezani z lovom, sicer bi moral biti odstrel še višji. Prihodnost te, v Švici najbolj priljubljene divjadi, z letnim odstrelom 35–40.000 glav, pa povzroča skrb predvsem državnemu uradu za gozdarstvo. Ne toliko poškodbe

Udeležence je sprejel tudi salzburški župan (levo), poleg njega stoji Dr. Heinrich III. Prinz Reuss, predsednik CIC-a, dr. Nicolas Franco, predsednik komisije za veliko divjad, Marie-Françoise Boudagga, zaposlena na sedežu CIC-a v Parizu, Werner Trense, generalni sekretar CIC-a in Zygmunt Pielowski, raziskovalec in znanstvenik s Poljske.

v gozdovih in na poljih, ki so po mnenju Blankenhorna še v znosnih mejah, pač pa trend razvoja kmetijstva, ki je sicer prispevalo k sedanjim zastopanosti srnjadi, danes pa se kažejo tudi negativni učinki (racionalizacija, uporaba pesticidov in modernih strojev). Tudi v Švici, tako kot v Avstriji in v Nemčiji, sejejo ogrščico tipa 00. Obseg teh površin je sicer še omejen s pogodbami, zato so po-

gini srnjadi, povezani s pašo na tej ogrščici, le lokalno omejeni. Bojijo pa se povečanja površin, kar povezujejo s funkcijo pridobivanja obnovljive energije. Velike površine te rastline lahko povzročijo večji vpliv na srnjad. S tem bo prizadeta ena od vrst, ki se je uspela obdržati predvsem zaradi prilagodljivosti in bi šla po poti jerebice, fazana in zajca, torej vrst, ki so se pod vplivom nekda-

njega ekstenzivnega kmetijstva namnožile, z njegovim intenziviranjem pa številčno rapidno upadle. Skoraj ni vrste divjadi, ki bi ji namenili toliko raziskovalne energije kot prav srnjadi. Kljub temu pa so osnovna vprašanja populacijske dinamike, kar je odločilno pomembno, še vedno nejasna. V tem smislu je bila opazna kritična misel Görena Cederlunda, švedskega raziskovalca: »Raziskave o srnjadi je potrebno usmeriti predvsem v ugotavljanje faktorjev populacijske dinamike, po drugi strani pa tudi v praktične, tako za lovstvo kakor tudi za gozdarstvo pomembne ukrepe. V vsakem primeru pa morajo biti jasni nameni in cilji raziskav.« Obratno pa so v švedskih raziskovalnih programih osrednja vprašanja namenjena migraciji (prieselitvi in odselitvi), vplivom zimskega krmljenja in preučevanju razvoja »nelovljenih« populacij. Do uporabljenih rezultatov pa se lahko pride šele po dolgoletnih raziskavah.

Prostorske zahteve in socialno vedenje

Ob vseh igrah številke populacijske dinamike ne gre prezreti socialnega faktorja, kar je v svojem poročilu poudarila Gundula Thorn. Na raziskovalnem območju je 10 markiranih srnjakov in srn potrebovalo 44 ha velik poletni življenjski prostor v dobrih

V JULIJU in AVGUSTU dovoljuje zakon lov na vso nezaščiteni divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad, če je odstrel seveda planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem prepovedala.

navadni jelen-samec
od 1.8.

mouflon oven
od 1.8.

divji prašič
(odstrel vodeče svinje prepovedan)

gams kozel
od 1.8.

gamsja koza
in mladiči
od 1.8.

srnjak

jazbec
od 1.8.

veliki kljunač
od 1.8.

kozica
od 1.8.

golob grivar
od 1.8.

mlakarica, črna lisica,
regejlc, krehejlc
od 15.8.

11. VII. vzide ob 5.12 in zaide ob 21.47
26. VII. vzide ob 5.34 in zaide ob 21.25

11. VIII. vzide ob 5.59 in zaide ob 21.00
26. VIII. vzide ob 6.25 in zaide ob 20.27

☾ = 7. VII.,
vzide ob 14.53
zaide ob 0.29

☾ = 5. VIII.,
vzide ob 15.05
zaide ob 23.26

☺ = 14. VII.,
vzide ob 21.24
zaide ob 4.51

☺ = 13. VIII.,
vzide ob 20.29
zaide ob 6.08

☾ = 22. VII.,
vzide ob 23.39
zaide ob 14.06

☾ = 21. VIII.,
vzide ob 23.15
zaide ob 15.29

● = 29. VII.,

● = 28. VIII.,

živiljenjskih razmerah v Bavarskem gozdu. V nasprotju z ugotovitvami drugih raziskav se je pokazalo, da gre srnjad namreč daleč naokrog, kolikor je ne omejujejo ograje in druge ovire. Pozimi pa se je velikost tega prostora zmanjšala na vsega 12 ha. Poletna in zimska stanišča so ločena, podobno kot pri sibirski srnjadi, vendar v manjšem merilu. Velikost življenjskega prostora srnjakov in srn je sorodna, razlika pa je v kvaliteti. Srne dajejo prednost boljšim predelom z bogato podrastjo, ki so jih pripravljene deliti tudi z drugimi srnami. Zaradi teritorialnega načina pa si morajo srnjaki razdeliti dobre in slabe predele območja.

Prehrana kot omejitveni dejavnik

Helmut Strandgaard z danske raziskovalne postaje Kalø pa je predstavil prehransko vedenje dveh populacij z vidika prilagodljivosti srnjadi pri paši. V vsakem okolju so rastline, katerih se srnjad loti, ko ni več druge priljubljene paše. Omejenost teh »rastlin v stiski« je prehranska ožina, ki je različna v različnih okoljih in letnih časih, v večini naravnih okoljih pa se to pojavi v pozni zimi.

Biološko najbolj smiselni čas odstrela je, po Strandgaardu, vsekakor pred nastankom te ožine, torej pozno jeseni.

V dveh, medsebojno dopolnjujočih se referatih sta Zygmunt Pielowski in Christian Stubbe poročala o negativnih izkušnjah »gojitve s puško«. Dolgoletni poskusi obeh znanstvenikov so potrdili, da izbirni odstrel v ničemer ne vpliva na kakovost srnjadi in da optimalne učinke dobimo že z odstrelom triletnih srnjakov. Temu je nasprotoval referat Petrasa Bluzme iz Litve s trditvijo, da srnjaki trofejni višek dosežejo šele med 5. in 6. letom. Nihče od prisotnih pa ni dvomil, da gre tudi za krajevno pogojene vplive.

Kako različne so tradicije v posameznih državah, pove tudi misel norveškega raziskovalca Vidarja Holtheja, da pri njih težko spremljajo razvoj rogovja srnjakov, saj je to neužitni del, ki ga norveški lovci pustijo kar v gozdu.

Tako je potekala tudi sinteza dela CIC kot večdržavnega stanovskega združenja, čeprav vedno ne istosmerno glede natančnih priporočil za tako ali drugačno gojitev. Dosti pomembnejša se zdijo razmišljanja o prihodnosti srnjadi, ki lahko ob-

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

Od 1. do 31. maja 1992 je bilo iz območja 36 občin v naši republiki laboratorijsko preiskanih na steklino 77 živali in sicer: 31 lisic, 10 psov, 12 mačk, 18 glav srnjadi, 1 kuna, 2 veverici in 4 jazbeci. Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri živalih z območja 8 občin in sicer: Idrija (1) Ljubljana Vič-Rudnik (2), Mozirje (2), Ptuj (1), Sežana (2), Trbovlje (1) in Trebnje (1).

Ljubljana, 2. 6. 1992

dr. Armin Tomašič, dipl. vet.
(republiški veterinarski inšpektor)

čutljivo reagira na nekatere ekološke spremembe. Ena od nalog lovskih in raziskovalnih organizacij pa je vplivati na kmetijstvo in gozdarstvo, pa tudi na zakonodajalce, da bi poleg ekonomskega bolj upoštevali tudi vidik življenjskih potreb divjadi. Spremembe v smeri velikopovršinskega kmetijstva lahko v nekaj letih povzročijo hitro nazadovanje evropske srnjadi.

Mračna prognoza

»Že čez 20 let«, tako Strandgaard, »ne bo več dovolj srnjadi za lov in vsi bomo žalostni.« Če pomislimo, da je Strandgaard, utemeljitelj modernih raziskav o srnjadi in da je njegovo delo v lovišču Kalø postalo dogma, po kateri je srnjadi veliko več, kot je preštejemo, nam taka njegova misel zapusti nelagodne občutke.

O tulcih in kroglih

Valter Dvoršek

Tulec imamo lahko za najpomembnejši in tudi najdražji del naboja. V preteklih 120 letih je bilo izdelanih že okrog 1500 variant tulcev oz. nabojev za puške in okoli 500 za revolverje in pištole.

Danes prevladuje v Evropi okoli 60 vrst nabojev za puške. Kot zanimivost naj omenim, da se je iz tistih časov obdržal samo naboj 45/70 springfield iz leta 1873, polnjen s črnim smodnikom, ki pa ga danes polnijo seveda z brezdimnim. V določenih krogih je ta naboj izredno priljubljen.

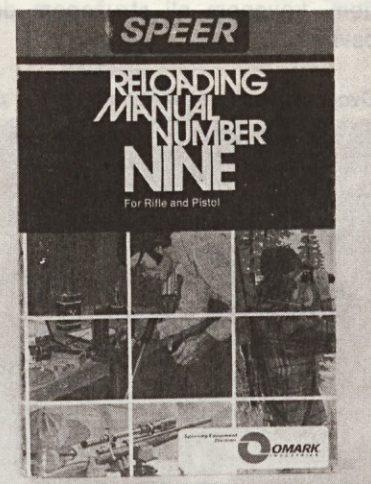
Trgovsko označevanje mer nabojev, kamor spada tudi tulec, je v glavnem precej netočno. Iz angloameriških mer velikokrat sploh ni mogoče ugotoviti, za kakšen naboj gre. Najbolj natančne so še oznake nemških nabojev. O oblikah tulcev pa oznake ne povejo ničesar. Običajno imajo vsi lovski naboji stekleničasto obliko (na koncu imajo zaobljena ramena in se končajo s kratkim cilindričnim delom, ki ima že premer kalibra).

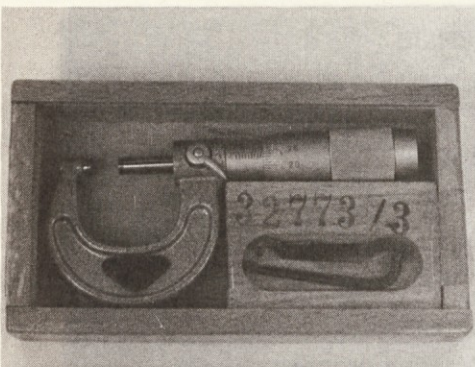
Tulci za revolverje in pištole so cilindrični oblik. Konični dolgi tulci za puške pa imajo že skoraj zgodovinsko vrednost. So pa še tu in tam izjeme. Spomnim se, da je več desetletij nazaj današnja tovarna RWS v katalogih svetovala lovcem, ki ima-

jo kalibre pušk 9,3 × 72 R, da naj si nakupijo zadostno količino teh nabojev, ker se proizvodnja bliža koncu. Ta naboj pa je kljub temu še danes v programu.

Pred kratkim me je nekdo klical in prosil za podatke o polnjenju za tak, že izranžiran naboj, s trditvijo, da je potrebno zelo malo smodnika. Torej podatek, ki v bistvu nič ne pove. Tudi, če bi imel podatke o smodniku, jih ne bi posredoval, saj so bile karakteristike takratnih smodnikov popolnoma drugačne, kot so danes.

Ena izmed knjig v angleščini z navodili o polnjenju in tabelami.

Mikrometer za posebno precizna merjenja pri polnjenju meri do stotinke milimetra natančno.

Posredoval sem mu samo podatke o pritiskih.

Pri takem preizkušanju gre za nekaj drugega. Pri polnjenju izpod predpisanih minimalnih tež smodnikov lahko pri vžigu nastane tako imenovani »raketni efekt«, ki lahko povzroči večjo eksplozijo. Vzroki tega efekta še do danes niso popolnoma raziskani, zato takšna polnjenja odločno odsvetujem. S tem naj eksperimentira samo tisti, ki te zadeve res dobro pozna, ali pa uporabljamo sprožila na vrstico. Puškino kopito položimo v staro avtomobilsko gumo, sami pa se umaknemo v zaklonišče in potegnemo za vrstico. Tudi po takšnem strelu bi bilo dobro cevi pregledati. Razvoj tulcev je že zaključen, intenzivno pa iščejo načine, da bi tulec nadomestili s cenejšimi materiali in na drug način. To iskanje traja že precej dolgo, vendar brez vidnejših uspehov.

Prednosti stekleničnih oblik tulca dovoljujejo relativno velik prostor za smodnik ob sprejemljivih merah krogel. S tem se zmanjšuje sistem v nabojišču in shrambi, pridobi pa balistični prostor za podaljšanje dragocenih centimetrov za vibo pri vlečenem, kovanem ali struženem delu cevi.

Dvoje velikosti netilk štirih različnih proizvajalcev.

Štirje različni kalibri krogel štirih različnih proizvajalcev.

Pri tulcih ločimo centralni ali robni vžig, v nadaljevanju pa še pet vrst: tulce z robom, s polovičnim robom, brez roba, z zoženim robom in s pasom. Zadnji so vsi tulci magnum, z izjemo evropskega naboja 8 x 68 S, ki pa nima pasu.

Pri proizvodnji tulcev je potrebno več mehanskih vlekov, po vsakem vleku pa medenina otrdi in postane krhka, zato tulec po vsakem vleku segrejejo na 750°C. Čelo tulca mora praviloma nalegati na čelo zaklepa. Odstopanje sme znašati z ozirom na kaliber 0,10 do 0,15 mm. Na osnovi odstopanj (toleranc) pri izdelavi orožja in pri izdelavi tulcev je ta prostor lahko zelo različen. Polnilec lahko to ugotovi zelo enostavno. Vzeti je treba nov ali rekaliبران tulec, vstaviti vanj netilko, tako da gleda iz zvonca 0,5 mm, potisniti tulec v nabojišče in počasi potiskati cilindrični zaklep do zaprtja. Ostanek netilke, ki

gleda iz tulca, je razlika v tem medprostoru. Seveda pa je potrebno za vsako znamko tulca ta preizkus napraviti posebej.

Z vrsto krogel se določa namen streljanja. Temu služijo material, teža, oblika krogel. Športni strelec bo uporabljal drugačne krogel kot lovec.

V začetku so uporabljali samo svinčene krogel. Balistični učinki teh krogel pa so bili zelo slabi. Odnos med maso krogel in prečno površino je zelo slabo vplival na prebojnost in

Izobraževalni seminar o polnjenju lovskih nabojev

Zaradi vse večjega zanimanja za samostojno in **varno** polnjenje lovskih nabojev, posebej še zaradi varnosti, organiziramo seminar, ki bo trajal 2 dni (teoretično in praktično). **Seminar bo v mesecu juliju.** Interesenti naj pošljejo frankirane prazne kuverte s svojim naslovom na naslov **L.B. & Co. d.o.o. pp. 3, 61117 Ljubljana.** O natančnem datumu vas bomo pošto obratno obvestili. Zaradi omejenega števila obiskovalcev (do 30) vas prosimo, da to storite **do 15. julija.** V primeru večjega števila interesentov bomo seminar še ponovili in vas o tem pravočasno obvestili v Lovcu.

L.B. & CO d.o.o.

na let krogle. Kmalu pa so začeli izdelovati krogle podolgovate oblike in z žlebiči. Zasvinčenju so se izognili na tak način, da so žlebiče namažali z mastjo. Čisti svinec pa je bil za krogle le premehak, zato so ga legirali še z antimonom. Z uporabo nitroceluloznih smodnikov pa se je pokazalo, da tudi te legure ne zadostujejo več oz. samo do hitrosti 500 m/s. Pri večjih hitrostih krogle niso več sledile vihi, ampak so preskočile polja v cevi. Prvi korak k izboljšavi teh krogel je bila izdelava bakrenih naprstnikov, ki so jih vtiskali v zadnji del krogle. Logično nadaljevanje razvoja pa je vodilo k temu, da so stranice prstana vedno bolj poviševali (tako daleč, da svinec enostavno ni imel več stika s cevjo). Tako smo prispeli do današnjih modernih oblik krogel. Za brezhibno vodenje krogel tudi za velike hitrosti so oplaščene krogle večje za 0,01 do 0,03 mm kot največji premer cevi v brazdah vobe. Pri kroglah obstaja danes zelo veliko raznih konstrukcij. V glavnem razlikujemo krogle z delnim plaščem in polnim plaščem.

Posebno zanimiva je bila svoje čase avčinka, ki so jo v Združenih državah takoj skušali ponarediti s tem, da so žlebiče, ki so vodili zunaj krogle, proti vrhu vrezali znotraj (na notranji strani) tombaka, medtem ko jih je originalna avčinka imela zunaj. Ocenjujem, da kakor hitro so patentne pravice avčinke ugasnile, se je pojavila nemška krogla z zavitiimi žlebovi proti vrhu, ki je imel kvadratno obliko in je bil material ob vsakem kotu kvadrata nekoliko podaljšan. Nastopa pod imenom SFS in je izdelek tovarne MEN iz Nassaua. Kljub vsej tej pestrosti pa velja stari nosler v Evropi še vedno za najboljšo kroglo.

Noslerjeva krogla ima v sredini prečno steno ter sprednje in zadnje okno. V obeh oknih sta dve različni kakovosti svinca, zadnji del je trši. Sicer pa menim, da ima prav vsak lovec najraje »svojo« (določeno) kroglo pa tudi »svojo« znamko naboja.

Pri polnjenju je zelo pomembno, kako je vstavljena netilka v tulec. Biti mora rahlo pod robom čela. To preizkusimo tako, da na čelo položimo ravnilo v pokončni legi ali kak drug resen predmet, na območju netilke moramo videti skozi še nekoliko svetlobe. Torej, netilka mora biti za debelino lista papirja ali dva globlje vstavljena, kot je površina čela tulca.

Drage, ev. težke krogle z delnim plaščem, z debljenimi zrni in programiranim razpadanjem naj polni samo lovec. Za vse ostale pa zadostujejo trde svinčenke, ki so poceni, natančne in z reduciranim polnjenjem podaljšujejo življenjsko dobo pušk in tulcev; seveda le ob izbiri ustreznega smodnika.

Naštel bom še nekatere proizvajalce krogel: Federal, Speer, Hornady, Si-

erra iz ZDA, Lapua, Sako iz Finske, Norma iz Švedske, RWS iz Nemčije in še bi jih lahko naštevali...

Cene so odvisne od konstrukcije in proizvajalca. Tako se giblje cena za kal. .224 (5,6 mm) nekako od 24 do 60 DEM za 100 kos. Prodajalcev krogel je iz dneva v dan več, kar je gotovo znak, da je polnjenje krogelnih nabojev v vzponu.

Kako je z jazbecem v Evropi?

Huw I. Griffith z univerze v Walesu (Velika Britanija) je preteklo leto objavil precejšnje delo, posvečeno jazbecu (*Meles meles*). Delo je nastalo po temeljitem preučevanju literature, zakonodaje in korespondence različnih zoologov iz cele Evrope. Nič ni čudnega, da je izšla publikacija prav v Angliji, ki spada med štiri najbogatejše dežele z jazbecem. Jazbec je v Angliji simbol zaščitništva redkih in ogroženih vrst – tako kot je medved panda simbol Svetovnega sklada za zaščito narave (WWF). Samo v preteklih letih se je ustanovilo v Angliji okrog 70 klubov, ki se ukvarjajo z zaščito in preučevanjem te največje živalske vrste v družini kun. Del te publikacije je predstavil v Polovnictvu a rybarstvu 3/92 inž. Milan Žilinec. Njegov povzetek predstavlja mo tudi našim bralcem v razmislek.

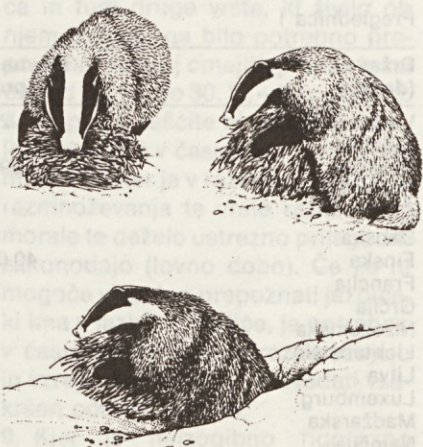
Populacijska dinamika jazbeca

Letna rast populacije jazbeca je okrog 70%, vendar se zaradi naravne smrtnosti zmanjša za 50%. Preostanek 20% predstavlja potencialen fond za nadaljnjo dinamiko rasti populacije. V nobenem primeru lov ni poglavitni vzrok za zmanjševanje populacije jazbeca. Večji vpliv ima v Angliji na jazbeca promet. Zato je potrebno računati, da pri 20% dejanskem prirastku lahko lov škodi jazbecu le tedaj, če je prekinjen »dotok« živali iz okoliških območij, kjer lovski pritisk na tega sesalca ni tako občuten.

Celotna evropska populacija jazbeca (*Meles meles*) predstavlja okrog milijon in pol živali; od meja SND proti zahodu. Več kakor polovica te-

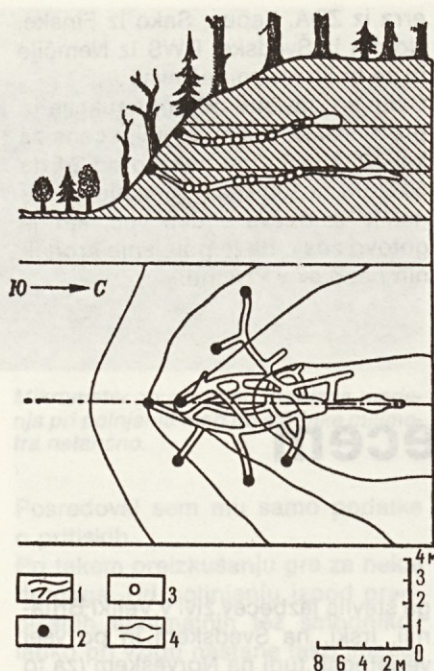
ga števila jazbecev živi v Veliki Britaniji, Irski, na Švedskem in po vsej verjetnosti tudi na Norveškem (za to ni natančnih podatkov). V teh deželah se tudi še ne borijo z gozdno steklino, ki je zaradi različnih vzrokov dokaj omejujoča za jazbeca in njegovo populacijsko dinamiko.

V preglednici 1 so navedeni podatki o številčnosti in izgubah (za ozemlje bivše Jugoslavije so predstavljeni le podatki za Srbijo in Slovenijo). V Veliki Britaniji npr. samo divji lovci in krivolovci ulovijo letno 9000 jazbecev, 700 jih pogine zaradi boja proti goveji tuberkulozi, kar 47.000 živali pa predstavlja davek prometa!

Jazbec porabi precej časa za menjavo svežega nastilja v kotlu. Poleti uporablja za nastilj pretežno seno, pozimi suho praprot, spomladi listje lesnatih zeli. Ko spravlja nastilj v kotel, ga najprej zgrebe na kup in ga stiskajoč med prednjimi nogami, prsmi in podvratkom odvede ritensko skozi rov. Po obratni poti pa star nastilj »privleče« iz rova.

(– Po: Wildlife 2/80)

Shema značilne jazbine: 1-rovi, 2-vhodi, 3-podzemni hodniki, 4-kotli (Po Novikovu in drugih sovjetskih avtorjih, 1970)

Pomen jazbeca za človeka

V davni preteklosti je bil jazbec deležen znatno večje pozornosti človeka. Uporabljali so tudi njegovo meso, podkožno tolščo in kožuh. V nekaterih revnih deželah to uporabljajo še danes (Romunija, Albanija, ČSFR, v deželah bivše ZSSR in v deželah bivše Jugoslavije). Kožuh jazbeca radi uporabljajo tudi na Finskem. Po drugi strani pa narašča tudi značaj

Kot je ugotovljeno z raziskavami v zahodni Evropi, je škodljivost jazbeca dokaj majhna, zato bi morali tej vrsti posvetiti večjo pozornost tudi v lovstvu.

športnega lova na jazbeca. Glede na Bernsko konvencijo je jazbec dovoljeno loviti, vendar je potrebno obnem pozorno spremljati dinamiko rasti njegove populacije in lov uravnavati z ustrezno lovno dobo. Če je potrebno, je treba sproti popravljati lovno dobo (vsako leto). Prepovedane so nekatere oblike lova, npr. pasti, nekatere naprave na samosprožilni mehanizem (samostreli) pa strup in plinjenje jazbin seveda. Večina naprednih dežel, kjer se zavzemajo za zaščito jazbeca, se sooča z množičnimi pojavi krivolova in divjega lova, kar še posebej velja za Veliko Britanijo in Irsko. V Veliki Britaniji je očitna povezava tudi med

krivolovom (divjim lovom) in nezaposlenostjo.

Podcenjuje se tudi dejstvo, da znaša skupni letni odlov jazbecov v Evropi okrog 120.000 jazbecov. Ker je zelo težko dobiti natančne podatke (povsem manjkajo podatki iz dežel, kjer je jazbec zaščiten), pa je gotovo to število znatno podcenjeno. Gotovo bi bila številka okrog 150.000 živali letno realnejša, čeprav te številke ni moč dokazati.

Škoda in nevarnosti

V mnogih deželah zakon dovoljuje odstrel »škodljivih« jazbecov celo izven lovne dobe ali odlov celo s sicer prepovedanimi pastmi in načini. Glede na raziskave, ki so jih opravili v zahodni Evropi, je škoda, ki jo povzroča jazbec, majhna. Tam, kjer pa jazbeci in ljudje živijo blizu skupaj, gotovo prihaja do neizbežnih konfliktov. Tak primer opisuje avtor za Bristol in Trondheim, kjer se ljudje

Preglednica 2
SPOMLADANSKA ŠTEVILČNOST IN
ODSTREL JAZBECA (1980-1990)
V SLOVENIJI

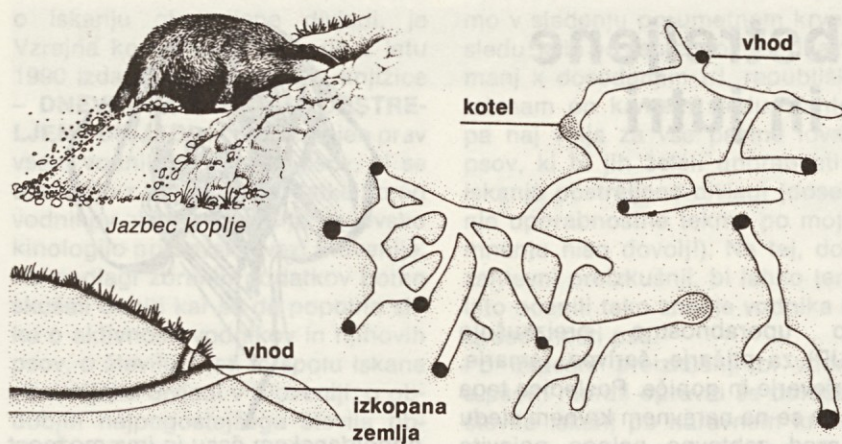
LETO	OČENJENA ŠTEVILČNOST	IZVRŠEN ODSTREL
1980	5.580	736
1981	5.512	926
1982	5.532	585
1983	4.577	587
1984	4.335	553
1985	4.289	702
1986	4.534	512
1987	4.457	533
1988	4.328	785
1989	4.436	577
1990	3.943	782

Iz statistike LZS

Preglednica 1

Država (dežela)	Ocena številčnosti populacije	Izgube	%
Velika Britanija	250.000	56.700	22,7
Albanija	1.400	350-400	26,8
Belgija	990-1.100	20- 50	3,4
Bolgarija	35.000	2.000	5,7
ČSFR	-	750-920	-
Danska	25.000	1.500-2.000	7,0
Finska	40.000-60.000	11.00	22,0
Francija	80.000	4.500-5.500	6,3
Grčija	-	1.500	-
Nizozemska	1.400	300-550	23,2
Lichtenstein	-	5-10	-
Litva	1.250	20	1,6
Luxemburg	1.400	-	-
Madžarska	20.000	-	-
Nemčija	-	-	-
bivša DDR	5.900	325	5,5
bivša BRD	-	14.000	-
Norveška	-	9.000	-
Poljska	12.000	1.000	8,3
Avstrija	-	4.817	-
Romunija	27.000	9.000	33,3
Slovenija	-	6.000	-
Srbija	6.000	500	8,3
Švedska	185.000	40.000	21,6
Švica	-	1.481	-

P.S.: (Avtorju ni uspelo pridobiti podatkov za Irsko, Portugalsko, Španijo, Italijo in Turčijo).

pritožujejo, da jim jazbeci razrijejo vse travnike, uničujejo gredice s cvetjem in odnašajo manjše domače živali.

Jazbec je tudi glavni vektor širjenja dveh za človeka in živali nevarnih bolezni: *stekline* in *goveje tuberkuloze*. Čerpav je tuberkuloza goveda znana v mnogih deželah Evrope (Španija, Italija, Grčija), je le za Veliko Britanijo, Irsko in Švico ugotovljeno, da je njen izvor prav pri jazbecu. Zato v Veliki Britaniji in Irski letno ulovijo okrog 1600 jazbecev, še posebej zaradi te bolezni.

Dosti slabše je s steklino. V Evropi poznamo dve obliki stekline; *steklina netopirjev* in *silvatična steklina*, ki jo prenašajo lisice. Številčnost jazbecev ne zmanjšuje le bolezen, ampak tudi in predvsem preventivne mere proti tej bolezni. Ugotovljeno je npr., da je uporaba strupenih plinov v lisičinah privedla do zmanjšanja češkoslovaške populacije jazbecev za 60%. Pri uporabi plina se največkrat ni vedelo, ali je v rovu lisica ali jazbec.

Na enak način so zmanjšali tudi valonsko (Belgija) in del nemške populacije jazbecev (celo na 10% prejšnjega stanja). Tudi v tem primeru se je likvidacija jazbecev pokazala za manj uspešno. Iz naravovarstvenega in finančnega gledišča je znatno

boljša in primernejša metoda peroralne vakcinacije, ki pri lisicah lahko skoraj izkorenini steklino, pri jazbecu pa jo zmanjša na skrajni minimum.

Sklepna misel

1. Ustrezen premišljen in utemeljen odstrel jazbecev ne bi smel škodovati populaciji. V deželah, kjer ne gospodarijo dobro z jazbecem, kar je povezano tudi z izgubami zaradi prometa, s slabimi prehranskimi možnostmi in brezvestnimi uničevanji stoletnih jazbin, ki jih moramo imeti za naravne spomenike, je pritisk na populacijo znatno prevelik. Danes so jazbečje populacije npr. v Albaniji, Romuniji in Finski zaradi lova zelo zdesetkane. Na Švedskem jazbeca lovijo, čeprav je na samem pragu populacijske vzdržljivosti. V Nemčiji in Avstriji odlovijo veliko število jazbecev, čeprav se ne ve, kakšno je realno stanje njegove populacije.

2. Številčnost jazbecev v Evropi je sicer stabilna ali celo naraščajoča. Zmanjšala se je le na Finskem, v Albaniji in v Litvi. V Belgiji in Nizozemski je njegovo stanje kritično, vendar so ga tu že zaščitili. Skoraj nepoznana vrsta živali je jazbec v Španiji in

Italiji, medtem ko za Portugalsko situacija ni znana.

3. V poslednjih desetletjih je glavni razlog za zmanjšanje številčnosti jazbecev v Evropi prisotnost gozdne stekline, svoje pa v negativni smeri prispevajo še mnogi poskusi, da bi to bolezen izkoreninili. Jazbec je pomemben sekundarni prenašalec te bolezni, čeprav program cepljenja lisic z novimi cepivi (prek ust) znatno izboljšuje to stanje.

4. Ponekod bo brezpogojno potrebno izkoreniniti govejo tuberkulozo, tudi na način, da bo potrebno iztrebiti jazbece na nekem območju. Ne bo šlo drugače, toda ta rigorozni ukrep bi morali izvesti res samo tam, kjer je ta bolezen trajno prisotna!

5. Izredno pomembno vlogo igrajo tudi razni psihološki atributi zaščite divjadi posameznih vrst. Npr. v Veliki Britaniji dajejo jazbecu veliko naravovarstveno vrednost.

6. Po Bernski konvenciji, iz leta 1979, bi morale vse dežele, ki še dovoljujejo lov na jazbeca, zbirati natančne podatke o uplenitvah za naloge in cilje mednarodnega monitoringa o stanju populacije in se zavzeti za ustrezno lovsko gospodarjenje s to vrsto, ki bi preprečevalo izkoreninjenje te vrste mustelidov.

7. Lov jazbecev v železne pasti je po Bernski konvenciji prepovedan, poleg vsega pa tudi ni prava selektivna metoda. Najustreznejši in še najpravičnejši je lov s puško (predvsem na čakanje). Lov, ki mu pravimo jamarjenje, zelo negativno vpliva na jazbeca in tudi druge vrste, ki živijo ob njem, zato bi ga bilo potrebno prepovedati ali vsaj omejiti (pri nas le na čas od 25. 12. do 30. 1., – (op. uredn.).

8. Popolne zaščite bi morale biti deležne jazbice v času kotitve in vzreje mladičev. Ker je v raznih deželah čas razmnoževanja te vrste različen, bi morale te dežele ustrezno prilagoditi zakonodajo (lovno dobo). Če že ni mogoče vizualno prepoznati jazbice, ki ima v jazbini mladiče, je potrebno v času, ko se jazbeci razmnožujejo in vzrejajo mladiče, prepovedati vsakršen odstrel te vrste.

9. Kjer je neizogibno rigorozno zmanjšati številčnost jazbecev, bi jih morali odpravljati žive v lovke in jih šele nato na »human« način usmrtiti s puško ali evtanazijsko injekcijo.

10. Plinjenje jazbin je nesprejemljivo in nehumano početje, brez vsakega opravičila, in ekološko izredno škodljivo.

Pripravila: Z. Timarac in B. Leskovic

Zasledovanje obstreljene divjadi – danes in jutri

mag. Marko Mali

Da moramo vsako obstreljeno divjad poiskati oziroma da jo skušamo najti, nas v prvi vrsti zavezujejo lovska etika in načela dobrega gospodarjenja, nenazadnje pa je beseda o tem tudi v obveznih **Smernicah in načelih za izvajanje gojitve divjadi in lova s področja lovske konologije** iz leta 1990.

Nedvomno spada zasledovanje (iskanje) obstreljene divjadi s pomočjo izkušenega psa krvosledca med najbolj plemenita in spoštovana vredna dejanja v našem lovskem udejstvovanju.

Kljub sorazmerno dobri organiziranosti lovstva v naši družbi pa je problematika, povezana z iskanjem obstreljene divjadi v določenih primerih še vedno pereča. Vse pogostejše smo namreč priča govoricam o velikem številu za delo po krvnem sledu usposobljenih lovskih psov in ob tem tudi relativno nizkem odstotku najdene obstreljene divjadi. Te govorice so vsekakor do neke mere utemeljene, stanje pa povezujem z dokaj velikim številom, ne bom rekel slabih, pač pa nerutiniziranih psov – krvosledcev in njihovih vodnikov. Pred nekaj leti smo bili namreč priča dokaj množičnemu zanimanju in nakupom mladih psov (barvarjev) v lovskih družinah, oziroma nekakšni modni muhi nekaterih lovcev, ki so si takšnega psa omislili zaradi povsem napačnih predstav o enostavnosti zasledovanja obstreljene divjadi s takim psom. Tudi zahteve po preizkušnjah, ki jih mora opraviti vodnik krvosledca s psom, preden z njim lahko samostojno zasleduje obstreljeno divjad, so po mojem mnenju mnogo preblage! Smernice in načela za izvajanje gojitve divjadi in lova s področja lovske kinologije namreč dovoljujejo za delo po krvnem sledu uporabljati pse vseh lovskih pasemskih skupin, če so opravili preizkušnjo v iskanju po krvnem sledu, starem najmanj 20 ur in dolgem najmanj 1000 metrov (po pravilniku o tekmah lovskih psov v delu po krvnem sledu) ali izjemoma tudi tiste pse, ki so opravili najmanj vsestran-

sko uporabnostno preizkušnjo (VUP) za ptičarje, šarivce, jamarje, retrieverje in goniče. Posledica tega je, da se na naravnem krvnem sledu – pred zahtevno nalogo pojavita »novopečeni« vodnik in pes z opravljeno preizkušnjo, vendar brez dodatnih, še kako potrebnih izkušenj. Pomanjkanje izkušenj je tudi pri ostalih, starejših vodnikih in psih, vzroki so največkrat v premajhnem številu iskanj po naravnih krvnih sledovih, razlogi pa so različni (pomanjkanje časa, preveliko število krvosledcev v LD in sorazmerno majhno število odstreljenih glav velike divjadi itd.) Posledice so znane!

In kako izboljšati nezadovoljivo stanje? Menim, da bo nujno potrebno zaostri pogoje in opredeliti **kdo in s kakšnim psom sme in more iskati (zasledovati) obstreljeno divjad!**

Izhajati moramo iz dejstva, da sta za **uspešno iskanje potrebna** tako **izkušen vodnik** kakor **rutiniran pes**, ki v danem primeru predstavljata celostno strokovno podobo **iskalca**. Izboru oziroma pomeni usposobljenosti vodnikov smo v lovski kinologiji do sedaj namenjali še vse premalo pozornosti. Mnenja sem, da vodnik krvosledca ne more biti vsak, ki si to želi, ali če hočete – ga to doleti. **Vodnik-iskalec** obstreljene divjadi naj bi v bodoče bil lovec, ki:

– *ima možnost primerne nastanitve in šolanja psa ter je vešč dela z njim (iz vedenja psa na krvnem sledu je sposoben razbrati pravo smer sleda (pobega) in se zna prilagajati novo nastalim situacijam med zasledovanjem).*

– *je izkušen na področju lovstva ter dobro pozna navade in obnašanje divjadi posameznih vrst. Iz ustno opisane reakcije velike divjadi po strelu in iz znakov na nastrelu mora znati presoditi o možnem mestu in teži zadetka živali.*

– *je sposoben organizirati varno iskanje s pomočjo ostalih lovcev in v čimvečji meri izločiti morebitne (pogoste) lažne podatke o obstrelitvi divjadi.*

– *je dosegljiv, zlasti v jutranjem in*

dopoldanskem času in ima možnost posvetiti se iskanju več ur; če je potrebno tudi več dni.

– *je telesno sposoben obvladati daljše razdalje, med drugim tudi po težko prehodnih terenih.*

Število vodnikov, ki bi izpolnjevali navedene pogoje, bi se glede na sedanje veliko, a neustrezno število bistveno zmanjšalo, hkrati pa bi bili s primerno šolanimi in na naravnih krvnih sledovih večkrat preizkušeni psi udeleženi v veliko večjem številu iskanj obstreljene velike divjadi. Tako bi iskanje za njih postalo do neke mere »rutina«, kakovost opravljenega dela pa bi bila zagotovo boljša. S primerno sistemsko organizacijo naj bi v slovenskem lovskem prostoru delovalo deset, morda dvajset izkušenih vodnikov in psov – specialistov. Ideja vsekakor ni nova, saj je o t.i. **centrih za iskanje obstreljene divjadi že pred leti** razmišljal med lovci dobro znani iskalec obstreljene divjadi, danes žal že pokojni Janez Pernat iz Podlipoglava. Za realizacijo te zamisli bi bilo potrebno nekajletno prehodno obdobje, v katerem bi iz sedanjih množice vodnikov in psov izbrali najboljše (ne le med vodniki krvosledcev, ampak tudi med vodniki ustrezno izšolanih psov drugih pasemskih grup). Za doseg teh ciljev pa so nujne nekatere sistemske rešitve v praksi, zato navajam nekatere predloge:

1. Zbiranje podatkov:

Nemudoma moramo pričeti z doslednim zbiranjem podatkov o iskanju obstreljene divjadi. Dejstvo je, da dosedanje podatki o številu zasledovane in najdene obstreljene divjadi temeljijo na zelo grobih ocenah, pa še te so vsaj v večini primerov plod t.i. »ustnega izročila«. Iz teh razlogov se ne bom spuščal v številke, upam pa si trditi, da je število obstreljene divjadi znatno večje od števila iskane s psom. Z namenom, da bi pridobili kar najbolj točne podatke

o iskanju obstreljene divjadi, je Vzrejna komisija za barvarje v letu 1990 izdala posebne žepne knjižice – **DNEVNIK O ISKANJU OBSTRELJENE DIVJADI**, ki je namenjen prav vsem vodnikom lovskih psov, ki se ukvarjajo z iskanjem. Podatke bo od vodnikov zbirala komisija za lovsko kinologijo pri Lovski zvezi Slovenije. Na podlagi zbranih podatkov bomo skušali dobiti kar se da popolno sliko o aktivnosti vodnikov in njihovih psov, o številu, vrsti in spolu iskane obstreljene divjadi v Sloveniji, o obdobjih najpogostejšega števila obstrelitev itd.

2. Izobraževanje vodnikov in osveščanje lovcev:

K ustreznemu izboljšanju trenutnega stanja bi vsekakor znatno pripomoglo kvalitetno, organizirano usmerjeno izobraževanje tistih vodnikov lovskih psov, ki se nameravajo intenzivno posvetiti zasledovanju obstreljene divjadi. Izobraževanje bi potekalo na vsakoletnih eno ali več dnevnih seminarjih, kjer bi bodoče iskalce seznanjali s pravilnim načinom vzgoje in šolanja psa za delo po krvnem sledu, s pravilnim načinom pregleda nastrela, tehnike in načina iskanja, nudenja prve pomoči morda poškodovanemu psu itd. Seminar bi vodili izkušeni vodniki »krvosledcev« in strokovnjaki na področju lovske kinologije. Seveda bi udeležba na takšnem seminarju pomenila za nove vodnike le osnovni – začetni korak pri usposabljanju, za vodnike z večletnim stažem pa izjemno prilžnost za izmenjavo izkušenj.

Veliko več pozornosti bo še potrebno nameniti stalnemu osveščanju vseh lovcev o pravilnem ravnanju po strelu (o tem je bilo sicer v lanskem letniku Lovca že precej napisanega, vendar se kljub temu še vedno pojavljajo »banalne napake« – *iskanje z nepreizkušenimi (neusposobljenimi) psi*, nočno iskanje ipd). Tej temi moramo posvetiti več časa tudi na predavanjih za lovske pripravnike in čuvaje in jih ob tem seznaniti s sposobnostmi preizkušenega, izšolanega lovskega psa za delo po krvnem sledu.

3. Poostritev pogojev, ki jih morata izpolnjevati pes in vodnik za samostojno iskanje obstreljene divjadi:

To je ukrep, katerega se bomo morali lotevati postopoma, z vso strokovnostjo in polno odgovornostjo. Mnenja sem, da bi moral za samostojno iskanje obstreljene divjadi imeti vodnik s psom opravljeno najmanj tek-

mo v sledenju po umetnem krvnem sledu, ki bi po zahtevnosti sodila najmanj k dosedanjim t.i. republiškim tekmam po krvnem sledu. Zahteva pa naj velja za vse pasme lovskih psov, ki bi jih želeli uporabljati za iskanje obstreljene divjadi (dosedanje uporabnostne tekme po mojem mnenju niso dovolj!). Na tej, dokaj zahtevni preizkušnji, bi lahko temeljito ocenili tako znanje vodnika kot sposobnosti psa.

Po uspešni preizkušnji bi vodniki s psom morali opraviti še določeno število iskanj po naravnem krvnem sledu **nenamerno obstreljene divjadi** in sicer v spremstvu izkušenega vodnika, ki bi lahko po potrebi s svojim preizkušenim in rutiniranim psom priskočil na pomoč, sicer pa bi pri iskanju pomagal predvsem z naveti. Šele določeno število pravih iskanj po naravnem krvnem sledu, od tega seveda ustreznim odstotkom uspešnih, bi potrdilo ustrezno znanje tako vodnika kot psa, to pa bi omogočilo nadaljnje samostojno delo.

Ob upoštevanju teh in zgoraj navedenih pogojev za vodnike bi v nekaj letih v Sloveniji že imeli določeno število kakovostnih in zanesljivih iskalcev, ki bi bili ob idealnem izidu rešitev kar se da enakomerno razporejeni po naših LGO.

Zastavljene cilje bomo lahko uresničili le s tesnim sodelovanjem vodstev lovskih organizacij, lovcev in lovskih kinologov in sicer tako, da bomo uspešnim vodnikom – iskalcem obstreljene divjadi v lovskih vrstah zagotovili vidno mesto, ki si ga s svojim težkim delom vsekakor zaslužijo. Ob tem bo potrebno razmisliti ne le o moralni podpori, pač pa tudi o možnih načinih nudenja strokovne in materialne pomoči uspešnim vodnikom (v mislih imam kritje stroškov za prehrano, porabljen čas in gorivo, zdravstveno varstvo in zavarovanje psa, za udeležbo na seminarjih, tekmah ipd.). V ta namen predlagam ustanovitev posebne delovne skupine ali komisije, katere končni cilj bi bil **organiziranje kakovostne mreže iskalcev obstreljene velike divjadi v slovenskem prostoru**. Ob tem seveda računam na maksimalno moralno, strokovno in ustrezno materialno podporo uspešnim vodnikom, kajti zavedati se moramo, da ima od uspešnih iskalcev največjo korist prav lovska organizacija, ki gospodari v lovišču.

In za konec: **Naj bo družbena ureditev in s tem ureditev lovstva v prihodnosti takšna ali drugačna, izkušene vodnike in pse za iskanje obstreljene divjadi bomo vedno potrebovali.**

Nova usmeritev revije LOVEC in obvezna naročnina nanj, da ali ne?

Čutim potrebo, da se tudi sam vključim v polemiko, ki se bo po vsej verjetnosti razvila kot odziv na prispevek člana IO LZS Bojana Finka, v majski številki Lovca str. 138.

Pravzaprav moram reči, da me predlagane spremembe niso presenetile in jih je bilo ob vseh današnjih družbenih dogajanjih mogoče tudi pričakovati. Močno pa sem presenečen ob tem, da spremembe predlaga naše najvišje strokovno telo, to je IO LZS!

Škoda, da nas avtor prispevka ni seznanil s tem, kaj je vodilo člane IO LZS v tak predlog. Ali je to mogoče piš novega vetra, ki – bodimo iskreni – nam in lovstvu nasploh ni ravno naklonjen? Ali pa je to že posledica dramatičnega poslabšanja socialnega položaja Slovencev? Preden se bomo odločali za ali proti (bodimo si odkriti) obvezni naročnini za vsakega člana LZS, je odgovor na zgornji vprašanje ključnega pomena. Poglejmo zakaj!

Če je torej to že posledica novih odnosov do lovstva, moram priznati, da so iniciatorji zadeli žebljico na glavo. Saj bi z neobveznim nakupom glasila LOVEC bila naša, doslej čvrsta organizacija, **spodrezana pri koreni-nah!** Kaj predstavlja LOVEC v vzgojnem, kulturnem in strokovnem pomenu za našo organizacijo, je verjetno vsakomur jasno in s tem ne gre izgubljati besed. Informiranje našega članstva – vsaj tistega dela, ki glasila ne bi več prejemal – bi bilo prepuščeno drugim javnim medijem, pač v skladu s trenutnimi dnevnimi potrebami in razmerjem moči v družbi. Nasprotniki organiziranega lovstva bi s tem imeli vsekakor zelo olajšano delo! Posledice in epilog tega pa naj si poskusi zamisliti vsak sam.

Če pa je do predloga prišlo zaradi slabšanja socialnega položaja (večine) članstva, vidim več rešitev za ta problem. Najprej pa moram izraziti pomislek ob tem, saj v krogu lovcev, ki jih poznam – tu nikakor ne mislim le na člane moje LD – praktično ne vidim primera take socialne ogroženosti, da bi jo bilo potrebno omiliti

z neobvezno naročnino našega glasila. Bodimo iskreni in pošteno pogledimo te stvari. Koliko denarja so nekateri (tudi tisti manj premožni lovci) pripravljeni vložiti v dragoce- no orožje in opremo svetovno znanih proizvajalcev; in to ne le zaradi vrhunske kvalitete, temveč in predvsem zaradi lastnega prestiža, mogoče tudi snobizma in nastopaštva pred solovci. Prav gotovo pa je, da so v naših vrstah tudi primeri pravih lovcev, ki le težko shajajo v vsakdanjem življenju in jim članarina in naročnina za LOVCA predstavljata že veliko finančno obremenitev. Tu mislim predvsem na upokojujence z minimalnimi prejemki in na ostarele in bolne kmete-lovce, pa na študente in dijake. Takim članom naše organizacije smo prav gotovo dolžni pomagati in jih razbremeniti finančnih bremen, ki jih (trenutno) ne zmorejo, ne pa jih še prikrajšati za njihovo pravico do enakopravnosti – da torej tudi oni redno prejemajo naše glasilo! Kako jim pomagati, naj rešuje vsaka LD znotraj, na zase najprimernejši in neponižujoč način.

Zakaj ne bi tistim, ki recimo ne zmorejo plačevanja članarine (in s tem tudi obvezne naročnine za LOVCA) omogočili, da si z različnimi dodatnimi aktivnostmi v lovišču ali pa vzdrževanju lovskih koč, pošteno in častno zaslužijo svojo članarino? S tem bodo pomagali LD in obenem zaslužili »podarjeno« jim članarino. Za vse preostale, ki pa tega ne zmorejo, pa mislim, da ne sme biti dileme – tovariško in brez izjeme jim moramo pomagati in jim omogočiti redno prejetje LOVCA.

Prav zaradi tega še kako soglašam in podpiram uredniški odbor pri njegovih stališčih, ki jih je v lanskem 12. številki zapisal Marjan Toš. LOVCA mora tudi v bodoče prejemati vsak član LZS! Naše glasilo, ne le da se že lahko postavi ob bok vsem ostalim stanovskim revijam, temveč je, si upam trditi, v marsičem že daleč pred njimi in na to smo lahko upravičeno ponosni! Je naš identifikacijski in povezovalni element. Z neobvezno naročnino bi zmanjšali naklado

in s tem avtomatično občutno povečali stroške tiska in distribucije, s tem pa ga tudi obsodili na počasno smrt, saj vemo, kako se danes godi drugim, nakladno neprimerno močnejšim revijam, ki so prepuščene le trgu! Vsekakor pa bi bilo dobro, da se LOVEC čimprej pojavi tudi v prosti prodaji (seveda brez rubrik jubilanti in umrli). S tem bo zadovoljeno tudi potrebi tistih, ki ga doslej pač niso uspeli dobiti, obenem pa se bo naklada prav gotovo povečevala in se s tem nižali stroški.

Tako bomo posredno manj obremenjeni vsi, predvsem pa ne bo osiromašena naša stanovska organizacija. Čudim se pravzaprav, kako to, da do tega prihajamo šele sedaj!

S trpkostjo ugotavljam, da so bili naši dedje, ki so slovenskemu lovstvu in LOVCU orali ledino pod močnim tujčevim pritiskom in v težjih življenjskih razmerah od današnjih, vendar mnogo zrelejši, modrejši in odgovornejši od nas. Zavedali so se, kaj pomeni duševna hrana tudi za stan, kakršen je lovstvo. Predvsem pa so se prav gotovo zavedali nespornega kulturnega poslanstva glasila LOVEC, saj v izdatni meri bogati kulturno zakladnico slovenskega naroda. Globoko sem prepričan, da moramo že iz spoštovanja do prednikov in njihovega dela ter iz odgovornosti do zanamcev začeto delo nadaljevati in ga le še plemenititi, ne pa uničevati, kar je bilo z muko storjenega.

Upam, da se bo tudi ostalo članstvo s polno odgovornostjo odzvalo na začeto polemiko in demokratično in suvereno povedalo svoje mnenje in poglede.

Glede same vsebinske zasnove glasila pa mislim, da v glavnem zadovoljuje naša hotenja, pač v okviru danih možnosti. V posredovanem vsebinskem predlogu B. Finka ne vidim prav nič novega in trdim, da je Lovec že dosedaj objavljaj prav vso to tematiko; vključno s safari lovom, ki ga predlagatelj postavlja kar na prvo mesto. S tem pa ni rečeno, da se ne bi dalo še kaj izboljšati. Odgovornost za to pa nosimo mi vsi, ne le uredniški odbor in peščica aktivno sodelujočih. Spomnimo se na ničkoliko pozivov uredništva k sodelovanju, pa na javne razpise, ki, žal, niso dali vedno pričakovanih rezultatov.

Zato tudi sam pozivam, peresa v roke in pridružimo se naporom uredništva, da bo revija bogatejša in pestrejša! Vsi smo lačni zgodb o pravih lovskih doživetjih, ki pa jih praviloma doživljajo prav tisti pravi lovci, ki so žal pisanja manj vešč.

Toda to ne sme biti za nikogar ovira! Zato pa imamo uredniški odbor, urednika, lektorja, korektorja itd., katerih naloga je pomagati, da bodo take zgodbe zagledale luč sveta, če imajo le glavo, jedro in rep. Velika škoda je, da taka doživetja in zgodbe ostajajo v najožjem krogu, pravzaprav je to že kar sebičnost, ali ne? Zato le korajžno povejmo in napišimo vse, kar je bilo lepega, pa tudi vse kar nas teži, ker le na tak način lahko sodeluje kar najširši krog zainteresiranih, to pa mislim, da smo prav vsi člani LZS. Le tako bo glasilo LOVEC izpolnilo svoje poslanstvo, saj mora resnično biti glasilo vsega članstva in ne le »lovski uradni list«. Ker pa bo tudi v bodoče kljub vsemu verjetno še vedno primanjkovalo primerne gradiva za objavo, uredniškemu odboru predlagam, da v še večji meri objavlja zanimivosti iz svetovne lovske literature. Lahko bi npr. v nadaljevanjih objavljali kakšne lovske zgodbe, poleg že sedanjih članikov iz inozemskih revij itd.

Veljalo bi se tudi bolj povezati z našimi lovci-zdomci po svetu. Ti bi nam imeli verjetno še mnogo lepega in koristnega povedati. Ali ste že kdaj razmišljali o prodiranju LOVCA v širni svet s pomočjo Izseljenske matice in različnih slovenskih klubov po svetu? Pošljimo jim pisno pobudo in nekaj brezplačnih izvodov revije! Prepričan sem, da odziv ne bo izostal.

In na koncu ne morem mimo bojazni, da se bo jutri našel kdo, ki bo predlagal, da bi morali zaradi ekonomičnosti opustiti tudi zelo lepo sprejeto ZLATOROGOVO KNJIŽNICO. Upam, da si vsi dokaj dobro predstavljamo, s kakšnimi težavami je bilo doslej izdanih prvih 19 knjig te knjižnice. Zavedati se moramo njihovega strokovnega in kulturnega pomena za naš narod. Saj si mi Slovenci pravzaprav šele s tem začnemo ustvarjati lastno lovsko literaturo, ki pri vsakem narodu, ki kaj da nase, predstavlja pomemben delež v kulturnem mozaiku. S tem kasnimo – če odmislimo glasilo LOVEC – praktično celo stoletje za drugimi evropskimi narodi. Zamislimo se nad tem in zavedajmo se naše odgovornosti!

Zato skupno podprimo vse in vsakogar, ki kakorkoli deluje v korist LOVCA in ZLATOROGOVE KNJIŽNICE! Tudi za ceno večjih gmotnih obremenitev in manjših osnovnih koristi. Saj venomer govorimo, da (naravi) ne smemo le jemati. Mar ne?

Mitja Rebec
(LD Gaberk – Divača)

Še o izobraževanju

Z velikim zanimanjem spremljam dosegljive članke v časopisih in revijah s področja izobraževanja lovcev. Tudi članek v lanskem 6. številki Lovca z naslovom – Tečaj za lovske pripravnike – je zanimiv. Razkriva nam našo revščino na tem področju. Če javno priznavamo, da so v nekaterih LD pripravniki prepuščeni sami sebi, potem je to žalostna slika razmer. Veliko govorimo o izobraževanju lovcev – pripravnikov, neprimerno manj ali skoraj nič pa o izobraževanju lovcev. Res moramo izvesti izjeme, kot na primer udeležence tečajev za lovske čuvaje in lovske tehnike. Vendar ti lovci predstavljajo manjšino. Večina so lovci z opravljenim lovskim izpitom, ki prelistajo revijo Lovec, preberejo samo nekatere članke in to je tudi vse. Z lovskim izpitom se je pričelo in, žal, tudi končalo njihovo lovsko izobraževanje.

Na to skupino (beri: večino) lovcev pozabljam. In ravno iz te skupine je večina mentorjev lovcev-pripravnikom. Se mar zato lahko čudimo pripravniku na teoretičnem lovskem izpitu, da je za njega ujeta tudi lisica? V polpretekli zgodovini (in, žal, tudi sedaj) je bilo moderno zakone razlagati po svoje, pač tako, kot vodilnim posameznikom najbolj ugaja. Tudi v lovstvu ni bilo (in tudi ni) drugače. S to našo značilnostjo se okužijo že pripravniki in rod z nečisto zasnovo se nadaljuje. Zato naj nam ne bo neprijetno priznati to pomanjkljivost in jo vsaj poizkušati odpraviti. Organizirajmo stalne oblike izobraževanja že »diplomiranih« lovcev! Če bi imeli možnost organizirati ponovno lovski izpit za vse člane, bi dobili (po moji osebni oceni!) porazne rezultate. Tisti, ki imate možnost sodelovati pri oblikovanju nove lovske zakonodaje, ne pozabite na to razmišljanje! Tudi zaključiti želim z razmišljanjem o istem članku. Kot lovec, kateremu andragogika ni popolni tujek, si le težko predstavljam uspeh predavanja lovcev pripravnikom brez najmanjšega znanja o divjadi, lovu, lovski organiziranosti, gospodarjenju in ostalem. Za pripravnike bi bila to šele lovska abeceda in predavanja ne bi zapolnila vrzeli v njihovem znanju, temveč bi orala ledino. Tudi zato naj ostane obvezno obiskovanje teoretičnega tečaja na zaključku pripravnika.

Martin Frece
(LD Jurklošter)

Triglavski narodni park

TRIGLAV NATIONAL PARK SLOVENIJA

64260 BLED, Kidričeva 2 telefon: 064 77-407

Poštni predal 12

Javni zavod Triglavski narodni park objavlja **prosto delovno mesto.**

NARAVOVARSTVENEGA NADZORNIKA v oddelku BOHINJ

Pogoji:

Za opravljanje del in nalog je potrebno znanje, pridobljeno z usmerjenim izobraževanjem na V. stopnji zahtevnosti družboslovne ali naravovarstvene smeri, smisel za varstvo narave, strokovna usposobljenost za gibanje v gorah, pasivno znanje enega tujega jezika in opravljen lovsko-čuvajski izpit. Zaželeno je diploma lovskega tehnika in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj. Poskusno delo je 3 mesece.

Zagotovljeno je družinsko stanovanje v lovski hiši v Stari Fužini. Prednost ima poročen mlajši moški, čigar žena bo skrbela za hišna opravila.

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z ustrežno dokumentacijo in dokazili na naslov: **TRIGLAVSKI NARODNI PARK, 64260 Bled, Kidričeva 2; najkasneje do 3. 7. 1992.**

Neusklajeno gospodarjenje z gozdom in divjadjo v Trnovskem gozdu

V reviji Lovec, št. 4/92, je bil objavljen prispevek inž. Vitomirja Mikuletiča z naslovom Zanimivost iz Trnovskega gozda. Prispevek je zanimiv, vendar je v njem izražen dvom, da bi rastlinojeda divjad lahko predstavljala motnjo pri gospodarjenju z gozdom. Da bo informacija o Trnovskem gozdu popolna in da bi razblikali dvome, je zadnji čas, da širši javnosti prikažemo ogroženost gozdov na Trnovski planoti.

Pomladitveni potencial in objedenost mladja

Prve vzorčne ploskve, na katerih smo ugotavljali številčnost in zdravstveno stanje mladja, smo postavili l. 1981 v g.g.e. Trnovo in l. 1982 v g.g.e. Predmeja, obe gozdno gospodarski enoti pa predstavljata 87% lovišča LD Trnovski gozd. L. 1990 smo ponovili popise na stalnih vzorčnih ploskvah v g.g.e. Trnovo (41,7 m × 7 m velikih vzorčnih ploskev v kvadratni kilometrski mreži). Podatke obeh popisov smo računalniško obdelali, rezultati pa so milo rečeno grozljivi.

Pomladitveni potencial

Pomladitveni potencial ali osnovo bodočega sestoja predstavlja mladje brez klic in to do 30 cm višine. Pomladitveni potencial se je zmanjšal, podrobni podatki pa so prikazani v preglednici 1.

Ker je bil pomladitveni potencial že l. 1981 med najnižjimi v območju (Črni Vrh 1981 55.205/ha, Predmeja 1982 25.253/ha, Idrija II 1986 86.000/ha, Črni Vrh 1990 37.671/ha) in v Sloveniji (Postojna 1977 50.408/ha, Postojna 1981 72.510/ha) ter se še naprej znižuje, so vsi pozivi za zmanjšanje številčnosti rastlinojede divjadi popolnoma utemeljeni. Ker je normalni razvoj gozda možen le pri ustrezno gostem mladju (najmanj 100.000 osebkov/ha) in rastišču

ustreznih drevesnih vrstah (najmanj 20% delež nosilne drevesne vrste v zrelem sestoji), je popolnoma jasno, da v Trnovskem gozdu normalen razvoj gozdov ni mogoč. Jelke v mladju praktično ni več, čeprav po naravi sodi v te gozdove, pomlaja pa se le v ograjah.

Objedenost mladja

Stopnja objedenosti mladja nam pove, ali je številčnost rastlinojede divjadi usklajena z okoljem in kakšen je njen vpliv na izginjanje posameznih zeliščnih, grmovnih in drevesnih vrst. Stopnja objedenosti mladja v g.g.e. Trnovo je prikazana v preglednici 2 in 3.

Preglednica 2

Leto	Stopnja objedenosti mladja v %				
	Skupaj	Smreka	Jelka	Bukev	Javor
1981	28	17	15	33	25
1990	64	37	41	61	72

Preglednica 3

Leto	Poškodovanost mladja po viš. pasovih v %		
	do 900 m	901–1.100 m	nad 1.100 m
1981	24	35	25
1990	63	58	79

Meja dopustne izkoriščenosti mladja od divjadi (30% stopnja objedenosti mladja) je močno presežena, saj je bilo leta 1990 objedeno 64% mladja, leta 1981 pa le 28%. Da je k takšnemu stanju prispevala vedno bolj številčna jelenjad, kaže podatek, da se je objedenost mladja najbolj povečala v nadmorski višini nad 1.100 m. V tem višinskem pasu je poškodovanost bukve porasla s 23% na 95% in javorja s 30% na 93%. To samo potrjuje rezultate raziskav prehranskih značilnosti jelenjadi (Adamič 1990), ko je bilo ugotovljeno, da ti dve drevesni vrsti predstavljata pomemben del poletne prehrane jelenjadi, ki se v poletnih mesecih zadržuje v hladnejših višinskih predelih. Ker je rastlinojede divjadi preveč, je naravna obnova močno ovirana. Zato smo gozdarji prisiljeni izvajati tudi umetno obnovo gozdov. Uspeh pa je za-

gotovljen le, če nasade zaščitimo s premazi. Tako smo l. 1991 samo v g.g.e. Trnovo, ki v celoti leži v LD Trnovski gozd, zaščitili s premazi 116,50 ha nasadov. Stroški zaščite so znašali 619.896,00 SLT, v istem letu pa je znašal izkupiček za uplenjeno divjad v LD Trnovski gozd le 433.446,50 SLT! Če k temu prištejemo še 84.362,00 SLT prihodka od lovskega turizma, je prihodek od gojenja divjadi še vedno precej manjši od zaščite nasadov s premazi. Pri tem je potrebno povedati, da je LD Trnovski gozd prvič sodelovala pri zaščiti nasadov pred divjadjo. V ta namen je simbolično prispevala 30.000,00 SLT, lovci pa so izvedli tudi zaščito s premazi na površini 4,50 ha.

Nastanek sedanjih jelovo-bukovih debeljakov

Ko smo l. 1990 pričeli z ugotavljanjem proizvodne sposobnosti jelovo-bukovih gozdov, smo v Trnovskem gozdu postavili 60 vzorčnih ploskev in to v najstarejših sestojih. Na vsaki ploskvi smo posekali 4 najdebelejša drevesa, na 20 ploskvah pa smo preučili tudi 80 jelovih dreves. Povprečna starost posekanih jelk se je na vzorčnih ploskvah gibala v razponu 147–166 let. Preprost izračun nam pokaže, da so sedanji jelovo-bukovi in čisti jelovi debeljaki nastali v obdobju 1824–1843. Torej v času, ko jelenjadi ni bilo, saj naj bi v prejšnjem stoletju zadnji jelen padel l. 1826. Iz starih avstrijskih gozdnogospodarskih načrtov za Trnovski gozd se da razbrati, da v zadnji polovici preteklega stoletja pomlajevanje jelke ni bilo problematično, pritoževali pa so se nad nizko številčnostjo srnjadi. Kot kaže, je mnenje gozdarjev, da je previsoka številčnost rastlinojede divjadi moteč dejavnik pri gospodarjenju z gozdovi, tako tudi zgodovinsko potrjeno. Gozd je takrat rasel in se obnavljal z vsemi po naravi danimi drevesnimi vrstami, trenutno pa je to zaradi prevlelike številčnosti rastlinojede divjadi praktično nemogoče.

Gospodarjenje z divjadjo v LD Trnovski gozd

Lovišče LD Trnovski gozd meri 10.475 ha, od tega je 9.550 ha gozdov, 851 ha kmetijskih površin in 74 ha nelovnih površin. Lovišče je gorsko in leži v nadmorski višini

Preglednica 1

Leto	Število osebkov/ha					
	Skupaj	Smreka	Jelka	Bukev	Javor	Ost. list.
1981	13.800 100%	846 6%	1.175 9%	4.017 29%	7.304 53%	438 3%
1990	8.773 100%	224 3%	786 9%	3.152 36%	3.968 45%	643 7%

Leto	SRNJAD			JELENJAD			MUFLONI		
	moški spol	ženski spol	skupaj	moški spol	ženski spol	skupaj	moški spol	ženski spol	skupaj
1981	85	79	164	0	0	0	4	14	18
1982	93	89	182	1	0	1	3	11	14
1983	111	114	225	2	0	2	8	24	32
1984	118	102	220	3	5	8	15	27	42
1985	140	111	251	2	0	2	12	16	28
1986	82	88	170	3	2	5	9	9	18
1987	82	36	118	6	3	9	7	3	10
1988	94	55	149	3	2	5	4	3	7
1989	80	58	138	6	6	12	8	2	10
1990	105	101	206	4	1	5	6	2	8
1991	139	139	278	6	7	13	3	0	3
SKUPAJ	1.129	972	2.101	36	26	62	79	111	190

530–1.495 m. V zadnjem desetletju je bil odstrel srnjadi, jelenjadi in muflonov takšen, kot to prikazuje *preglednica 4*.

Bežen pogled v razpredelnico nam pove, kako se je gibala številčnost posameznih vrst rastlinojede divjadi, kako se je z njo gospodarilo in kakšne so posledice v gozdu.

V obdobju 1987–1989 je bilo gospodarjenje s srnjadjo popolnoma zgorelo, saj je bil odstrel najmanj za polovico prenizek, spolno razmerje odstrela pa je znašalo 63:37 v korist moškega spola. Ker so bile v tem času tudi mile zime, ni bilo naravnih izgub in populacija srnjadi je močno porasla. Posledice so znane in prevelika številčnost srnjadi je glavni razlog za tako nizek pomladitveni potencial in visoko objedenost mladja. Da številčnost jelenjadi nezadržno raste, se najlepše vidi iz prikazanega odstrela. Kljub temu, da je bil odstrel jelenjadi vsa leta neomejen, ni prišlo do upadanja ali stagnacije odstrela. Nasprotno, počasi in vztrajno raste, v skupnem odstrelu pa se povečuje delež košut in telet ženskega spola. To je znak, da ne gre več za prehodno jelenjad, ampak že lahko govorimo o stalni populaciji jelenjadi v Trnovskem gozdu, ki precej prispeva k prekomerni objedenosti mladja.

Muflone so naselili na južnem robu Trnavske planote v letih 1972 in 1973. Naselitveni elaborat je predvideval, da se bo populacija muflonov zadrževala v gospodarsko nepomembnih gozdovih na jugozahodnih obronkih Trnavske planote. Stvarnost je drugačna, saj se v termofilne gozdove umaknejo le ob zelo visokem snegu, drugače pa se stalno zadržujejo v gospodarsko pomembnih gozdovih Trnavskega gozda. Odstrel muflonov upada, zmanjšanje populacije pa gre pripisati predvsem risu, ki je postal stalna divjad. Da je temu res tako, se vidi tudi po tem, da se je precej zmanjšalo objedanje lubja v bukovih in smrekovih drogovnjakih, vendar je še vedno prisotno.

Vzroki za rast populacij srnjadi in jelenjadi

V Trnovskem gozdu je v zadnjih desetletjih prišlo do velikih sprememb. Propadanje jelke, žled in veter so povzročili, da so nekdanji strnjeni gozdovi postali močno presvetljeni. Propadanje jelke, žled in veter so tudi razlog za velik delež umetne obnove, sadi pa se v glavnem smreko. Z osvetlitvijo tal se je precej povečal delež trav in zelišč. S tem so se v času vegetacije močno izboljšale prehranske razmere, ne pa tudi v zimskem času, saj so grmovne vrste v jelovo-bukovih gozdovih redke. Povečana ponudba hrane v času vegetacije, vedno večji delež smrekovih nasadov (skrivališča in toplotno zavetje pozimi) in tudi bukovih mladov so povzročili eksplozivno rast populacij srnjadi in jelenjadi, hkrati pa so zaradi zimskega pomanjkanja hrane izredno narasle poškodbe naravnega mladja (jelka in javor se uspešno pomladujeta le v ograjah) in v nasadih iglavcev. S tem smo prišli do kritične točke, ko je gozd dejansko ogrožen, saj se v istem prostoru prekrivajo zanj škodljive posledice sušenja jelke, rušilnega delovanja ujma,

v zadnjem času tudi propadanja bukve (kombiniran napad lesarja in glive) in prevelike številčnosti divjadi.

Sklep

Trnovski gozd je ogrožen, o tem ni dvoma. Stanju gozdov bo potrebno prilagoditi tudi gospodarjenje z gozdom in divjadjo. Stabilnost gozdov dosežemo z visokimi lesnimi zalogami, naravno mešanostjo drevesnih vrst, naravno obnovo, malopovršinskim gospodarjenjem in nosilni kapaciteti gozda primerno številčnostjo vseh živalskih vrst. To lahko dosežemo le z zmanjševanjem sečenj, zaščito plenilcev in ogroženih živalskih vrst, z izboljšanjem prehranskih razmer v bivalnih razmer zanje in s povečanim odstrelom rastlinojede divjadi.

Gozdarji smo že naredili prvi korak in zmanjšali obseg sečenj in umetne obnove za eno tretjino. Na potezi so lovci, ki bodo morali povečevati odstrel rastlinojede divjadi toliko časa, dokler se ne bo pričela naravna obnova vseh drevesnih vrst in hkrati izboljšala kvaliteta rastlinojede divjadi.

Zahteve gozdarjev niso prav nič v nasprotju z enotnimi gojitvenimi smernicami za divjad v Sloveniji. Smernice namreč določajo, da v robnem življenjskem prostoru jelenjadi (vanj sodi tudi Trnovski gozd) odstrel številčno ni omejen, mora pa biti v razmerju najmanj ena košuta ali tele: en jelen. Za srnjad pa smernice predvidevajo, da mora njena gojitev izhajati predvsem iz ugotovitev merljivih kazalcev o usklajenosti znotraj vrste in o usklajenosti vrste z življenjskimi razmerami oziroma okoljem. Z dosedanjim neusklajenim gospodarjenjem v istem prostoru moramo prenehati, če hočemo, da si bo Trnovski gozd, kot občutljiv gozdni ekosistem, opomogel. Opomogel pa si bo le, če bo lovstvo, katerega gospodarski pomen je v primerjavi z gozdarstvom majhen (stroški zaščite nasadov v eni g.g. enoti so večji od izkupička za divjad v lovski družini), spoznalo, da je ozke lastne interese (veliko divjadi za lažje izvajanje lova kot rekreacije) potrebno podrediti širšim javnim interesom. Vsi skupaj se namreč moramo zavedati, da ni divjadi brez gozda in da ni gozda brez divjadi.

mag. Jože Papež
(SGG Tolmin; LD Trnovski gozd)

Vapiti ali kanadski jelen

Miro Rak

Z Johnom Kumerjem (mlajšim) sva 22. septembra 1991 ob devetih zjutraj iz Toronta poletela v Vancouver na zahodni obali Kanade. Med Torontom in Vancouverom je tri ure časovne razlike, tako da sva kljub peturni vožnji prispela že malo pred enajsto uro dopoldne. Ko sva se s taksijem pripeljala do Anice Felman v Richmond, naju je kar malo okregala, ker ji nisva telefonirala, da bi naju prišla iskat na letališče. John je imel pri Anici svoj avto, v katerega sva preložila svoje puške in ostalo lovsko šaro in se po kratkem postanku podala na pot proti mestu Prince George, ki leži okoli 800 km severno od Vancouvera.

Bil je krasen sončen dan. Ko sva se z Johnom vozila skozi Vancouver, sem malo zaskrbljen prisluškoval glasnemu motorju njegovega avta. »Koliko kilometrov si že prevozil s tem avtomobilom?« sem ga vprašal.

»280-tisoč. Motor gre kar v redu, probleme pa sem imel s prestavami, zavorami, elektriko in...«

»Nehaj!« sem siknil. »Peljiva se, dokler gre, če pa crkne, ga pustiva na cesti in vzameva v najem drug avto,« sem mu predlagal, bolj zato, da bi sam sebe potolažil.

Z zadoščenjem se je nasmešnil, ko je videl, da me je razjezil. »Jaz ne bi rad mlad umrl v tej škatli.«

»Da bi ti mlad umrl, si pa že malo zamudil,« mi je hudomušno odvrnil John.

Peljala sva se po dolini znamenite reke Fraser River, znane po migraciji lososov. Pot se je začela vzpenjati in znašla sve se med gorovjem. Dolina se je ožila ob deroči reki in kmalu sva prispela do kraja, ki se imenuje Devil's Elbow (Hudičev komolec). Tu ima reka velik padec. Da bi ribam, ki vsako leto s Pacifiškega oceana potujejo v svoje drstilne reke in potoke, olajšali prehod, so napravili nekakšno vodno lestev. Ob času migracije to lestev dnevno preplava od 80 do 100 tisoč lososov.

Po avtocesti št. 1 sva se pripeljala do vasi Lytton. Od tu sva ob reki Thompson zavila proti vasi Cache Creek. Od tega mesta sva pot nadaljevala po Cariboo Highway št. 97, prek mesta Williams Lake, in se ustavila pri prijateljih, ki živijo v mestu Quesnel. Tu s svojimi družinami živijo Ciril in Metod Novak, Lojze Rogina, Jože Hočevar in še nekaj drugih slovenskih lovcev, ki jih dobro poznam. Kar precej dolgo so naju zadržali, tako da sva prišla v mesto Prince George šele ob enajstih zvečer. Na srečo je avtomobil le zdržal to dolgo pot, kar je še celo Johna presenetilo. Kar ni mogel svojega avta prehvaliti Tonetu Novaku, pri katerem sva se ustavila. Jaz sem si seveda mislil svoje. Vesele sva bila, ko nama je Tone povedal, da

imata z Jašem, najinim četrtem lovskim partnerjem, za pohod na lov na kanadske jelene že vse pripravljeno.

Naslednje jutro smo v mestu Prince George kupili še nekaj malenkosti in se z dvema težko naloženima tovornjakoma podali na pot.

Vreme je bilo čudovito, za dober lov sicer malo pretoplo, vendar nas to ni zaustavilo. Vozili smo proti severu. Ob avtocesti smo videli veliko mulastih jelenov. Med vozili smo imeli radijsko zvezo, in glede na to, da sva s Tonetom imela v najinem vozilu tudi radar, sva vozila prva, da sva Jašo in Johna obveščevala o divjadi in morebitni policiji. Ob reki Peace River smo končno prispeli do mesta Fort St. John. Natočili smo gorivo in od tod naprej smo po avtocesti Alaska Highway vozili do mesta Fort Nelson. V tem mestu smo prenočili. Do naše odskočne točke smo imeli le še dve uri vožnje. Ko smo naslednji dan zgodaj zjutraj nadaljevali pot proti severu po Alaska Highway, smo videli dva losa, medveda in še mnogo mulastih jelenov. Lahko bi z njimi napolnili naša vozila, toda naš načrt je bil le lov na kanadske jelene (vapitijske).

Na ameriškem kontinentu predstavlja družino jelenov sedem vrst: Pronghorn (ameriška antilopa), Whitetailed deer (belorepi ali virginijski jelen), Blacktailed deer (črnorepi jelen), Mule deer (mulasti jelen), Caribou (severni jelen ali karibu), Wapiti ali Elk (kanadski jelen ali vapiti) in Moose (los).

Naj še omenim, da se zadnje štiri vrste še naprej razdelijo v več geografskih ras ali podvrst.

Na ameriškem kontinentu je originalno živel 6 podvrst kanadskih jelenov ali vapitijev (*Cervus canadensis*). Od teh sta dve vzhodni podvrsti že izumrli. Od štirih preostalih je leta 1800 živel le še okrog 100.000 glav. Ob strogi kontroli in zaščiti še ob pravem času domnevajo, da jih sedaj v veselje lovcev živi že skoraj milijon. Dovoljenja za odstrel kanadskega jelena v gotovih območjih ni težko dobiti. Kanadski jeleni se delijo tudi po velikosti rogovja oziroma po številu odrastkov v svojih kronah. Delijo se: Royal Elk – jelen z dvanajstimi parožki, Imperial Elk – jelen s štirinajstimi odrastki, Monarch Elk – jelen, ki ima šestnajst ali več parožkov.

Značilno za celo družino jelenov pa je, da pozno jeseni vsem odpade rogovje, a jim spomladi tudi na novo zraste.

V našem lovišču je bil poleg druge divjadi dovoljen odstrel trofejnih vapitijev (severnoameriško ime Elk), z dvanajstimi odrastki ali več.

Ob 7. uri zvečer smo bili od mesta Watson Lake v Yukonu oddaljeni samo še dve uri vožnje. »Sedaj je čas, da pokliče-

Poleg terenskih vozil z vso potrebno lovsko opremo smo s seboj pripeljali tudi dva terenska motorja na štirikolesni pogon.

mo in prebudimo našega lovskega prijatelja dr. Saida, s katerim sem že večkrat lovil v Yukonu«, sem predlagal.

»Dovolj smo že blizu, da ga lahko pokličemo iz avta,« je menil Tone.

Res smo ga prebudili. Povabili smo ga, naj gre z nami na lov, pa je imel že svoje načrte za lov v Yukonu. Povabil nas je, naj se kljub temu, da ga ne bo doma, ustavimo v njegovi hiši in si sami postrežemo. Dogovorili smo se, da se vidimo naslednje leto. Končno smo zapeljali v mali park na severni strani reke Tetse. Tu je bila naša odskočna točka. Naš dokončni cilj je bilo gorovje ob reki Chischa, ki se izteka v reko Muskwa. Prečkati smo morali prvo reko in nato potovati 25 km južno prek divjine. S seboj smo pripeljali dva motorja na štirikolesni pogon. Tone je prvi poskusil prečkati reko, a ga je odnesel močan, meter globok tok reke. Ko se je obdržal za skalo, smo mu vrgli vrv in ga potegnili nazaj na breg. Končno smo našli primerno prostor, kjer smo lahko prečkali reko.

Ker smo imeli pomanjkljive podatke, nam je vzelo celo uro, da smo na južni strani reke našli izgubljeno stezo. Bila je tako zaraščena, da je bilo lažje voziti po pragozdu ob stezi. Mnogokrat smo valili podrtje drevje in prenašali naše motorje. Steza nam je služila zgolj za orientacijo. Rekli smo, da gremo samo pogledat. Vzeli smo le puške, šotor, za en dan hrane in nekaj obleke, saj nismo vedeli, kam gremo in kaj je pred nami. Jaz sem se peljal z Jašo. Po njegovem nasvetu sem dal svoj nahrbtnik zadaj na prtljažnik in sedel vrh njega. Problem je bil v tem, da se nisem mogel nikjer držati. Ko je Jaša zapeljal v prvo luknjo, sem jaz zletel prek njega, on name, motorno vozilo pa na naju oba. Kar zahreščalo mi je v prsih. Malo sem se stresel in pogledal naokrog, kje sem. Jaši sem protestiral, da raje hodim, kot da bi se tako naprej peljal. Pot sva nadaljevala tako, da sem dal svoj nahrbtnik na ramo, puško predse in sedel tik za Jašo na robu njegovega sedeža. Tako je bilo malo bolje.

Po eni uri vožnje smo prišli do majhnega potoka, ob katerem smo srečali dva lovca z enakimi motorji, kot so bili naši. Povedala sta nam, da je naprej prehod nemogoč, zato sta si tam postavila taborišče. Malo smo bili razočarani, a ne za dolgo. Prišel se je križev pot, ko smo v močvirju vlekli, porivali in prenašali svoje v blato ugreznjene motorje. Mokri in z blatom zamazani smo se spogledovali, ko so se kolesa naših vozil, pogreznjenih v močvirje, le vrtela in nas obmetavala z blatom. Tudi sami smo se do kolen pogrezali v močvirje. Skušal sem analizirati naše početje. Spraševal sem se, zakaj si sploh

Končno smo našli primerno mesto, kjer smo lahko prečkali reko.

nakopavamo vse to trpljenje. Takšno žrtvovanje je bilo še meni, strastnemu lovcu, le preveliko. Ni čudno, da nas pogosto »normalni« ljudje ne razumejo!

Po štirih urah smo se končno prebili do reke Chischa, ki se tod vije po 500 metrov širokem kamenem produ. Reka je bila deroča in kristalno čista. Nihče se ni upal niti pomisliti, kako se bomo vrnilo do svojih tovornjakov. Drug drugemu smo kazali številne stopinje jelenjadi. Ko smo postavili šotor in pojedli pol svoje hrane, smo se podali na lov. Da bi spoznali okoliš, smo se podali vsak v svojo smer. Jaz sem šel zahodno ob strugi reke in kmalu naletel na dva jelena, mlečnozoba samca. Prišla sta mi na deset metrov in me debelo gledala. Verjetno še nikoli nista videla lovca. Tudi velikega črnega medveda baribala sem zagledal, ko je visoko na pobočju hriba obiral jagode. Trofejnega losa sem zalezel na petdeset metrov. Dogovorjeni smo bili, da streljamo izključno kanadske jelene – vapitijske. Tudi jaz nisem imel druge želje. Zatrobil sem skozi rog in s pobočja hriba sem dobil odgovor. Kar okamenel sem. Drug drugemu sva rukala in končno sem zagledal jelena, oddaljenega kakih 700 metrov. Tudi njegovo rogovje sem videl, vendar ne dovolj razločno, da bi lahko preštel število parožkov.

Bilo je že proti koncu septembra in trofejni jeleni so si že zagotovili svoje ozemlje in košute. Ruka je bilo konec. Samec je še odgovarjal na klic, ni pa hotel priti iz gozda na plano. Bil je previden. Po polurnem klicanju sem se odločil, da grem do njega. Slekem sem se, zvil obleko v na-

hrbtnik in s puško in čevlji okrog vrata prebredel do pasu globoko ledenomrzlo deročo reko. Če se ne bi opiral na dolgo palico, ki sem jo pobral na bregu, bi me gotovo spodneslo. Niti pomisliti nisem upal, kakšen bi bil moj konec. Otrpnjenih podplatov nisem več čutil, ko sem končno stopil na kopno. Urno sem se napravil in ponovno poklical jelena. Ni mi več odgovoril.

Po tem sem tudi sklepal, da je bil brez dvoma trofejni. Da me jelen ne bi zavohal, sem ob reki hitro stopal z vetrom kakega pol kilometra in se nato pričel vzpenjati po bregu. Sonce je že davno izginilo za vrhovi hribov, in vedel sem, da se bo kmalu pričelo mračiti. Rad bi se povzpел nad jelena, toda čas mi ni dopuščal. V upanju, da sem v isti višini kot jelen, sem naposled zavil proti vetru, proti jelenu. Zaman sem ga iskal in klical; jelen je izginil.

Razočaran sem se spustil v dolino in ponovno prebredel reko. Tokrat sem našel bolj plitev prehod čez vodo kot prvič. »Vse pa le ni bilo zastoj – umil sem si noge«, sem modroval, ko sem obuval čevlje.

Oblekel sem se in z daljnogledom gledal po pobočju hriba, kam jo je ubral moj jelen. Kar stemnilo se mi je, ko sem ga nenadoma opazil le 200 metrov višje, kot sem ga iskal. Počasi se je med redkimi smrekami pomikal proti vrhu hriba. Tik pod vrhom sem opazil tudi medveda grizlija. Da bi prišel do njega, bi potreboval dobre tri ure.

Bil sem že pozen. Začelo se je mračiti in moral sem se vrniti do šotora. Po dveh urah hoje sem ob luninem svitu naposled prišel do šotora in prijateljem povedal, da sem bil v »živalskem vrtu«. Vsaj tak občutek sem imel, ko sem videl toliko divjadi. Tudi Tone, Jaša in John so videli jelene. Johnu se je približal velik samec z desetiimi odrastki na 20 metrov. Moral ga je pustiti za naslednje leto. Povedal sem lovcom, da sem dve uri hoda na ovinku reke našel staro taborišče, ki so ga uporabljali vodiči, ko so s konji vodili svoje kliente na lov. Svetoval sem, da bi šli naslednje jutro vsi do tistega taborišča in se tam razšli vsak po svoje.

Zgodaj zjutraj smo vstali in meni, kot kuharju, je bilo všeč, da smo sem prišli brez posode. Tudi hrane je že zmanjkovalo. Tako mi ni bilo treba ne kuhati ne servirati. Polna luna nam je osvetljevala kameniti prod, ko smo že ob šestih zjutraj drug za drugim korakali ob reki. Ko se je dolina zožila, smo slap reke obšli po hribu in kasneje ponovno zavili na prod. Prišli smo do ostrega ovinka reke, kjer je bilo taborišče. Malo smo se razgledali in Jaša je videl štiri jelene, ki pa so nas

slišali in so se hitro umaknili v gosto zaraščeni gozd.

Na pobočju hriba smo opazili ogromnega črnega medveda, ki se je brezbrizno pasel v grmičevju z brusnicami. Nihče ga ni hotel streljati. Vesel sem bil, ker moji lovski tovariši niso bili krvoločni. Prišli smo loviti trofejnega jelena. Naše geslo je bilo, da streljamo le na trofejne jelene. Razšli smo se in se ob 1. uri, kot je bilo dogovorjeno, spet sešli na ovinku reke pri starem taborišču. Bili smo brez hrane. Cela stvar je bila malo kočljiva. Teren je preveč obetal, da bi se vrnili brez plena. Trije Slovenci in Holanec – ne vem, kdo je bil bolj trmast, vendar je lovska strast premagala zdravo pamet in lakoto. Soglasno smo se odločili, da ostanemo tu čez noč in se vrnemo do šotora in spalnih vreč naslednji dan.

V taborišču sem našel staro posodo in pol vreče grobe soli, ki so jo v preteklem letu tu pustili vodiči. Takšna sol se navadno uporablja za zaščito trofeje. Menil sem, da jo bom lahko uporabil tudi za kuho.

Z Johnom sva iz smrečja napravila bivač. S proda sva nanesele kamne in iz njih sestavila nekakšen reflektor, ki naj bi usmerjal toploto pod bivač in nas ponoči ogreval. Tone in Jaša sta med tem časom nanesele drv, ker smo se zavedali, da bo noč dolga in mrzla. Pred nočjo smo se ponovno razšli. Jaz sem odšel ob reki proti zahodu in opazoval pobočje na drugi strani reke, kjer sem prejšnji večer videl kapitalnega jelena. To je bila idealna dolina, motilo me je le nenehno žuborenje deroče vode. Nisem šel daleč, saj zaradi pomanjkanja hrane nisem hotel porabljal svoje energije.

Kapitalno rogovje Tonetovega vapitija. Na povratku z lova so lovski čuvaji menili, da je njegovo rogovje eno najmočnejših v lanski lovski sezoni. Desno na sliki avtor članka Miro Rak.

Sedel sem na tla, da se malo odpočijem. Tedaj sem zaslišal na svoji desni strani čuden ropot, ki je postajal vse glasnejši. Kaj neki se mi približuje, sem se vprašal. Zdelo se mi je, kot da slišim konjska kopita. Kar nisem mogel verjeti, da prihajajo jezdec. Iz gozda sem stopil na jaso, da bi me lažje opazili, ko bodo prišli izza ovinka.

»Haloouuu-u!« sem jih glasno pozdravil, da jim ne bi s svojo prisotnostjo ob reki preveč presenetil in preplašil konjev.

»Wauv!« je prvi jezdec ustavil in pomiril konja. Potem se je ozrl proti meni »Hawdy! Kdo si pa ti in od kod si prišel sem?« me je začuden vprašal.

»O, samo ubogi lovec sem,« sem mu odgovoril.

Sedemdesetletnik me je precenil od nog do glave in se nasmehnil. »Da si ubog, ti sodeč po tvojem daljnogledu zeiss ne verjamem.«

»Nisem ravno ubog, sem pa zelo lačen,« sem hotel reči, a sem se zadržal.

Za vodičem sta jezdila dva lovca, sedem težko otovorjenih konj pa je nosilo prtljago.

»Ali je taborišče na ovinku reke zasedeno?« me je vprašal vodič.

»Ja, zasedeno je, vendar ste dobrodošli, da se nam pridružite, saj je za vse dovolj prostora,« sem jih povabil in poželjivo gledal po s potrebnostmi in hrano obloženih konjih.

Sam Bog jih je poslal, sem si mislil.

»Jaz sem Denis,« se mi je predstavil vodič. »Pozno je že, se vidimo kasneje.«

»Moje ime je Miro. No, saj se bomo pozneje videli in bolje spoznali.« Upal sem, da si ne bo premislil glede taborišča.

»Get!« je polglasno vzpodbudil konja in

ga s petami svojih škornjev rahlo sunil pod rebra. Čez kako uro, ko se je že začelo temniti, sem se vračal v taborišče. Že od daleč sem slišal glasen smeh.

Ko so prišli v taborišče, je vodič Denis Callison, doma iz mesta Salmon Arm, hitro ocenil našo situacijo in nas povabil na večerjo. Glede na to, da so se oni naslednji dan vračali v civilizacijo, so nam podarili vso odvečno hrano.

Dolgo v noč smo ob ognju govorili o lovu in lovskih izkušnjah. Izgledalo je, kot da smo stari prijatelji. To je za ribiče in lovce značilno. Denis je poznal tudi našega prijatelja dr. Saida in še vrsto drugih lovcev, ki sta jih poznala Tone in Jaša. Naslednje jutro smo še v temi krenili v hribe. Z Johnom sva šla skupaj. Potrebovala sva tri ure, da sva prišla do vrha hriba na plano. Sodeč po številnih stopinjah sva bila prepričana, da je samo vprašanje časa, preden bo pričelo pokati...

Ob desetih zjutraj sva z Johnom res slišala šest strelcev s sosednjega hriba, kamor sta šla Tone in Jaša.

»To so naši,« je rekel John.

Preden sva se razšla, sva se dogovorila, da se dobiva v taborišču, na ovinku reke. Pozno popoldne sva se oba z majhno zamudo vrnila do bivača. O Tonetu, Jaši in naših novih prijateljih ni bilo ne duha ne sluha. Sklepala sva, da sta bila Tone in Jaša uspešna in da sta se s plenom vrnila do šotora, našega prvega tabora, od tam pa da sta svoj plen odpremila z motorji do naše odskočne točke ob reki Tetsi. Upala sva, da se vrneta s hrano.

Ni nama kazalo drugega, kot da še naprej loviva in da še eno noč prebije v bivaču. Pripravila sva si velik kup drv. Noč je bila hladna, in pridno sva prilagala na ogenj.

Zjutraj je John odšel zahodno proti toku reke, jaz pa sem šel vzhodno s tokom, da bi ugotovil, kje sta Tone in Jaša in kaj je pomenilo tisto streljanje na hribu prejšnji dan.

Ko sem prišel do šotora, ni bilo tam nikogar. Na kosu papirja, ki je ležal pri drevesu ob šotoru, sem opazil krvavo liso. Vse je izgledalo, da sta Tone in Jaša odpeljala svoj plen do reke Tetsi in da se nameravata vrniti s hrano.

Nadaljeval sem svoj pohod proti vzhodu in popoldne sta se mi s severne strani naproti pripeljala nasmejana lovca. Tone ni mogel prikrivati svojega veselja. Povedal mi je, da je uplenil imperialnega karnadskega jelena.

Tone se je, glede na to, da sem jaz ta dan hodil že sedem ur, ponudil, da gre proti našemu bivaču po Johna.

John je lovil ob reki in je naletel na krdelo osmih volkov, ki so malo poprej uplenili košuto. Večjih pet se je že oddaljevalo od

obranega okostja, le trije so še prebirali ostanke in glodali kosti. John je z dvema streloma dvakrat zadel. En volk je obležal, drugi pa se je ranjen zavlekel v gozd in ga John ni mogel izslediti.

Naslednji dan sta šla Tone in Jaša ponovno na planino pogledat, če je medved grizli prišel do ostankov Tonetovega jelenca. Vrnila sta se s polnim nahrbtnikom mesa.

John je ponovno krenil ob reki proti zahodu, da bi našel obstreljenega volka.

Čas je hitro tekel in zdelo se mi je nemo-goče, da se bo treba že vrniti v civilizacijo.

Dogovorjeni smo bili, da bo John pričel prvi hoditi nazaj proti reki Tetsi. Tone in Jaša sta bila zadolžena, da podreta šotor in z motorji odpeljeta vso prtljago naprej, da nekje na polovici poti postavita šotor, kjer bi prespali in zjutraj nadaljevali pot do tovarnjakov. Jaz sem hotel do zadnjega izkoristiti priložnost za lov, zato sem predlagal, da bom šel za njimi čez kakšno uro. Ko so že vsi odšli proti severu, sem jo še enkrat ubral v južno, nasprotno smer. Prebredel sem reko in na drugi strani reke zavohal ostuden smrad. Kmalu sem našel okostje in kožo losa, katerega so, kot je izgledalo, pred tednom uplenili volkovi. Menil sem, da je to delo istega krde la volkov, na katere je streljal John. Še nikjer poprej nisem videl toliko sledov kot prav tu. Pričel sem spoznavati, zakaj je divjad, razen medvedov, v tej dolini tako previdna in preplašena. Po mojem mnenju bližnja prisotnost volkov v naravi povzroča več strahu kot vse drugo, vključno z lovci. Spominjam se, ko sem pred leti lovil v Yukonu z dr. Saidom in njegovim prijateljem Ernijem, ki si je želel upleniti trofejnega losa. Z brega smo opazovali skupino losov, ki so brezbrizno obirali vršičke vrbovega grmičevja. Po polurnem ocenjevanju se je Erni končno odločil za odstrel. Ko je ustrelil, je največji los padel in obležal, drugi pa so kot okameneli gledali proti nam. Eden od »bikov« z namršeno dlako po hrbtu se je zapodil proti nam in se nam hitro bližal. Said je ustrelil v zrak, da ga ustavi, ker ga ni hotel ustreliti. Ni se ustavil. Ko je Said zatulil kot volk, se je mladi bik obrnil in zbežal. Vse je bežalo, a se je v naše veliko razočaranje pobral in zbežal tudi prvi los, za katerega smo bili prepričani, da je že mrtev. Nismo ga našli.

Imel sem samo še eno uro časa. Zavedal sem se, da moram slediti prijateljem. Moja lovska strast me je gnala naprej, za divjadjo, moj pametni del pa me je opominjal, da se le moram vrniti. Sedel sem na podrti deblo in razmišljal. Ta dan sem prehodil že 20 kilometrov in nazaj do domenjane točke, kjer naj bi Tone in Jaša

postavila šotor, je bilo še približno 10 kilometrov. Kljub temu, da sem na tem lovu s svojimi lovskimi tovariši skoraj stradal in veliko pretrpel ter da nisem niti enkrat ustrelil, sem v divjini resnično užival.

Do šotora sem prišel, ko se je že mračilo. Fantje so že zakurili ogenj in me čakali, da bom skuhal večerjo. Njihovo prvo vprašanje je bilo, kaj bomo večerjali.

»Za dva imam makarone s sirom, za dva pa kitajski riž,« sem odvrnil in pokazal na zavojčka hrane, ki nam ju je podaril vodič Denis. »Pa čaj bom skuhal!«

»Kakšen čaj? Saj nimaš ne čaja ne sladkorja,« se je hitro oglašil eden izmed

prijateljev. Pa sem vseeno skuhal čaj. V poldrugem litru vode sem razredčil nekaj žlic brusnične marmelade in vse dobro prekuhal. Fantje mojega čaja niso mogli prehvaliti. Drugo jutro smo se srečno vrnili do naše odskočne točke. Na poti proti mestu Prince George so nas ustavili lovski čuvaji in občudovali rogovje našega vapitija. Rekli so, da bo v letošnji sezoni njegovo rogovje eno največjih.

Kasneje, ko sva z Johnom letela že proti Torontu, mi je zaupal, da so se v moji odsotnosti pogovarjali, da sem kot kuhar v skupini verjetno namenoma vzel le za en dan hrane, da bi lahko potem pisal, kako smo bili lačni...

Na medveda pri trinajstih

Ivanka Mestnik

Bilo je, kot bi kdo predvajal film izpred petdesetih ali več let.

Scena: zadaj za hlevom. Hlodi, lese ni čoki. Sredi velik kotel, pod njim veselo plapolata ogenj. V kotlu tropine, zmleta jabolka, hruške, slive. V ceveh, speljanih skozi kad z mrzlo vodo, se para zgošča v tanka curka, ki neslišno drsita v podstavljeni lonci.

Noč. Zvezdno nebo. Mir. Le kdaj pa kdaj potegne veter skozi krošnje. Nočna ptica zaskovika. Začuka. Pes zalaja, pa brž utihne...

In mi pred ognjem in kotlom: gospodar Albin, ves zadovoljen, da ni sam. Njegov nečak, ki je hkrati njegov najboljši kamerad. Pa levi in desni sosedi. Pa jaz. Edina, ki v vsem tem vidim neizrekljivo lepoto. Vsem drugim je navadna žganjekuha. Naporen, dolgočasen, odgovoren posel, ki ga je treba opraviti. Zadnji čas je. Sadno drevje že vnovič cveti, trta je že privezana in lansko žganje je že pošlo. Do zadnje kaplje. In težko je brez njega!

Besede so redke. Zatopljeni smo v drobna opravila: prižiganje cigaret, poravnavanje drv, vodo je treba doliti, nova drva prinesiti... Steklenica kroži od rok do rok. En kozarec je dovolj.

Gledam Albina, kako se s kolenom spusti na zemljo pred ognjem in previdno vrže vanj v veliko žlico natočeno nango.

»Bo!« modro nekajkrat prikima, ko ogenj modro zagori.

»Kaj ne bo? Seveda bo! Roba di po ko!« Ves dolg in opotekajoč zakolovrati Polde okrog kadi. Fele ga komaj zadrži, da ne pade za hlode.

»Pa te ja ne vrže že nanga?« ga podraži. »Ti kar spat pojdi, ti za pravo rabo že nisi!«

Krohot. Čez čas me Albin dregne, češ: Dobro glej! In gledam:

Fele z vso zbranostjo nese polno žlico najprej pred nos. Vdihne, malo popiha, potem srebne enkrat, dvakrat, malo pomlaska, potem naglo vrže preostanek vaze, spet pomlaska z zaprtimi očmi in z vso resnostjo reče:

»Bo. Gajstna bo. Prava kačja slina! To bodo rcnije! Še za popek mazat,« se obrne k meni in navihano pomežikne. Še nekaj hoče reči, pa se ob nekaj spotakne, ko hoče k meni. Z desnico zdrzne globoko v kad z vodo.

Spet smeh. Zbadanje. Z vseh strani, da smo solzni. Da nam je vsem lepo. »Takole se pa že kuha,« je zadovoljen Albin, ki se mu še posebno vse smeji.

Tile jih imajo za ušesi, pomislim, in se spomnim scene: pisatelj Tavčar na lovu. Z možmi, ki pripovedujejo zgodbe o ljubezni. Tile jih imajo, ribiških, lovskih, pretepaških fantovskih! Koga naj izzovem? Najraje bi poslušala Albina. Že to, kako se pripravi na pripoved! Kako se namesti. Te pogleda s tistimi malimi plavimi očmi. Posline nahitro nekajkrat z jezikom ustnice; kot mucka, ko pije

mleko, tako to napravi. Potem nekajkrat zaukaže:

»Počak! Daj mir! Posluš!« Če si tiho ali če mu segaš v besedo, vedno je tako.

»Albin, a še kaj ravbšicaš?« vržem trnek.

»Kje? V hosti ali v Krki?« Tudi pogleda me ne, ko to reče. V ogenj dreza, mežika z očmi in vleče cigareto, ki se je kot prilepila v kotichek ust.

»Vseeno,« pravim. »A ni vseeno?«

»To pa ne!« se naglo zdravna in obrne k meni. »To pa ne boš rekla, da je vseeno. V Krki lahko ravbšica vsak mulc. Še ti, če češ, Mastnega mnka na trnek, zavežeš laks na vrbo, pa greš okopavat. Tam okol enajstih, ko greš kuhat, pa lepo potegneš ven komad. Postrvco. Tako, polkilsko. A bi jo, a?« se hahlja in jo najbrž kar vidi.

Ko Krjavelj je, me prešine.

A France ga zaustavi: »Malo Morgen,« reče. »Tako je bilo, ko si bil še ti mulc. Zdaj je ribičev več ko rib. Rib pa... Nima smisla govoriti o njih. Crkava. Krka crkava. Nima smisla ribiških razdirat. Še lagati se več ne spleča.«

V ogenj gleda in je zelo zamišljen. Nekam žalosten. S praga skoraj lahko namoči noge v Krko, tako blizu ji je. On že ve, pomislim in razumem njegovo žalost.

»Pol pa ti povej, kako si medveda ustrelil pri trinajstih! Pa o tistem ravbšicu povej!« ga izziva Albin.

France ga pogleda in se ves razneži. Usta se mu razpotegnejo v nasmeh.

»Je pa bil mrcina, a? Kar ti povej, saj si bil zraven!«

»Kaj bom jaz, saj si ga ti. Jaz sem ti ga samo domov pomagal spraviti,« se brani, a se hkrati že pripravlja. Tako rad je prvi in glavni.

»Kot bi bilo včeraj, se spomnim. Žegnanje je bilo, pa veselica v sosednji vasi. Mračilo se je že, pa ti pride tale. Stric, nekaj bi vam rad povedal, pravi in me vleče od šanka nekam proč od ljudi. Ja, takrat sem bil še Stric in še Vi. Zdaj pa slišite sami, kako me kliče zdaj.«

Spet krohot. Najglasnejši njegov. In spet mežikanje s tistimi plavimi očki in spet se mu plazi jezik preko ustnic, kot mački, ki pije mleko.

»Stric, mi pravi v temi. Medveda sem ustrelil!«

»Kaj si naredil?« ga zgrabim za ramena in ga stresem, zelenčka. On pa čisto mirno: »Domov ga je treba spraviti, sam ga ne morem. Mi greste pomagat!«

Najraje bi ga počil, ko sem videl, da se ne heca. To sem mu tudi rekel, on pa:

»Me je že oče. Vi mi raje pomagajte! In sva šla...«

»Pa kakšna je to štorija,« se uprem.

»Od konca začeta. Kako si prišel do medveda, najprej povej!« se obrnem k Francetu.

»Ja, to povej,« je zahteval celo Fele, ki smo mislili, da nič ne sliši tam na hlodih. Da je zakinkal.

Francetu se dobro zdi, da ga hočemo slišati. Malo se popraska za ušesom, se malo preseda, muza, smehlja se vase, potem pa pripoveduje tekoče, da ga napeto poslušamo in slišimo samo še njega in prasketanje ognja.

»Ja, nedelja je bila, žegnanje, veselica. Vsi so šli, jaz pa sam doma. Pa puška na steni, ki me je kar klicala. Čisto zares, kar pomežikovala mi je. Pa sem jo snel, na hitro stisnil v žep tri patrone, pa skoraj čepe po bregu, pa med grmadami za vasjo v hosto. Z atom sem že večkrat šel kot gonjač na zajce ali pa na srnjad, pa na divje prašiče me je tudi že jemal s sabo. Jaz brez puške, jasno. Pokazal mi je pa vse! Tudi doma sem treniral, kadar sem mogel. Mikalo me je, že dolgo me je mikalo, da bi šel zares na lov. In prilika se je pokazala. Če je zdajle ne izkoristim! Srce mi je razbijalo od samega veselja. Tja nad tisto dolinico nad Kufinom sem jo mahnil, kjer je oče enkrat ustrelil srnjaka.

Spravim se za skalo, naslonim puško in čakam. Kar zagledam, da se med grmadami premika nekaj rjavega. Srna! pomislim. Ali pa srnjak. Naravnost pred menoj! Samo upogne se mi prst. Pok! me butne v ramo. Gle-

dam, ampak srna je čedalje večja. Čedalje več rjavega rine iz grmad. O, madona, saj to je medved! me stisne. Kaj, če sem ga rnil? Zbežati ne smem, si rečem in brž nabašem spet puško. Mrcina pa proti meni. Velika, ogromna. Naravnost name gre. Prislonim puško, pomerim, stisnem petelina... Pok! In pade. Samo malo še zalomasti, pa se umiri; tako, na levo stran leže.

Jaz pa v beg! Strašen strah me popade. Tečem vso pot, nič več se ne sklanjam, tak sem ko srnjak, kadar ga gonijo psi. Doma brž očistim puško, da oče ne bi kaj pogruntal, obesim jo nazaj na steno, preostali patron vržem v očetovo malho... In kar obsedim.

Kaj naj zdaj, začnem tuhtati. Mrcine ne morem pustiti tam. Če jo najdejo, bodo kmalu ugotovili, da jo je ubila očetova puška. Po nedolžnem bo kaznovan. Čeprav sem jaz streljal. Meni ne bo nič, ko sem mladoleten, oče pa gre lahko v zapor. Povedati mu moram! In stečem...«

»Po batine, ne?« se hahlja Albin.

»Ja, samo stegnila se je roka. Sem se trikrat okol sebe obrnil. Ti si me potem rešil,« ga hvaležno pogleda. »Ampak kako previdno sem potem hodil okrog tistih grmad! Noč je bila kar črna. Kaj, če sem mrcino samo rnil, pa bo šavsnila po meni, sem se bal. A je bil pun pogodak,« se hahlja. »Je tudi obdukcija tako pokazala?«

»Madona, sva ga težko spravila v šajtrgo, se spomniš? Jaz pijan, ti še zelen. Ampak mesa je pa bilo, a? Se spomniš?«

Čutim, da sta pozabila na vse okrog sebe. Zgodba je njuna. Za vse čase ju je zvezala. Vsa mehka sta in Albin spet pomalja jeziček ko mucka, kadar pije mleko in se hahlja in ga dreza pod rebra. Tudi mi smo ujeti v zgodbo, samo njiu gledamo in poslušamo.

»O, madona! Nanga pa kar teče!« nenadoma zavpije Fele. »Kako pa kuhaš, Albin? Saj boš vse uničil!« Razburi se, kot da je žganjekuha njegova, kot da se dela neprecenljiva škoda.

Začaranost mine. Albin je spet pri delu: popravlja ogenj, hladi cevi, uravnava curek, preizkuša nango na ognju, jeziku...

Zdajle je prilika, da se izmuznem, si rečem. Korak, dva v temo in... filma je konec.

Zapis pa je tu. In je v meni. Globoko in z vso močjo se je vrezal večer vame...

Ti njemu, on tebi

Lojze Števanec

Že rahlo zavaljen, okroglega, rdečega obraza, z nazaj počesanimi redki mi lasmi, je Škafar sedel pred svojo frizersko delavnico in se oziral po ulici. Pri nogah mu je ležal lovski pes in si odganjal muhe.

Po cesti je zdolgočaseno, nekam kislega obraza, prihajal Martinec, upokojen občinski uradnik, njegov lovski tovariš. Sinoči se je pozno v noč zadržal v gostilni pri Gašparju, kjer so ga dodobra obrali pri kartah. Ves večer je izgubljal, kar ga je stalo zapitek celega omizja.

»Nimaš strank?« je zbedel Škafarja in stokajoč prisedel. Želodec mu še ni stopil na pravo mesto.

»Čujem, da si včeraj izgubljal,« mu je vrnil.

»Ne bi, če se ta dva kanžarja ne bi skupaj spravila name.«

»Gašpar pa njegov sin?«

»Da, če sta bila skupaj, sem zgubil.«

»Preveč si pil, zato si zgubljal.«

»Vsi smo pili več, kot je bilo treba.«

»Ti pa si zgubljal.«

»Ne bi, saj ti pravim...«

Izza ovinka je na starem kolesu priropotal Drašek z oguljenim slamnatim cekarjem.

»Kako gre, mojster?« ga je Martinec nekam živahno pozdravil.

»Tako, tako, bolj slabo,« je Drašek zavrl in skoraj padel, ko je stopal s kolesa, hlače so se mu zapletle v oguljen sedež.

»A, ni posla?«

»Slabo, slabo. Nenadoma se vsi ukvarjajo s tem poslom, tisti, ki imajo licenco, pa tisti, ki je nimajo. Včasih ni bilo tako, kazni so bile stroge.«

»Praviš, da ni kšefta?«

»Ni, ni.«

Martinec je zvito pogledal Škafarja, mu poškilil in za trenutek utihnil. Škafar je ves čas molčal.

»Praviš, da ni?«

»Ni, ti pravim. Že več kot mesec dni ni bilo nič.«

»Poglej no,« se je začudil Martinec.

»Zadnjič pa takšno povpraševanje.«

»Kje? Kdaj?« je oživel Drašek.

»V gostilni pri Gašparju je bilo govorila. Pravijo, da imajo tam dva merjas-

ca, enega starega in enega mladega, ki bi ju bilo potrebno skopiti.«

»Pa misliš, da ju je že kdo?«

»Kolikor vem,« je Martinec resno nadaljeval, Škafar pa je gledal v tla in se z roko držal za brado, »ju še niso. Vsaj sinoči še ne. Ne opletaj dolgo, da te kdo ne prehiti.«

Drašek je skočil na kolo in oddirjal po ulici. Spogledala sta se in prasnila v smeh. Drašek, vaški pijanček, ki ga bog ni obdaril z vsemi potrebnimi naravnimi darovi in pripomočki, je prisopihal v gostilno h Gašparju.

»Kaj boš, Drašek?« ga je izza šanka, pri katerem je s špricarji v roki stalo nekaj možakov, pozdravil Gašpar.

»Najprej delo, nato pijača,« se je odrezal.

»Od kdaj pa ti delaš?« so oživeli pri šanku.

»Vedno, ko imam delo, in kot slišim, pri vas bo delo.«

»Pri nas je vedno delo.«

»Tako, tako. Zato sem takoj prišel.«

»Kaj? So ti kolo ukradili?«

»No, to se tako pravi. Pripeljal sem se, koliko naglo sem mogel. Kdaj bomo začeli?«

»Lahko takoj, če hočeš.«

»Malo mi boste pomagali,« se je ozrl po zbranih. »Ta starega bo treba krepko držati, na hrbet ga bo treba vreči, noge držati, ta bo divji. Starega bomo najprej, nato pa še ta mladega. Saj sta dva?« se je ozrl h Gašparju, ki ga je zabodeno gledal čez šank.

»Kaj bi ti pravzaprav rad delal?«

»Rekli so mi, da imate pri vas dva merjasca, ki bi ju bilo potrebno skopiti, enega starega in enega mladega. Upam, da ju še nihče ni.« Enemu se je brizganec zaletel, da je krčevito zakašljaval, drugi so prasnili v smeh.

»Še ne, še ne,« je Gašpar resno pograbil. »Oba še imata svoja jajca na pravem mestu. Kdo pa ti je to povedal?«

»Martinec mi je povedal in jaz sem takoj pohitel.«

»Drašek je prišel,« se je Gašpar obrnil k sinu, ki je krepak, širokopleč v eni roki prinesel zaboj piva in ga položil ob šank.

»Zakaj pa je prišel?«

»Pravi, da je razpoložen, da skopita starega in ta mladega merjasca.«

»Pa boš to zmogel?« se je sin od zgoraj ozrl na Draška in si počasi prižgal cigareto.

»Žrebca sem skopil, pa ne bi merjasca,« se je postavil Drašek. »Imam licenco,« je dodal.

»Skažlinge nimam s seboj, imam jo skrbno spravljeno doma...«

»Martinec ga je poslal, kajne?« se je sin obrnil k očetu.

»Martinec pa Škafar.«

Drašek je ves žareč čakal, da začne z delom.

»Ja, Drašek, malo se okrepimo, malo ohladimo, nato pa na delo.« Gašpar mu je natočil dva deci. »To gre na račun posla.«

Drašek se je strinjal s tem. Koliko je popil in kako prišel domov, sam ni vedel. Kolo je šel iskat drugi dan popoldne.

Kak mesec pozneje je Martinec že osmič ali devetič sedel na preži in čakal srnjaka. Srnjak se ni prikazal. Videli so ga zdaj tu, zdaj tam. Martinec je menjaval preže, čakal jutraj, zvečer, zdaj na eni, zdaj na drugi preži. Pod njegovo, kjer je čakal, srnjaka ni bilo. Tudi ta večer ga ni bilo. Sonce je zašlo in rdeče obarvalo oblačke na obzorju. Iz tal se je začela dvigati megla. Že je nameraval zapustiti prežo, ko je zagledal tam ob grmovju, ki se je vleklo kot trak med njivami, da se je nekaj premaknilo, nekaj črnega, izginilo, pa se na njivi zopet prikazalo, pobrsalo po tleh in z zamahi glave lahkotno odrivalo zemljo, kot bi oral.

Merjasec! Velik črn ščetinar.

Megla ga je zapredala v sivkasto bel pajčolan, da ga ni prav jasno videl. Hitro je dvignil puško, ga dobil v križ, bolj tja proti vratu je pomiril in sprožil.

Zadel ga je, ni dvoma, čeprav je merjasec kot blisk izginil v koruzo. Malo je počakal, oprezal, prisluškoval. Kdo ve, če ni le ranjen. Veliko so govorili o ranjenem merjascu, s katerim se ni pametno srečati iz oči v oči. Dolgo ni upal s preže. Čez čas je zbral ves pogum in previdno z naperjeno puško lezel k razriti zemlji. Preiskal je okolico, tipal liste, nekaj korakov stopil po sledi, ki jo je merjasec globoko zarezal v mehko zemljo. Krvi ni bilo, ne ščetine, sled je izginjala v koruzi. Ni je upal slediti. Ves vznemirjen je prišel k Škafarju. Na dolgo in široko mu je večkrat opisal dogodek. Vsakokrat je nekaj malega dodal.

Drugo jutro sta oblazila okolico, pogledala v vsak graben, obračala liste ob sledi, ki jo je nakazal pes. Merjasca ni bilo. Pes je zasledovanje kmalu opustil, se zapodil za zajcem in izginil. Pozneje za merjaščevo sled ni kazal več zanimanja.

Po vasi se je hitro raznesla vest, da je

Martinec streljal na merjasca, da ga je zadel, našel pa ne. Popoldne so lovci ponovno preiskali okolico. Sled je bila poteptana, pes je ni poprijel. Martinec je besnel, trdno prepričan, da ga je zadel. Lovci so bili drugačnega mišljenja in iskanje opustili.

Naslednji dan proti poldnevu je poštar Martincu prinesel telegram, da so v Rakitki, dobrih pet kilometrov iz vasi, v Vrečičevem sadovnjaku našli velikega ustreljenega merjasca in da naj takoj pride ponj.

»Kaj sem ti rekel,« je ves iz sebe pritekel k Škafarju.

»Sem ga ali ga nisem?«

S prikolico, pripeto k avtomobilu, sta oddirjala v Rakitko na Vrečičevo dvorišče. Martinec je samozavestno izstopil iz avtomobila, še preden je Škafar ugasnil motor in pohitel proti mlademu gospodarju, ki je z vilami v roki pogledal iz hleva.

»Kje je merjasec?« je planil priti njemu. Ta ga je začudeno gledal.

»Po merjascu sprašujem, kje ga imaš?«

»V hlevu.«

»Kaj? Si ga že v hlev zavlekel?«

»Vedno je v hlevu. Kje bi pa naj bil?«

»Ne tvoj merjasec. Divji, ustreljen prašič, ki se je našel v tvojem sadovnjaku.«

»Noben divji prašič se ni našel v mojem sadovnjaku.«

»Ne pleteniči. Tu imam telegram, kjer piše črno na belem, da se je v tvojem sadovnjaku našel ustreljen merjasec.«

Vrečič je vzel zmečkan papir, si ga ogledal, prebral in brez besed vrnil.

»Kje je merjasec?« je vztrajal Martinec.

»Ne vem, kdo ti je poslal telegram, ampak tu v Rakitki se ni našel divji prašič. Vedel bi za to.«

»Hudiča, pa nekdo...« je utihnil in se odprtih ust zazrl v Škafarja, ki je ves čas molčal.

»Kje je bil telegram oddan?« je Vrečič mirno vprašal.

Martinec je gledal papir, ga obračal in v levem zgornjem razcefranem kotu našel, da je bil oddan v Breznu, dobre tri kilometre od Rakitke.

»Kdo ti ga je poslal?« se je Škafar prvič vmešal.

»Ni se podpisal.«

»Pojdi vprašat Štefana, Barbera. Na pošti dela, bo že vedel, kdo je oddal telegram,« je predlagal Vrečič, pljunil v dlan in gledal za obiskovalce, ki sta oddirjala z dvorišča, da je ruša letela v zrak. Štefana Barbera ni

bilo doma. Žena je povedala, da je ravnokar odšel v gorice nekaj postorit. Vinograd je bil v hribih, oddaljen skoraj deset kilometrov. Škafar je vedel zanj.

Barber je ravnokar nesel polno ročko vina iz kleti, ko sta pribrela po kolovozu navzgor in se ustavila pred njim. Z ročko v roki ju je opazoval, ko sta se mu približevala.

»Imam dober šipon, malo burgundca in rizlinga je zraven. Ni boljšega za špricar,« ju je povabil.

»Je danes kdo poslal od tebe telegram na moj naslov?« ga je Martinec resno vprašal brez pozdrava.

Štefan je molče natakala pijačo.

»Danes dopoldne?« je vztrajal Martinec, ne da bi pogledal kozarec.

»Frko, ta, ki dela pri Gašparju, je prinesel list, na katerem je pisalo, kakšen telegram naj ti pošljem.«

»Kanžar,« je ušlo Martincu, nato pa je pograbil kozarec in ga na dušek izpraznil, Škafar pa je prasnul v smeh in udaril po grobo stesani mizi, da so

kozarci poskočili v zrak. Martinec je nekaj časa molče gledal Štefana, nato pa se še sam začel smejeti.

»To mu jih bom naštel.«

»Kaj mu jih boš? Ti njemu, on tebi. Zdaj sta si bot.«

Malo sta posedela, zvrnili so še nekaj kozarcev, nato pa počasi po stranskih cestah odšla domov. V mraku sta zapeljala na dvorišče h Gašparju, kjer je bilo nenavadno mirno, tiho. Spogledala sta se in nedolžno vstopila. Komaj sta prestopila prag, je soba oživila. Slišalo se je vpitje, nazdravljali so merjascu, Gašpar je raztegnil meh in zbor razglašenih glasov je kriče zapel: »En lovec je bil, je merjasca lovil...«

Martinec je pozabil, kar je po poti napredal, da bo Gašparju vrgel na šank. Koliko rund je plačal tisti večer, še sam ni vedel. Zjutraj, ko je z omotično glavo in čudno vznemirjenim želodcem odprl denarnico, je bila prazna...

Hermelin ali velika podlasica je ogrožena vrsta zveri.

Metoda za ocenjevanje obsega objedenosti rastlinstva z vidika načrtovanja odstrela; tako se ugotavlja objedenost*

Odnosi med rastlinstvom in veliko divjadjo, še posebej med gozdnim rastlinstvom in parkljasto divjadjo, so vse bolj v ospredju. Mnenja o življenjskem prostoru in rastlinstvu, gozdnostvorna mnenja in stališča gozdarjev so pomembni temelji načrtovanja odstrela. To je v nekaterih okoliščinah že uvedeno v prakso, ponekod pa se šele uvaja ali pa se o tem šele razpravlja...

Navadili smo se že, da človek z izkoriščanjem kmetijskega in gozdnega prostora oblikuje pokrajino, obenem pa z lovom prevzema vse odločilnejšo, ključno vlogo za divjad, kar pa ni povezano tudi z večjo odgovornostjo. Upoštevanje medsebojnih odnosov med življenjskim prostorom in divjadjo pri lovskem uravnavanju številčnosti rastlinojede divjadi pa ni le zahteva časa, pač pa pogoj za dolgoročno zagotavljanje bodočnosti divjadi in njenega življenjskega prostora.

V zvezi s tem je brez dvoma smotno, da se odstrel, predviden za določeno lovišče, pretežno opravi na površinah v pomlajevanju oziroma v predelih, ki so izrazito obremenjeni, ker jih objeda divjad.

Po vseh izkušnjah je sodelovanje olajšano, kar prispeva tudi k globljemu medsebojnemu razumevanju, če seveda gozdarji in lovci to obremenjenost ugotavljajo skupno.

Tu predstavljena metoda se je dobro izkazala v praksi, predvsem zaradi enostavnosti in kratkoročnosti primerjalnih obdobij. Uvedena je bila tudi za izobraževanje poklicnih lovcev, uporablja pa jo lahko vsak, ki spoštuje naslednja pravila:

- palice za označevanje poskusnih površin
 - trasirni trak
 - dva števca rastlin (lahko tudi števci za štetje streliv)
 - čvrsta podlaga za pisanje (plošča z risalnimi žeblički).
- Najboljše je, če eno ploskev posnema dve osebi.

Navodila za posnetek rastlin, ki jih je objedla divjad

Zaradi preglednosti so posamezna navodila označena s tekočimi številkami. Kdor se drži tega zaporedja, z malo truda pride do dragocenih ocen o razmerah v lovišču.

1. Preučevanje se osredotoči na gospodarsko pomembne drevesne vrste. Zimsko objedanje se posname v obdobju od konca zime do sredine zgodnje pomladi (med topljenjem snega in pred pričetkom cvetenja jablan). Posnetki pa so možni tudi v drugih letnih časih.
2. Registrirati je treba vse objedene

rastline, ne glede na to, ali je vodilni (terminalni) poganjek objeden ali ne. Posneti je treba le objedenost, ki je nastala od konca lanskega vegetacijskega obdobja pa vse do dneva popisa.

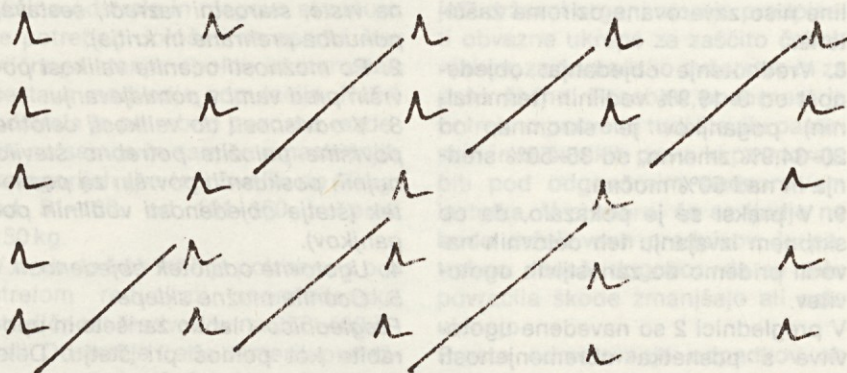
3. Število posnetih rastlin oziroma njihova gostota mora biti na posnetih površinah najmanj 4.000 na ha. Možna je tudi gostota do 200.000 rastlin na ha.

Gostoto je lahko oceniti. Pri veliko-površinskih pomladitvah jo ugotavljamo s štetjem na nekaj kvadratnih metrih površine. Oddaljenost posameznih rastlin v merilu 1 × 1 meter pomeni, da jih je na 1 ha 10.000.

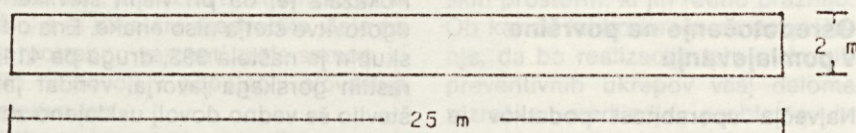
4. Na starejših pomladitvenih površinah izpostavimo tipične predele, to so tisti, ki predstavljajo povprečno stanje. Površin oziroma rastlin npr. ob sprehajalni poti, kjer objedenosti ni, ali pa površine na gozdnem robu, kjer je objedenost še posebej velika, ne upoštevamo.

5. Pri skromni zastopanosti oziroma gostoti rastlin, še posebej v pogozdenih kulturah, se priporoča transektni posnetek. Oseba, ki šteje, se giblje diagonalno prek vrst posajenega drevoja, ali pa tudi vzdolž, in ugotavlja, ali so rastline na levi in desni objedene ali ne (*skica 1*).

6. Pri visoki gostoti rastlin, še zlasti v gostih, naravnih pomladitvah, v katerih je težko ugotoviti, katere rastline rastejo na določeni popisni poti

Skica 1: Transektni posnetek (shematično): šteje se diagonalno na red dreves, lahko pa tudi vzdolžno

Skica 2: Shematični prikaz poskusne površine, označene z markirnim trakom in palicami

Kaj je potrebno imeti pri sebi?

Najpriporočljivejši pripomočki so:
– merilni trak (dolga najmanj 25 m)

* Dr. Michael Petrak, dipl. biolog, ki je avtor članka, je vodja Raziskovalnega inštituta za lovstvo in preprečevanje škod od divjadi dežele Severno Porenje – Vestfalija (Nord Rhein – Westfalen) v Bonnu (Nemčija).

Z objedenim vršičkom	Vršiček ni objeden	Z objedenim vršičkom	Vršiček ni objeden	Z objedenim vršičkom	Vršiček ni objeden

Ugotovitve posnetka objedenosti v šolskem lovišču »Hallerburger Holz«, oddelek 93, 60-letni sestoj gorskega javorja in hrasta z lipo

	gorski javor	hrast	jesen	beli gaber
skupno število	414	49	19	4
	393	36	18	4
srednja vrednost objedenosti od zajca (število)	404	43	19	4
% od zajca	12	19/20	5/4	1
objedenost od srnjadi (število)	2,9	46,5	26,3	25,0
% od srnjadi	64	17/22/11	1	0
število	15,8	39,5	5,3	0
celotne objedenosti	76	37	6	1
% celotne objedenosti	18,8	86,0	31,6	25,0

in jih ustrezno ovrednotimo, se priporoča poskusne ploskve, ki so široke 2 in dolge 25 oziroma 50 m. Če na prvem delu raste več kot 150 rastlin, zadošča posnetek na 50 m², pri nižjem številu pa naj bi popis opravili na 100 m² (skica 2).

7. Pri metodi transektnih posnetkov (točka 6) izhajamo iz naslednjega števila rastlin: na površinah do 1 ha zadoščajo 4 posnetki po 100 rastlin. Na površinah od 1,01 do 2 ha zajememo 7 × 100 rastlin. Pri površinah nad 2,01 ha na vsaka nadaljnja 2 ha vzamemo dodatne površine. Za posnetke jemljemo le površine, kjer rastline niso zavarovane oziroma zaščitene.

8. Vrednotenje objedanja: objedenost od 0–19,9% vodilnih (terminalnih) poganjkov je skromna, od 20–34,9% zmerna, od 35–50% srednja in nad 50% močna.

9. V praksi se je pokazalo, da ob skrbnem izvajanju teh delovnih navodil pridemo do zanesljivih ugotovitev.

V preglednici 2 so navedene ugotovitve s posnetka obremenjenosti z objedanjem v enem od šolskih lovišč.

Osredotočenje na površine v pomlajevanju

Največja uporabnost podatkov je predvsem v tem, da se odstrel pretežno izvaja na površinah z več kot 35% objedenostjo vodilnih poganj-

kov. Zaradi gozdnostvornih vidikov moramo upoštevati tudi predele s takojmenovano zmerno stopnjo objedenosti. Določitev krajevno natančno določenih predelov za težišče odstrela, upoštevajoč tudi biološke potrebe posameznih vrst, je praviloma dosti bolj učinkovita kot pa priložnostne, pogosto nestrokovne zahteve za splošno povečanje odstrela.

Popisni list za ugotavljanje objedenosti:

1. Opišite sestoj pred vami (drevesne vrste, starostni razredi, sestava, ponudba prehrane in kritja).
2. Po možnosti ocenite velikost površin pred vami v pomlajevanju.
3. V odvisnosti do velikosti celotne površine položite potrebno število nujnih poskusnih površin za posnetek (štetje objedenosti vodilnih poganjkov).
4. Ugotovite odstotek objedenosti.
5. Ocenite možne sklepe.

Preglednico 1 lahko zarišete in uporabite kot pomoč pri štetju. Delo olajša »števec strelav«.

Preglednico 2 so preučili skupno s tečajniki v šoli za poklicne lovce. Pokazala je, da pri višjih številkah ugotovitve štetja niso enake. Ena od skupin je naštel 393, druga pa 414 rastlin gorskega javorja, vendar je število še vedno dovolj usklajeno za praktično uporabo. Zanimivo je, da je objedenost hrasta in jesena od zajca znatno večja kot od srnjadi. Pri

posnetku objedenosti je potrebno ugotoviti, ali gre za parkljusto divjad (vlaknast konec mesta ugriza) ali za objedenost od zajca (poševno, gladko kot z nožem odrezano, brez vidnih vlaken).

Po Jagd + Hege, Zeitung für Jagd und Naturschutz, št. 6, junij 1992, avtor Michael Petrak.

prevedel Blaž Krže

Kako dalje gospodariti z medvedom

V zadnjem času se na straneh strokovnega lovskega tiska, pa tudi v drugih sredstvih javnega obveščanja veliko govori o poskusih repopulacije rjavega medveda v Evropo. V javnosti, med nelovci, so mnenja različna. Eni so za popolno zaščito naše največje zveri, drugi pa medveda obsojajo in so celo za njegovo popolno iztrebitev. To so v glavnem ljudje, ki obsojajo občasno škodo, ki jo povzroča medved drobnici, čebelnjakom in ker zna biti nevaren tudi nabiralcem gozdnih sadežev. Ker je to prisotno tudi v ČSFR, je o teh zadevah pisal v *Polovnictvu a rybarstvu* 3/92 inž. Milan Štefančík.

Čeprav spada rjavi medved med avtohtone vrste slovaške favne, je bil njegov položaj že resno ogrožen zaradi nepravilnega gospodarjenja, največ zaradi prekomernega odstrela. Leta 1932 pa so medveda popolnoma zavarovali. Zahvaljujoč temu se je njegova številčnost pričela postopoma povečevati. Leta 1940 – 55, 1959 – 135, 1960 – 270, 1970 – 347, 1989 – 654 medvedov.

Povečevanje številčnosti medveda je imelo negativne posledice. Škoda, ki so jo pričeli povzročati medvedi, je bila tako obsežna, da so leta 1961 napravili izjemo in dovolili izreden odstrel. Čas treh desetletij je omogočil, da so lahko analizirali odstrel in da so lahko ocenili njegove slabe in dobre strani. Potrdila se je domneva, da odstrel, ki ne presega višine naravnega prirastka, ne ogroža obstojčnega številčnega stanja (populacije). Prav nasprotno; pokazalo se je, da je bila višina načrtovanega odstrela še celo podcenjena in ni vedno izhajala iz objektivno ugotovljenega številčnega stanja medvedje populacije (v glavnem v tistih loviščih, kjer so bili medvedi preštevilni).

Današnje stanje

Danes že z gotovostjo lahko rečemo, da zahvaljujoč 60-letni zaščiti, obstanek medveda na češko-slovaških tleh ni ogrožen. Današnja številčnost (okrog 800 medvedov) predstavlja skoraj podvojeno optimalno številčnost, ki bi bila na Slovaškem možna pri številu 350–400 medvedov.

Prav v tem dejstvu je treba iskati razlog vseh težav, pravi avtor članka. Takšno številčno stanje prinaša negativne odnose v medvedjo populacijo in se odraža pri številčnosti predstavnikov drugih vrst divjih živali, pa tudi pri človeku in njegovih interesih. Potrebno je z vso resnostjo reči, da se s puščanjem prekomerne številčnosti medvedom samo škodi.

Znano nam je že, da en medved za svoj uspešni razvoj potrebuje vsaj 4000–5000 ha gozda. Če pogledamo sedanje stanje v slovaških »medvedjih« območjih, pa moramo ugotoviti, da le polovica tega območja ustreza tem zahtevam.

Ker so v ČSFR dopustili prekomerno povečanje številčnosti te velike zveri, so nehote negativno vplivali na medvede in tudi na druge razmere. Bistveno se tudi poslabšuje njegov življenjski okoliš – gozd; predvsem z eksploatacijo lesa, z gradnjo mreže gozdnih cest in vlak, z uporabo težke gozdarske mehanizacije, z gradnjo turističnih objektov, s pašništvom živine, čebelarjenjem itd.

Medved je izjemno občutljiv na vznemirjanje in mu ni preostalo drugega, da se nanj prilagodi. To potrjujejo dejstva, da v mnogih primerih izkorišča ponujene možnosti: – vpada v staje, čebelnjake, se intenzivno hrani z odpadki ob turističnih objektih ipd.

Razširila se je slaba navada, da turisti v turističnih centrih hranijo medvede. Tako se ustvarjajo možnosti za nezaželene stike človek – medved. Zaradi tega so že bili zabeleženi primeri poškodb človeka (o tem je Lovec že pisal – op. ur.).

Nadaljnja negativna posledica prenamnožitve medvedov pa je pomanjkanje naravne hrane zanje v posameznih obdobjih leta. V medvedji populaciji starejši medvedi stalno iztiskajo mlajše v robna območja stanišča, zato ti medvedi tu napravijo največ škode. Glede na opazovanja so takšna kritična obdobja predvsem meseci od maja do julija, ko je

tudi škoda največja (posebno v čebelnjakih in pri drobnici).

Če bi ta vprašanja podrobno analizirali, bi videli, da so pretežno posledica nestrokovnega gospodarjenja, navadno slonečega na neznanju in na pomanjkanju volje, da bi zadeve rešili na osnovi ekoloških potreb te največje evropske zveri.

Predlogi nekaterih ukrepov

Da bi ohranili zdravo medvedjo populacijo in optimalno številčno stanje, uravnovesili spolno in starostno sestavo v njej, pa tudi, da bi preprečili nastanek nevzdržne škode, so se v ČSFR domenili za nekatere ukrepe, ki bi bili pozitivni za medvede, pa tudi za človeka:

Čeprav rjavi medved sodi med zaščitene živali, je potrebno pričeti z njim lovsko pravilno gospodariti. Pri tem je potrebno uporabiti najsodobnejša dognanja in osnove za načrtovanje odstrela. Lov mora biti v najtesnejši povezavi z ukrepi za zaščito narave. Višino odstrela in njegovo strukturo je potrebno določati na osnovi številčnega stanja, spolne in starostne sestave medvedje populacije. Načrt odstrela je potrebno pozorno razdeliti na samce in samice v naslednjih kategorijah (po teži živali): do 50 kg, od 51–100, od 101–150 in prek 150 kg.

V dveh do treh letih je potrebno z odstrelom reducirati spomladansko številčnost medvedov na 350–400 živali. Odstrel je treba usmeriti pretežno na mlade (3–6 let) medvede, ki prevladujejo v populaciji. Z odstrelom je potrebno zmanjšati število medvedk; pretežno odstreliti telesno šibke in prestare medvedke. Zelo pa je potrebno varovati zrele samce, ki jih ni dovolj v populaciji slovaških medvedov.

Odstrel je potrebno realizirati prek tujih lovskih gostov, del izkupička pa bi namenili tudi za poravnavo škode,

ki jo povzroča medved. Prvenstveno naj bi odstrelili škodno problematične živali in nevarne medvede. Teh medvedov ni dovoljeno odloviti in jih naseljevati na druga območja Slovaške, saj se medvedi sami naselijo v odgovarjajočih robnih območjih. Naseljenega medveda iztiskajo »domači« medvedi na manj ustrezna območja, zato prično postajati problematični. Odlov je dovoljen le za naseljevanje izven Slovaške, za zoološke vrtove, cirkuse ipd.

Če se za lov uporablja privabljanje s hrano, je potrebno medvedom pokladati predvsem rastlinsko hrano, npr. jerebiko, koruzo, melaso ipd. Od mesnih sestavin se lahko uporabijo le trupla poginule divjadi (v polletnem času), če so veterinarsko – sanitarno pregledana. Domača živina se naj ne bi uporabljala v ta namen, kajti to se lahko odraža kasneje tudi pri škodi na živini.

Za ugotavljanje škode in njene višine je potrebno oblikovati kvalificirane in kompetente komisije. Odgovarjajoči državni organi morajo predpisati obvezne ukrepe za zaščito čebelnjakov, za nomadsko ovčarstvo in za pašo živine. Posebno pozornost je potrebno posvetiti tudi številu pastirskih in ovčarskih psov, ki pa morajo biti pod odgovornim nadzorstvom lastnika. V primeru, če se ljudje ne bodo držali vseh predpisov, je potrebno doseči dogovor, da se zato povračila škode zmanjšajo ali celo ukinejo.

Prosto odmetavanje odpadkov ob turističnih objektih je potrebno prepovedati, odpadke pa je potrebno skladiščiti v čvrstih, zaprtih betonskih prostorih, ki jih redno praznijo. Ob koncu lahko izrečemo prepričanje, da bo realizacija teh in drugih preventivnih ukrepov vsaj deloma razrešila medvedje probleme in zmanjšala njihove posledice na Slovaškem, pa tudi še kje drugje.

Pripravil J. Metonin

Klic na človekoljubno pomoč za nesrečne begunce iz BiH in Hrvaške

V soboto, 16. maja smo tudi v naši LD Gaberk-Divača organizirali akcijo postavljanja vab za peroralno cepljenje lisic proti steklini. To priložnost smo izkoristili tudi za redni občni zbor LD, saj imamo že tradicionalno sejo vsako leto pred začetkom lova. Seveda je tekla beseda v glavnem o lovu in gospodarskih zadevah, ki so ta trenutek pač najaktualnejše. Ob vsem tem pa je razgovor nanesele poleg vojne na Hrvaškem tudi na tragedijo države BiH in njenega nedolžnega, trpečega naroda. Izkazalo se je, da ga ni člana naše LD, ki bi to sprejel brezčutno in neprizadeto! Nasprotno, vsi do zadnjega smo pokazali svojo odločnost in pripravljenost pomagati po svojih najboljših močeh nedolžnim žrtvam nedoumljive agresije pozverjenih jugopolitikov in njihovih generalskih oprod! Soglasno smo sklenili, da bomo nemudoma nakazali na ŽR občinskega RK Slovenije znesek 40.000 SLT, po 1.000 tolarjev na vsakega izmed nas. Zavedamo se, da je to sicer »kaplja v morje« trenutnih potreb RK Slovenije v tem resnično težkem položaju. Zavedamo pa se tudi, da še vedno – in celo vedno bolj! – velja ljudski rek »zrno na zrno pogača...« in da »zgledi vlečejo«. Hočem reči, upamo in prepričani smo, da v tem ravnanju gotovo nismo osamljeni in da bodo tudi druge LD, pa tudi LZS, sledile temu zgledu. Odločitev je bila še toliko bolj spontana ob zavesti, da je bila tudi slovenskemu narodu namenjena taka usoda, ki pa smo se ji k sreči izognili! Spoštovani lovski tovariši, pozivamo vas, da s humanitarnimi dejanji in akcijami v LD (pa tudi v krogu svojih družin in na delovnih mestih) pokažemo

našo neomajno privrženost ideji miru in nenasilja in odločen odpor in nasprotovanje temu, kar se danes dogaja v soslednjih – nekdanjih bratskih – republikah! Naj nas ljudje spoznajo tudi s te plati! To je tudi eden od načinov, da si bomo zopet pridobili prepotrebne simpatije širše slovenske javnosti, ki, resnici na ljubo, v zadnjem času o lovu in lovcih (ter tudi naši stanovski organizaciji) pač nima najboljšega mnenja. In kar je najbolj važno, nič krivim nesrečnežem, ki so ostali brez vsega, le s svojimi golimi življenji, bomo olajšali trpljenje in jim dokazali, da v nesreči le niso ostali sami. In vsakdo izmed nas jim bo lahko mirno pogledal v oči in s ponosom pomislil, da je storil plemenito in človekoljubno dejanje, vredno moža!

Mitja Rebec

Zmaga ekipe LD Domžale in Jožeta Vahtar iz LD Mengeš

Strelska sekcija LD Pšata je v soboto, 16. 5. 1992 na svojem strelišču v Dobovljah izvedla tradicionalno tekmovanje članov lovskih družin v streljanju na glinaste golobe. Tekmovanja, ki poteka že več kot 30 let, so se udeležile vse lovske družine iz domžalske občine. V posamezni razvrsti-

Kako naprej?

Zanimiv posvet o problemih Ljubljanskega barja

Zanimanje za posvet o Ljubljanskem barju (20. V. 92) v prostorih občine Ljubljana Vič-Rudnik je bilo zelo veliko. Iz mnogih razprav je moč izluščiti skupno, veliko skrb za ohranitev naravnih danosti, kaj se dogaja z barjem sedaj, predvsem pa odločna stališča proti onesnaževalcem okolja. Onesnaževalci ne skrunijo le naravne podobe krajine, v nevarnosti je tudi velik rezervat pitne vode na tem področju. Predstavniki barjanskih lovcev (6 lovskih družin) je bil zelo prepričljiv, ko je govoril, kaj vse se dogaja na barju. Med drugim je povedal, da so lovci in ribiči letos spomladi v največji barjanski akciji čiščenja samo na Brezovici počistili za več kot deset kamionov nesnage. Hkrati pa je zagotovil podporo in sodelovanje v vseh naravovarstvenih akcijah za ohranitev zdravega, zelenega barja, kjer se bosta dobro počutila človek in divjad. Prepričljiv je bil tudi nastop predstavnika ornitologov. Govoril je o redkih pticah, ki so se še ohranile na barjanskem močvirju in jih je treba ustrezno obravnavati in zaščititi. Dodal je, da se je škurh, zelo redka ptica v Evropi, ohranila tudi na barju, ne more pa preživeti na polju kornice, temveč lahko samo v močvirju.

Morda je bilo od štirih ur, kolikor je trajal posvet, le preveč časa porabljenega za pogovore o tem, kako je bilo nekoč in premalo storjenega za reševanje sprotih problemov in za splošno usmeritev v prihodnosti. Na posvetu je človek tudi dobil občutek o nemoči, da bi dosledno uresničili tisto, kar smo si začrtali. Posvetovanje je tudi nakazalo, da so nekatera vprašanja že zrela in bi morali sprejeti ustrezne sklepe. Ker so vsa ta vprašanja aktualna, in brez pretiravanja bi lahko zapisali tudi usodno povezana z Ljubljano, glavnim mestom nove države Slovenije, je bil soglasno sprejet sklep, da naj bi čimprej sklicali nov posvet o Ljubljanskem barju na temo: kako in po kakšni poti naprej.

Stane Lenardič

Lovska družina Rečica pri Laškem

prireja

TRADICIONALNO LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE ZA PREHODNI POKAL CIRILA VEZJAKA

Tekmovanje bo v nedeljo, 23. 8. 1992 na strelišču Šmohor s pričetkom ob 8. uri.

Strelci se bodo pomerili v streljanju na glinaste golobe, »bežečega merjasca« in tarčo »srnjak«. Streljajo tričlanske ekipe.

Tri najboljše ekipe in posamezniki dobijo pokale v trajno last.

Za ostale dobro uvrščene strelce so pripravljene bogate nagrade.

Za jedačo in pijačo bo poskrbljeno.

Vabljeni!

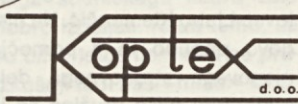
tvi je prvi naslov občinskega prvaka osvojil Jože Vahtar iz LD Mengeš, v ekipni razvrstitvi pa po nekajletnem premoru zopet LD Domžale.

Rezultati: **Posamezno:** 1. Jože Vahtar (LD Mengeš) 17, 2. Stane Starin 15, 3. Marjan Kovič 14 (oba LD Domžale)

Ekipno: 1. LD Domžale 39 (Kovič, Starin, Pirš), 2. LD Pšata 32 (Gabrič, Vagaja, Kovič), 3. LD Moravče 18 (Gorjup, Kosmač, Kmetič).

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo pokrovitelju **Skupščini občine Domžale**, vse udeležence in ljubitelje lovsko-strelskega tekmovanja pa že sedaj vabimo na naslednje tekmovanje, ki bo v organizaciji LD Domžale leta 1993 na Kolovcu.

Marjan Kovič

JOŽE ŠINIGOJ

Trgovina Lovcev

Prešernova 17
Nova Gorica
tel.: (065) 21-915

Bilje 135/ap. Renče 65292
 tel./fax. (065) 53-284

Nudimo vam vse za lov, ribolov in lokostrelstvo

- * Lovsko orožje in loke vseh vrst
- * Lovsko strelivo, krogelno in šibreno vseh kalibrov
- * Na zalogi imamo lovske kombinirke, šibrenice in ekspres bokarice (krogla/krogla)
- * Lovska oblačila: obleke, hlače, pumparice, srajce, kravate, nogavice, klobuke, jopiče, telovnike, pelerine, puloverje, lovske rokavice itd.
- * Lovsko obutev
- * Glinaste golobe, trap naboje, pokale, medalje in plakete.
- * Vse optične pripomočke in montažne dele

Prepričajte se, pri nas ne poznamo besede nimamo.

Cene so ugodne!

Delovni čas: vsak dan od 8.–18. ure
sobota od 8.–12. ure.

Starešina LD Šentilj Bojan Belna (desno) izroča listino častnega člana dolgoletnemu starešini Ivanu Meierju.

Lovci so se ob otvoritvi s ponosom »postrojili« pred novo kočo, v katero so gradili svoje žulje in znoj.

Dom ob obletnici

Za šentiljskimi lovci (LD Šentilj v Slovenskih goricah) je 45 let uspešnega dela. Družino je kmalu po drugi svetovni vojni ustanovila peščica lovcev, med katerimi je bil tudi, žal že pokojni, Ivan UI – lovec od leta 1919. Ker pa jih je bilo le šest, so se že leto po ustanovitvi združili z LD Pesnica. Po šestih letih pa so se ponovno osamosvojili. Danes šteje družina 37 lovcev-delavcev, kmetov in upokojencev – ki gospodarijo na 2.000 ha bruto lovne površine (1.600 ha netto). V lovišču, ki je razdeljeno na revirje in se razprostira ob državni meji s sosednjo Avstrijo, živijo pretežno zajci, fazani srnjad in race. Lovci si prizadevajo, da je divjad v lovišču zdrava in da je število primeren okolju. S sprotnim dogovarjanjem z lastniki zemlje

– kmeti in Agrokombinatom – skušajo kar najbolj uspešno usklajevati sicer različne interese uporabnikov prostora. Skupaj pa si prizadevajo čim bolj zmanjšati škodo, ki jo povzroča v naravi prosto živeča

Takšna je z južne strani lovska koča, ki so jo šentiljski lovci zgradili na ruševinah propadajoče hiše. Ob otvoritvi so jo okrasili številni praporji.

divjad, predvsem, v vinogradih in sadovnjakih, pa tudi na njivah.

Šentiljski lovci so že petnajst let pobrateni z lovci z vznožja Uršlje gore – lovci LD Podgorje pri Slovenj Gradcu. Domala dvajset let pa prihajajo v šentiljske revirje tudi lovci – člani Slovenskega kluba prijateljev lova Celovec, z avstrijske Ko-

roške. Šentiljčanom je še zmeraj v nepozabnem spominu prvo srečanje s prvim predsednikom kluba Karlom Prušnikom-Gašperjem.

Lovska družina Šentilj je bila ena redkih (verjetno v Sloveniji), ki ni imela svojih prostorov – svojega doma. Zdaj ima tudi to. Ko so pred leti na Zgornjem Dobrenju, v enem od najbolj bogatih revirjev z divjadjo, kupili podirajočo se majhno hišo s 60 ari zemlje, so zavahali rokave in z več kot 11.000 prostovoljnimi delovnimi urami ter prigospodarjenim denarjem, domala na ruševinah uredili svoj dom – lovsko kočo. Ni velika, je pa skrbno urejena. Lovci so na kočo ponosni, saj so jo zgradili z lastnimi žulji, s samoodpovedovanjem. Lepo pa so o njej govorili tudi številni udeleženci slovesnosti ob 45-letnici LD in odprtju koče. Ob tem pa je pomembno tudi to, da so šentiljski lovci z odkupom in ureditvijo rešili pred dokončnim propadom eno izmed propadajočih hiš na tem

obmejnem območju, ki jih je žal preveč.

Da ne bi koga pozabil, ne bom navajal imen vseh tistih, ki so opravili največ prostovoljnih delovnih ur. Ne morem pa mimo starešine Bojana Belne in gospodarja Poldeta Lorberja, ki imata za nakup in ureditev koče največ zaslug. V otvoritev in prireditve ob 45-letnici, ki se je je udeležilo okoli 500 občanov, številni botri, predstavniki sosednjih lovskih družin, gosti iz sosednje Avstrije, praporščaki in lovski rogisti iz Hoč, pa je največ truda vložil dolgoletni član Lojze Antončič.

Na slovesnosti so Jožetu Turku in Petru Tkavcu st., ki imata v družini daleč najdaljši staž, ter Ivanu Meierju, ki je kot starešina dolga leta uspešno vodil lovsko družino, podelili listine častnega člana. Pisna priznanja pa je dobilo tudi 10 najbolj zaslužnih članov LD, ki so pri urejanju koče opravili največ prostovoljnih delovnih ur.

Lovsko kočo je odprl predsednik IS SO Pesnica Milan Ledinček. Tisti, ki so prišli na slovesnost, pa so ob zvokih ansambla Unior dolgo v noč plesali in se skupaj z lovci veselili »delovne zmage«. Ker pa je ta navrgla tudi nekaj »čistega«, so šentiljski lovci v smislu dobrega gospodarja zasluženo takoj uporabili za dograditev. S tem so pridobili dodatnih 40 m² »dvorane« za društvene potrebe – sestanke, skupščine, zbor in druga srečanja.

V prihodnje želijo urediti še podstrešje. Sobe in sanitarije naj bi bile namenjene predvsem lovskim gostom, saj LD vsako leto nameni 20% načrtovanega odstrela srnjakov lovniemu turizmu. Srnjake pa namenijo tudi za izmenjavo z lovci, ki so jim pripravljeni odstopiti odstrel damjaka, gamsa, svizca itd..

Upravičeno pričakujejo, da bo KS Šentilj, s katero vsa leta uspešno sodelujejo, v okviru izgradnje avtoceste Šentilj–Pesnica, ki bo žal presekala kar nekaj revirjev, uspelo urediti krajevno cesto, po kateri je moč priti tudi do lovske koče.

L. Z.

LD Ormož dobro gospodari

V naši lovski družini se dobro gospodari, smo ocenili na zadnjem občnem zboru. Družina ima 48 članov, 2900 hektarov lovskih površin (lovne 2200 ha). V lovišču imamo 30 krmišč za malo divjad, 25 visokih prež, 5 hektarjev remiz in 2 hektarja pašnih površin za divjad. Družina ima dobre odnose s kmetovalci, saj vsako škodo po prijavi komisijsko oceni in jo tudi pošteno plača. Vsako leto spustimo v lovišče okoli 300 fazanov (polovico odstrela zagotovimo tujim lovskim turistom). Iz poročil je razvidno, da je LD v lanskem letu doživela pravo katastrofo pri racah, saj je v lagunah tovarne za predelavo sladkorne pese na površinah 20 hektarov poginilo okoli 400 rac in raznih drugih vrst pernate divjadi. Če v tem letu ne bomo ukrepali lovci, vodilni iz sladkorne tovarne, inšpekcijske službe, lahko že sedaj trdimo, da v lagunah ne bo več živega bitja!

Po poročilih gospodarja je bilo lani uplenjeno 247 fazanov, 33 zajcev, 126 glav srnjadi, 4 divji prašiči in 11 njivskih gosi. Zajčji prirastek je zadovoljiv.

Zajca lovimo samo v novembru. Posebna pozornost je usmerjena na kinologijo in na varstvo okolja. Imamo 7 psov, preizkušenih in uporabnih za delo v lovišču. Kljub temu, da je bilo v lanskem letu težko priti do tujih lovskih gostov (zaradi vojne), je družina za odstrel divjadi iztržila 400.000 deviznih tolarjev. Vsako leto prej so turisti odstrelili okoli 250 rac v lagunah, zaradi omejenega pogina pa lani odstrela rac ni bilo. Družina ima tudi strelsko ekipo na glinaste goble, ki ima prav dobre uspehe na tekmovanjih. Imamo tudi lastno strelišče (tehnično usposobljeno za republiška tekmovanja). Po volitvah je bilo razvidno, da do velikih kadrovskih sprememb ni prišlo. Izvolili smo le novega gospodarja Janka Plavca, za starešino pa je bil ponovno izvoljen Stanko Frangež, ki že nekaj let uspešno vodi našo družino.

Želimo si še mnogo uspešnega dela v naši družini, v prid našega skupnega slovenskega lovstva.

Ivan Kukec

Mladi vodniki v LD Velika Nedelja

V Lovski družini Velika Nedelja je že tradicija, da se člani družine ukvarjajo s šolanjem lovske psov.

Tako zastopajo LD tudi na raz-

nih kinoloških prireditvah. Vodilni kinolog v družini in obnem referent za kinologijo je lovec Ljubo Klemenčič. Na njegovo pobudo in s pomočjo njegovega strokovnega dela s kinologi naše družine se je letošnje spomladanske preizkušnje naravnih zasnov mladih nemških ptičarjev udeležilo kar pet vodnikov s svojimi mladimi lovskimi spremljevalci.

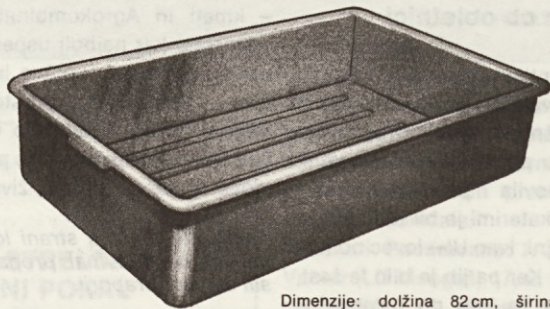
Letošnjo preizkušnjo naravnih zasnov za lovske pasme psov je ZLD Ptuj poverila LD Središ-

Mladi vodniki psov ptičarjev iz LD Velika Nedelja v lovišču LD Središče ob Dravi.

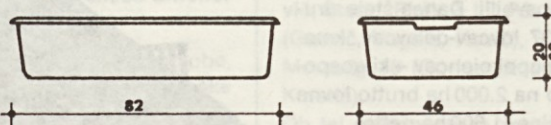
Foto Hozjan

POSODE ZA PREVOZ UPLENJENE DIVJADI

Dimenzije: dolžina 82 cm, širina 46 cm, višina 30 in 20 cm.
Material: poliester, armiran s steklenimi vlakni. Barva zelena.

Prodaja in zastopa: LOVSKA ZVEZA SLOVENIJE, Župančičeva 9, Ljubljana

lesna industrija litija

Zagorica 1, 61270 Litija, Telefon (061) 881 511, Telex 31644, Telefax (061) 881 222

če ob Dravi. Njihovi člani so prireditve s pomočjo strokovnega sodniškega kadra zelo dobro izpeljali. Kljub temu, da so bili v letošnjem letu na preizkušnji tudi naši »mladi« kino- logi, so družino zelo dobro zastopali.

Kljub pomanjkanju izkušenj in vsega drugega, kar spada k učenju mladega psa, so se odlično odrezali in dosegli zadovoljive rezultate.

Ker pa je v našem lovišču še dovolj male divjadi (fazanov, zajcev in tu pa tam tudi kita jerebic), mislim, da nas ne bodo razočarali tudi na jesenski preizkušnji. Saj dobro vemo, le dobro izšolan lovski pes je vodniku in tudi lovski družini v ponos.

Zatorej, lovski kinološki kolegi, potrudite se še naprej.

Anton Kace

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala

Skupščina, izvršilni odbor in komisija za odlikovanja pri LZS so na predlog lovskih dru- žin in zvez lovskih družin na svojih sejah od 11. 11. 1991 do 27. 1. 1992, v skladu s pravilni- kom o podeljevanju lovskih odlikovanj (sprejet na skupšči- ni LZS, 25. 6. 1988, objavljen v Lovcu 12/90 – str. 343) odli- kovali z redom za lovske zaslu- ge I., II. in III. stopnje in z zna- kom za lovske zasluge nasled- nje lovce z območij naslednjih ZLD:

Red I. stopnje

SK ZLD Celje: Slavko Podplatan; **ZLD Zasavje:** Franc Kranjc, Jože Ocepek, Drago Polc; **ZLD Prekmurje:** Štefan Lanjšček.

Red II. stopnje

ZLD Notranjske: Jakob Pe- tavs; **ZLD Ptuj:** Konrad Bezjak, Jožef Antolič, Jožef Botolin, Peter Vertič, Franc Prelog, Stanko Čurin; **ZLD Maribor:** Jože Janežič, Branko Vasa, Janez Pešl, Edi Osrajnik, Rudi Rotar, Štefan Klinc, LD Bene- dikt; **ZLD Notranjskega LGO:**

Teodor Šircelj, Milan Lutman; **ZLD Zasavje:** Martin Pust; **ZLD Prekmurje:** Jože Flegar, Ignac Benkovič, Geza Papp, Štefan Karba, Ladislav Ivanec, Štefan Gazdag, Miro Cizej, Le- opold Ratnik; **SK ZLD Celje:** Franc Kranjc, Miha Dešman, Henrik Divjak, Ivan Vervega, Krešimir Špoljar; **ZLD Prlekije:** Stanko Štuhec, Avgust Zem- ljič.

Red III. stopnje

ZLD Prlekije: Franc Kardinar; Franc Ščap; **OK ZLD Koper:** Jože Čepan, Ludvik Cerkvenik, Oskar Sila, Ivan Maver, Roman Blažević, Marjan Črnac; **ZLD Notranjske:** Slavko Kovačič, Božidar Rajčević, Volbenk Demšar, Marjan Brzek; **ZLD Ljubljana:** Hinko Polak, Franc Smrkolj; **ZLD Gorica:** Valentin Valič, Oskar Batagelj, Jože Martinuč, Ciril Skapin, Miro Perhavec, Roman Korenjak, Rafael Balog; **ZLD Zasavje:** Avgust Snoj, Matej Božič, Pav- le Lebinger, Marjan Koprivni- kar, Roman Müller, LD Litija, LD Pugled, LD Trbovlje, LD Za- gorje, Hinko Smodiš; **ZLD Ma- ribor:** Anton Križanič, Jože Lampl, Janko Štukl, Vinko Po- držan, Jože Grašič, Albin Pe- hant, Ivan Mulec, Franc Vido- vič, Rudi Bauman, Jože Kuhta, Štefan Amon, Štefan Selinšek, Anton Selinšek, Jože Ingolič, Marjan Toš, Dušan Leskovec, Radio Maribor; **ZLD Ptuj:** Slav- ko Kostevc, Ivan Planinc, Franc Murko, Ivan Petovar, Ivan Vidovič, Milan Masten, Rudi Rakuša, Dušan Peček st., Mihael Dvoršak, Rado Plohl, Anton Jurič, Janez Horvat, Franc Galinec, Martin Čurin, Franc Tomanič; **ZLD Gorenj- ske:** Robert Ležaja; **ZLD No- tranjskega LGO:** Aldo Ostrou- ška, Igor Simsič, Janez Pose- ga; **SK ZLD Celje:** Jože Krajnc, Marjan Volte, Ciril Potočnik, Ivan Sovinšek, Marjan Slatin- šek, Marko Kolenc, Ivan Levar, Janko Bezovšek, Blaž Potoč- nik, Vinko Cverle, Marjan Gaj- šek, Miro Hrnava, Martin Po- dežnik; **ZLD Kočevje:** Rado- slav Troha, Božo Žagar, Miha Cetinski, Drago Trdan, Slavko Kure, Andrej Debeljak, Anton Žužek; **ZLD Prekmurje:** Ljubo-

mir Deškovič, Jožef Lopert, Er- vin Žnidarič, Jože Rojko, Ev- gen Hodošek, Štefan Sočič, Štefan Časor, Vladimir Pfeifer, Jože Ficko, Geza Pavčič, Ivan Horvat, Ivan Bakan, Rudolf Slogovič, Štefan Koša, Viktor Recek, Jože Dani, Erbert Kolo- man, Štefan Fartelj, Franc Ko- us, Anton Vidonja.

Znak za lovske zasluge

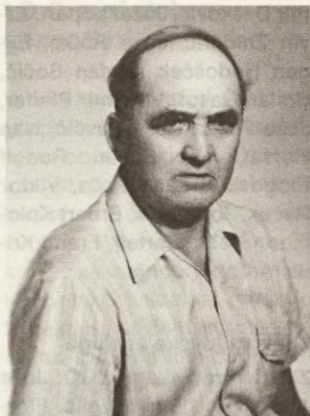
ZLD Notranjskega LGO: Jože Andrejašič, Evgen Volič, Flor- jan Morel, Darko Matičič, Rafa- el Baraga, Pavel Bajc, Jože Šantelj, Marjan Milharčič, Mi- roslav Gombač, Danilo Šten- bergar; **SK ZLD Celje:** Anton Matjaž, Ciril Zavolovšek, Milan Močnik, Ciril Kolar, Franc Re- mic, Anton Zupančič, Ludvik Vučajnk, Jože Sedovnik, Mirol- slav Mikša, Jože Kuder, Mihael Pušnik, Andrej Prevolnik, Ja- nez Omerza, Milan Horvat, Zdravko Gajšek, Viktor Mazej, Silvo Potočnik, Stane Gmaj- ner, Oto Zaverla, Jože Lorbek; **OK ZLD Koper:** Drago Božac, Ludvik Stopar, Vinko Grk, Ivan Ravbar, Miroslav Stopar, Ser- gij Štok; **ZLD Kočevje:** Miro Kocjančič, Franc Zakrajšek, Viktor Čec, Alojz Marolt, Ivan Krašovec; **ZLD Zasavje:** Emil Bouhan, Jože Kotar, Franc Vi- zovišek, Franc Koncilja, Žani Knez, Alojz Gorišek; **ZLD Gori- ca:** Franc Kovačič, Janko Pi- šot, Franc Rustja, Jožef Cin- gerle, Marjan Toplikar, Emil Fornazarič, Aleksander Kerše- van, Dušan Lukežič, Jože Sak- sida, Alojz Pahor, Branko Puc; **ZLD Prekmurje:** Mihael Ma- gdič, Hubert Cipot, Jože Šavel, Janez Ošlaj, Števek Horvat, Geza Bagari, Ernest Eben- španger, Friderik Frihwirt, Ja- nez Bertalanič, Slavko Jauk, Branko Berke, Bela Kardoš, Dušan Devetak, Franc Konko- lič, Ludvik Šafran, Janez Ko- zar, Alojz Petroci, Aleksander Žižko, Franc Flisar, Vladimir Perkič, Jože Bilagič, Ivan Puc- ko, Avgust Casar, Štefan Ma- koter, Valent Toth, Franc Ga- špar, Milan Gaber, Edvard Bu- ček, Edvard Obal, Emerik Hanc, Štefan Majcen, Jože Gombac, Štefan Smodiš, Bela Bernjak, Jožef Brumen, Zde- nek Bily, Franc Šebjanič,

Franc Belšak, Melita Šebjanič; **ZLD Ptuj:** Anton Podhostnik, Alojz Prah, Milan Petrovič, Alojz Jurgec, Jakob Belšak, Jože Kodrič, Janez Plajnšek, Franc Zagoršek, Štefan Taš- ner, Milan Slana, Otmar Simo- nič, Peter Pehan, Stanko Go- vedič, Štefan Kociper, Jože Bobnarič, Konrad Pintarič, Mi- ro Brlek, Franc Tetičkovič, Franc Strucl, Janko Merc, Franc Maroh, Miša Bračko, Danilo Arnuš, Franc Trafela, Anton Cestnik, Franc Toma- nič, Franc Muzek, Franc Rajh, Adolf Potočnik, Janez Veršič, Janko Rožmarin, Franc Petek, Albert Kurež, Janez Črešnik, Jože Golob, Mirko Antolič, Jo- že Lopič, Jože Grašič, Franc Rajh ml., Franc Rajh st., Ed- vard Volč, Ivan Šnajder, Gu- stek Janežič, Vlado Plavec, Jo- žef Horvat, Jakob Roškar, Du- šan Cvetko; **ZLD Gorenjske:** Štefan Kržišnik, Janez Globoč- nik, Stane Verbič, Andrej Cu- derman, Ernest Bivic, Jurij Mo- har, Jože Logar; **ZLD Maribor:** Anton Kolar, Mirko Krulc, Franc Plavčak, Ivan Grubelnik, Mirko Jereb, Anton Brdnik, Jo- že Adelštajn, Leopold Smode, Viljem Pečnik, Branko Zupan, Andrej Grašič, Aleksander Ce- lan, Hubert Semetinger, Jože Bauman, Božo Trčak, Fredi Ci- ner, Sebastjan Bauman, Franci Felser, Ivo Sabeder, Franc Jeri- rič, Milan Ferš, Štefan Florjan- čič, Simon Karner, Marko Ko- mes, Ivan Rus, Franc Raner, Jože Poropat, Ivan Lovrenčič, Alojz Potokar, Kviro Petrač, Milan Postružnik, Leopold Ži- gart, Jože Emih, Alojz Kapun, Anton Boldirev, Mirko Draško- vič, Martin Topolič, Alojz Lor- bek, Ivan Perko, Dragomir Rup, Štefan Sagodin, Jože Mo- horko, Stane Krajnc; **ZLD No- tranjske:** Marjan Intihar, Jože Tekavec, Jani Stržaj, Miro Ur- bos, Alojz Viner, Ivan Istenič, Anton Štefančič, Jože Gnezda, Anton Hreščak; **ZLD Prlekija:** Friderik Bauman, Drago Gro- sman, Emil Hozjan, Štefan Hozjan, Bruno Jančar, Anton Kočar, Anton Kolarič, Vlado Košuta, Martin Losecky, Alojz Petrovič, Robert Ščap, Anton Tirš, Vlado Vesel, Karel Vučko, Viljem Žunkovič.

iz pisarne LZS – A. H.

Jubilanti

Pred kratkim je čil in zdrav proslavljaj svoj visoki jubilej, 90-letnico, častni član LD Dobrovo v Brdih **Ciril Šibau**, kmet, vinogradnik in posestnik. Rojen je bil v Fojani, 24. 1. 1902. Kmalu po končani prvi svetovni vojni, čeprav še zelo mlad, vendar napreden kmet, je bil eden izmed ustanoviteljev kmetijske zadruge mladih kmetov in kolonov v Goriških Brdih, ki je bila zametek kasnejšega razvitega združništva (kooperacije) in sedanjega sodobnega vinogradništva na Primorskem. V času NOB je bil član vaškega narodnoosvobodilnega odbora in znan aktivist OF slovenskega naroda. Po priključitvi Slovenskega Primorja matični domovini, ob koncu leta 1947, kot velik ljubitelj narave in vsega, kar le-ta nudi in pomeni za človeka, je skupaj z že pok. in uglednima Bricema, Ivom Sirkom iz Višnjevika in Jožetom Mariničem iz Podsabotina, ustanovil Lovsko družino Soča, ki se je leta 1954 razdelila na dve družini: LD Sabotin in LD Dobrovo, katere aktivni član je še danes. Že več kot 50 let je eden izmed najbolj priljubljenih ter še posebej zaslužnih članov za uspehe, ki jih je dosegla LD Dobrovo, kakor tudi za razvoj lovstva v našem kraju. Kljub letom se večkrat udeležuje tako skupinskih kakor skupnih lovov ter redno živo sodeluje v razpravah na lovskih zborih. Že več let je najstarejši lovec v naši družini. Seznam funkcij, ki jih je Ciril vestno in uspešno opravljal v naši organizaciji, je dokaj dolg in raznolik. Najdlje je bil blagajnik (od 1949–1961), nato predsednik disciplinskega razsodišča (1961–69). Delegat v ZLD Gorici je bil od 1960–1979. Zaradi njegove vzorne aktivnosti, ki traja neprekinjeno že pol stoletja, smo ga leta 1984 izvolili za častnega člana naše LD. Briški lovci mu ob njegovem visokem jubileju želimo še veli-

Ciril Šibau

ko zdravja, srečnih dni in dober pogled!
Lovci LD Dobrovo v Brdih
– F. V.

Član Lovske družine Trbovlje **Martin Pust** je dne 21. 1. 1992 proslavljaj visoki življenjski jubilej, 70-letnico.

V vrste LD Trbovlje je vstopil leta 1968. Zaradi velikega zanimanja za lov in delo v lovišču smo ga leta 1974 vključili v izvršni odbor, kjer je bil kar 14 let zelo aktiven. V letih 1974 do 1980 je bil Tine starešina LD Trbovlje. V letih 1972 do 74 in v letih 1981 do 82 pa je bil član oziroma predsednik gradbenega odbora. V letih 1982 do 83 in v letih 1987 do 89 je bil član oziroma predsednik gospodarske komisije. Od leta 1980 do 83 je bil tudi referent za točkovni sistem, sedaj pa je predsednik komisije za odlikovanje.

Težko je v kratkih stavkih naštet vse, kar je Tine delal v naši LD, ker je bil aktiven na več področjih. V času ko je bil Tine starešina in predsednik naštetih komisij, so se opravila v naši družini največja dela.

Tine se razdaja tudi na področju lovske kulturne dejavnosti. Je ustanovni član sedanjega Pevskega zbora Zveze lovskih družin Zasavje. Dve leti je bil tudi predsednik tega zbora, še vedno pa aktivno prepeva.

Vsa leta je bil vodnik goničev in brak-jazbečarjev.

Za zares uspešno in vzorno delo je bil odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Ko je bil Tine še aktiven gostilničar, je vedno nudil svoje prostore za sestanke, posvete in skupščine LD Trbovlje. Za vse, kar je storil dobrega za našo družino, se mu člani ob njegovem visokem življenjskem jubileju lepo zahvaljujemo in mu kličemo: Še na mnoga zdrava leta!

LD Trbovlje – M. P.

80 let življenja, ki jih je praznoval **Rudi Žitko** 5. 2. 1992, je težko strniti v nekaj vrstic življenjepisa. Še posebej, če si z lovstvom zaznamovan že ob rojstvu, kot je Rudi, saj je bil njegov oče lovski čuvaj pri knezu von Windischgraetzu. Tej usodi tudi sam ni ušel. Že leta 1938 je postal lovski čuvaj pri istem gospodarju in to delo opravljal do začetka vojne, ki tudi njemu ni prizanesla. Zaradi sodelovanja z OF so ga 1. 1942 Italijani internirali na Rab in nato v taborišče Renicci. Po kapitulaciji Italije se je pridružil III. prekomorski brigadi in v njenem sestavu dočakal konec vojne.

Po demobilizaciji leta 1950 se je vrnil v Logatec, se zaposlil v KLI-ju in tedaj, že zrel mož, zaplaval v vode družbenega in političnega življenja, saj je bil občinski in okrajni odbornik, član ZB, predsednik delavskega sveta podjetja, občinski predsednik sindikata in še in še.

Enako dejaven je bil tudi med lovci. Od leta 1950 je bil štiri leta gospodar LD (1950–54), član nadzornega odbora tri

Rudi Žitko

mandatne dobe, član UI in IO pa od 1960–1968. Lovski čuvaj pa je bil od leta 1960–84, saj mu izkušenj in strokovnosti na tem področju ni manjkalo še iz predvojnih časov. Po njegovih zamislih je bila zgrajena marsikatera lovska preža, krmišče ali druga naprava.

Zaradi njegove dolgoletne aktivnosti ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Še pred kakim letom se je Rudi dokaj redno udeleževal skupnih lovov in brez težav hodil na stojišče s hitrim tempom drugih, mlajših v korak. Sedaj pravi, da ga noge ne poslušajo ravno preveč, sicer pa je še kar pri zdravju.

Logaški lovci upamo, da bo še dolgo, preden se mu bodo noge unesle in da mu bomo v Lovcu lahko čestitali tudi za 90- in 100-letnico.

Lovci LD Logatec – J. P.

Franc Farič se je rodil 15. februarja 1932 v Sebeborcih kot sin kmečkih staršev. Osnovno šolo je obiskoval v domači vasi, gimnazijo v M. Soboti, učiteljske v Soboti in Celju, višjo pravno šolo pa v Mariboru. Pedagoški poklic je opravljal od leta 1956 do 1963 v Kuzmi in Ljutomeru, od leta 1963 do 1969 je bil sekretar na Vinogradniško-živinorejskem kombinatu v Ljutomeru, od leta 1969 do 1976 je opravljal dela vodje davčne odmere na SO M. Sobota, od leta 1976 do konca leta 1990, ko se je invalidsko upokojil, pa je bil vodja

Franc Farič

strokovnih služb SIS družbenih dejavnosti občine M. Sobota.

V LD Dolina se je vključil aprila 1973, lovski izpit pa je opravil marca 1975. Kmalu nato, aprila 1975 je bil izvoljen v IO LD, v katerem je deloval devet let: kot tajnik od aprila 1975 do marca 1976 in ponovno od februarja 1978 do marca 1980, kot referent za izobraževanje od marca 1984 do februarja 1985 in ponovno od marca 1989 do marca 1990, kot referent za varstvo okolja od februarja 1985 do marca 1986, in kot starešina od marca 1986 do marca 1989. Predsednik disciplinskega razsodišča LD je bil od marca 1980 do marca 1984. Vsega je v organih LD delal 13 let. Franc pa ni deloval le v organih LD, temveč tudi v organih ZLD Prekmurje: od aprila 1980 do junija 1986 je bil član IO ZLD s funkcijo predsednika pravno-statutarne komisije, od junija 1986 do novembra 1991, t.j. ponovno 6 let pa je opravljal funkcijo predsednika samoupravnega sodišča ZLD in bil član predsedstva skupščine ZLD. Od novembra lanskega leta je predsednik predsedstva skupščine ZLD.

Vse zaupane naloge je naš jubilarnt vselej opravljal s čutom odgovornosti in predanosti lovski organizaciji. Kot pravnik je v funkciji predsednika disciplinskega razsodišča LD vse predloge za uvedbo postopka vselej reševal ob ugotovitvi dejanskega stanja. Kot predsednik pravno-statutarne komisije IO ZLD je skupaj s člani tega organa pripravil vrsto novih samoupravnih aktov LD in ZLD, že obstoječe usklajeval z veljavnimi predpisi in rešil niz pravnih tekočih zadev. Kot predsednik samoupravnega sodišča ZLD pa je vse zadeve rešil v zakonitem roku.

Ob življenjskem jubileju, ob njegovi šestdesetletnici, mu iskreno čestitamo in mu želimo predvsem zdravja, da bi lahko še dolgo uspešno deloval ne le za našo LD, temveč za celotno prekmursko lovsko organizacijo.

Člani LD Dolina – F. P.

Stane Medvešček, član LD Podvelka je 28. 2. 1992 praznoval 70-letnico rojstva.

Rodil se je leta 1922 v Kanalu ob Soči. Od leta 1943 pa do konca vojne je bil udeleženec NOB.

V lovsko organizacijo je vstopil leta 1952 v Ljutomeru, nato pa je bil član LD Rače od leta 1954–1968. Od takrat dalje je član LD Podvelka.

Več let je bil član upravnega odbora, enajst let pa je opravljal delo predsednika disciplinske komisije pri ZLD Maribor (1960–70), od 1980 dalje pa je član razsodišča pri LZ Slovenije.

Največ zaslug ima naš jubilarnt na področju strokovnega izobraževanja lovcev, saj je bil 31 let (od 1960–1991) član predavateljskega aktiva in član izpitne komisije pri ZLD Maribor. Kot predsednika nadzornega odbora v naši LD (1970–1989) smo ga zelo cenili, saj je s svojimi nasveti veliko pripomogel k dobremu gospodarjenju naše lovske družine.

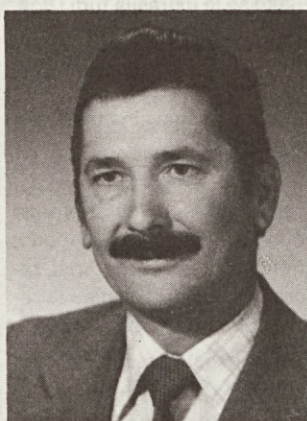
Za marljivo delo je od LZS prejel več lovskih priznanj: znak za lovske zasluge in red III. in II. stopnje.

Stane, zelo cenimo tvoj prispevek k lovskemu prijateljstvu in tvojo lovsko etiko, ki je v današnjem času še bolj na mestu kot nekdaj. Tvoj svetovalni in spravljeni odnos do vseh nas v zeleni bratovščini pomirja in krepi našo skupnost.

Vsi lovski prijatelji ti ob jubileju čestitamo in želimo še mnogo zdravih let med nami.

LD Podvelka – K. D.

Stane Medvešček

Tine Gubanc

Pod obronki Rašice se je v vasi Selo pri Vodica h rodil 2. 2. 1932 naš slavljene c, šestdesetletnik **Tine Gubanc**. Otroška leta je preživel v družbi svojih sovrstnikov. Izučil se je za orodjarja. Svojemu poklicu je zvest še danes.

Za lov in lovišče sta ga prav gotovo navdušila njegov oče in brat, ki sta bila za vzgled njemu in še marsikateremu lovcu v vrstah zelene bratovščine Lovske družine Vodice.

Tine Gubanc je bil sprejet v Lovsko družino Vodice 12. 5. 1957 in opravil lovski izpit leta 1960.

Pri gradnji lovskega doma, ki stoji v bližini njegove rojstne hiše in krasi naše lovišče, Tine ni izostajal, čeprav je v tem času gradil tudi svojo hišo. To je bilo v letih 1958–1960.

Tine Gubanc je bil od leta 1972 in je še član upravnega odbora; bil je predsednik komisije za strelstvo (1977–1986), delegat LD Vodice v skupščini ZLD Ljubljana (1972–1989), predsednik komisije za odlikovanja (1987–1991), je član komisije za ocenjevanje trofejev od leta 1987, delegat v LG območju Domžale–Kamnik od leta 1972, nabavni referent v LD Vodice in gospodar LD Vodice od leta 1989 do danes. Je zavzet in vester član naše lovske družine, mentor mlajšim lovcem, prizadeven in spoštovan. Je pravi lovec in ljubitelj divjadi. Lovska Zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Kinološka zveza ga je odliko-

vala s srebrnim znakom, lovska družina Vodice pa s plaketo zaslužnega člana LD Vodice.

Izvršni odbor LD Vodice se jubilarntu Tinetu Gubancu zahvaljuje za ves vložen trud v lovišče in za ohranjanje dobrih odnosov v družini. Želimo, da bi še naprej z veseljem hodil v dom in lovišče. Predvsem pa mu želimo zdravja in dober pogled.

LD Vodice – E. B.

Lovski oprtnik

Lovska »bolezen« premagala tek mico

Vinko še danes, pri 50-ih, ne ve povedati, ali se je že rodil okužen ali pa se je še kot majhen fantič bolezn i nalez el od našega Igorja, strastnega lovca. To je, (marsikdo med nami jo ima in mi lahko pritrdi), huda, včasih tudi nevarna, nalezljiva in težko ozdravljiva bolezen, saj večina lovcev z njo leže v grob. Saj ste že uganili, ali ne! Seveda, za ljubezen do divjadi, lova in lovstva sploh gre!

Vinko ima to smolo, da jo je staknil v posebno hudi obliki. Tako kot jaz postane kar živčen, razdražljiv in nemiren, če ne more vsaj vsak drugi dan (zaradi kakih tehtnih razlogov) vsaj za trenutek in vsaj samo nos pomoliti v »grmovje«.

No, in ravno ta bolezen – ljubezen in to grmovje sta mu pred leti »nakuhala« še eno bolezen, ki bi ga lahko spravila v Večna lovišča.

Kdo ve, koliko klopov je že staknil, eden pa je bil, ki mu je prinesel (včasih tudi smrtonosno bolezen).

Sicer trden, krepak dedec, minner, ki ga niso nikoli zlomili delo, vročina in mraz, je obležal ves slaboten v krepkih klopne ga meningitisa, tako da so ga vsega oslabelega prepegljali v »klinc« (kakor skrajšano pravijo tej bolnici zaposleni v ljubljanskemu Kliničnemu centru).

Spominja se, da ga je zmanjka-

lo v nedeljo, zbudil pa se je šele naslednjo soboto! Komaj je nekoliko prišel k sebi, že je tiščal domov, čeprav se mu je kar bledlo od slabosti. Hrepnel je (vsaj toliko kot po družini) po prostranih logaških gozdovih in jasah, iz betona in postelje je želel nazaj, v naravo. Če ga že ni »stisnil« meningitis, bi ga nazadnje lahko še to hrepenenje. To so verjetno »pogrunтали« tudi zdravniki in ga precej prej kot sicer, na njegovo lastno odgovornost, zelo neradi, pa vendarle spustili domov. Takrat je bil Vinko gospodar in prevzemnik uplenjene divjadi obenem. Naneslo je, da je ravno tisti dan Ferdo uplenil jelena in Vinko je, (kljub prepovedi glede naporov), moral malo potipati živalsko dlako in pomagati pri ureditvi jelena za oddajo. Kako dobro in blagodejno mu je delo to početje! Spet se je sam sebi zdel človeku podoben! Sicer ne preveč napora in za njega rutinsko delo ga je precej izčrpalo, zato je v dnevni sobi, kar oblečen, malo zalegel. Njegova vsega hudega vajena Olga mu je prinesla blazino, sveže preoblečeno v snežno belo preobleko. Nekaj časa je tako mirno ležal in razmišljal, kako bo šel drug dan na srnjaka v Gromovo grapo, kot se je bil pogovarjal z »Medvedom«, nič manj lovsko zagnanim kolegom. Čez čas je prišla v dnevno sobo Olga in pogledala proti njemu. Neka črna pikica na blazini, ki se je premikala, se ji je zdela sumljiva, pa je Vinka opozorila nanjo. Vinko se je dvignil in pogledal. Kar odstrelilo ga je skoraj pod strop! Po blazini je počasi lezla najbolj strašna in grozna žival, kar jih je Vinko imel priliko srečati – klop! Od groze in strahu bi najraje zarjovel in kar odskočil je od gnusa.

Enako se je ustrašila tudi Olga. Uboga ženska se še dolgo v večer ni mogla pomiriti, zato jo je Vinko s težavo prepričal, da je vzela uspavalne tablete in tako zaspala.

Sam pa še dolgo ni mogel zaspati, malo zaradi strahotnega dogodka, malo, ker ni mogel pričakati jutra, ko bo spet zakoračil v divjino zelenja, v prebujajočo se naravo.

Spal je le malo časa in vstal, ko o jutru še ni bilo niti sledu. Žene zaradi uspavalnih tablet ni mogel zbuditi, pa tudi nobene potrebe ni bilo zato.

Še vedno izčrpan od bolezni, delno pa tudi od premalo spanja, si je Vinko optal puško in vzel kolo. Toda, kar nekako ni mogel sestiti nanj, oz. ga je izdajalo ravnotežje. Odehal pa ni: peš zraven kolesa, ki mu je bilo v breme in oporo obenem, je odvijugal kot pijan v precej oddaljeno grapo, k sreči še v temi, sicer bi si sosedje lahko njegov stil narobe razlagali.

Nekoliko manj zagnani Miro – »Medved« je prihlačal do Vinkove hiše malo pozneje. Kar obesil se je na zvonec, ko mu po nekajkratnih poskusih ni uspelo nikogar zbuditi. Končno se je na oknu prikazala, od uspavalnih tablet omotična in od groze prepadena Olga, ki je komaj izdabila, da je njen Vinko izginil brez sledu! K sreči se je Miro spomnil, da sta se z Vinkom prejšnji dan menila, da bi šla mogoče skupaj v Gromovo grapo. Nekako po medvedje je Olgo poskušal potolažiti, da bo Vinka našel, sedel v »fičota« in odbrzel v grapo.

In res! Kamerada mu ni bilo treba dolgo iskati. Našel ga je zamaknjeno sedečega na štoru in v prvem jutranjem svitu je bilo Vinku na blaženem obrazu videti, da sta zelenje budeče se narave in čar lovske vznemirljivosti opravila svoje! Bil je spet stari Vinko. Ne še čisto pri moči, vendar ozdravljen. Ljubezen je premagala bolezen!

Še vedno, po tolikih letih, pa Vinka strese groza in gnus, če samo vidi najgroznejšo veliko malo žival, kar jih je v življenju kdaj videl – klop.

Jože PERKO

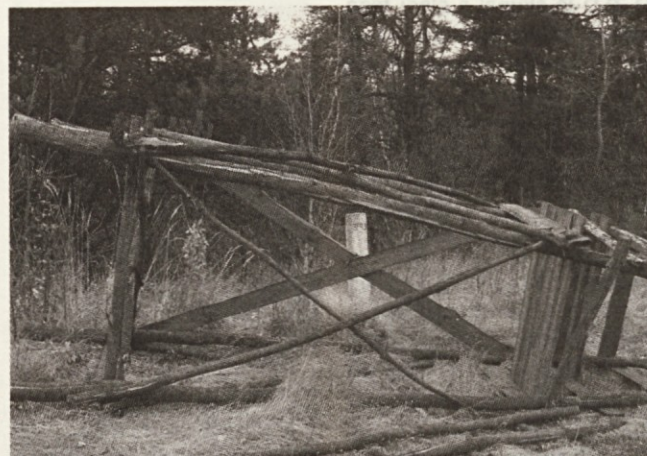

Močno popašena ozimina. Meja polje-gozd je tudi državna meja Slovenije z Madžarsko.

Na nekaterih predelih na Goričkem, zlasti tik ob meji z Madžarsko, kjer se pričenjajo gosti, sklenjeni gozdovi, izjemno bogati z divjadjo, je veliko škode na poljedelskih površinah; predvsem jo povzročajo jelenjad in divji prašiči. Tudi zaradi tega se je Lovska zveza Slovenije odzvala pozivu ter materialno in s strokovno pomočjo sodelovala pri postavitvi električne ograje na okrog 3,5 km dolgem pasu nad vasjo Središče pri Prosenjakovcih.

Zaradi raznovrstnega jedilnika, na katerem so tudi drobni glodavci in žuželke, so divji prašiči v gozdu izrazito koristna žival. Le izjemoma pa se lotijo ritja tudi v mladih nasadih. V tem primeru je bilo to globoko ritje pojasnjeno s tem, da je tu tudi rastišče orlove praproti.

Nekaj simbolične povezave je med podrto prežo in mejnikom na državni meji z Madžarsko.

Najboljši med njegovimi goniči je bil Lisko

Prav po naključju me je zanesla pot v Goriška Brda, k lovcu Dušanu Simčiču, v Hum 3 pri Kojškem (članu LD Sabotin). Značilna primorska domačija, z več kot sto let staro, dežnika-sto obrezano murvo pred vhom, ki daje v poletni pripeki bogato senco, z vinsko kletjo, kovačijo in pristavo s konjskimi hlevi, svinjakom in ograjenim izpustom za konje (lipicance in haflingerje), in je že na pogled veliko povedala o gospodarju. Kot lovcu so mi najbolj padli v oči lično izdelani pesjaki ali pasje ute, kjer so bili privezani ali za mrežo ograjeni istrski kdal. goniči in posavski goniči. Kar 9 sem jih našel, pa mi je Dušan takoj pokazal še istrijanko s šestimi, komaj skotenimi mladiči. Dušan je star, prekaljen vzrednik visokonogih goničev (predvsem istrskih kdl. goničev), s katerimi je na uporabnostnih lovskih kinoloških tekmovanjih pobral že veliko pokalov. Njegovi goniči so poleg odlične gonje naučeni na odpoklic od gonje, šola jih za delo po krvnem sledu, pa celo za prinašanja male divjadi. »Nikakor se ne strinjam z mnenjem nekaterih lovcev, ki pravijo, da se goniča ne da naučiti odpoklica od gonje srnjadi ali jelenjadi. Z goničem se je potrebno le veliko ukvarjati in ga šolati, če želiš imeti res uporabnega psa«, je odločno pristavil Simčič.

Skoraj s solzami v očeh se spominja svojega najljubšega kdl. istrijanca Liska, ki je bil izjemno izšolan za delo po krvnem sledu. Okoliškim lovcom je Dušan z njegovo pomočjo poiskal v 9 letih prek 120 glav obstrleljene srnjadi in divjih prašičev. Članki pokojnega Janeza Pernata, pravi, so ga spodbudili, da je poskusil zasledovati obstrleljeno divjad tudi z goničem in bo to delo nadaljeval tudi z drugimi psi. Kot solidnega rejca uporabil goničev ga poznajo daleč naokoli, vse tja do Dalmacije.

Pri tolikem številu domačih ži-

Humski kovač Dušan Simčič (LD Sabotin), na sliki desno, z istrskim kratkodlakim goničem Liskom pred izsledenim prašičkom ozimcem. Poleg stoji srečni uplenitelj.

Simčičev Lisko po uspešnem sledenju. Naj mu bo slika v zahvalo, saj je ta pes, ki ga ni več med živimi, poiskal na slednem jermenu prek 120 glav velike divjadi; znal pa je tudi prinašati malo divjad.

vali si želi imeti Dušan pri hiši tudi veterinarja. Hčerka Mojca se bo v jeseni vpisala v Srednjo agroživilsko šolo v Ljubljani, kjer se bo učno usmerila za nadaljnji študij veterine. Težko jo bodo pogrešali doma, a pozneje bo gotovo laže, je prepričan Dušan.

Težaški kovaški poklic, upornost in delovna trma so kovali tudi Dušana, zato zna po svoji volji, s potrpežljivostjo in hoteljem iz lovskih psov potegniti,

kar se da. Kolikor daješ psom – toliko imaš od njih, je njegovo geslo.

Opisal sem ga le kot lovca – kinologa. Še veliko bi lahko napisal o lovu na kune, ki ga ima tako rad, pa o srnjakih po okoliških gričih, ki jih skoraj kliče po imenih; toda Dušan ima rad tudi konje, pa golobe pismo-noše, trop ovac itd. Med drugim ima svojo pršutarno, odličen vinogradnik je... Le o lovu in psih sva se pogovarjala prvič. No, pa malo o vinu in pršutih; drugič pa še o čem drugem, saj se bom h kinologu in lovcu po srcu gotovo še oglasil...

Boris Leskovic

O Lovskem klubu »Srnjak« – Rakek

Po koncu prve svetovne vojne, ko se je življenje nekako umirilo, se je med privrženci lova začela obujati lovska zavest in želja po lovu. Lovišča so v glavnem mejila po katastrskih mejah. V najem jih je oddajalo Sresko načelstvo, v našem primeru v Logatcu in sicer na licitaciji. Prav tako je sreski načelnik izdajal tudi orožne li-

ste za nošenje lovskega orožja. Tiskovina je bila na impregniranem platnu in zato dolgotrajna.

V želji, da izlicitirajo lovišče Rakek, so se lovaželjni vaščani pričeli združevati in pripravljati za organiziran nastop. Akcijo sta začela in vodila mesar Ludvik Demšar (1898–1972) in uradnik Ljubljanske železniške direkcije Stane Likar (1892–1960). Pritegnila sta še oba predvojnja čuvaja Janeza Žnidaršiča (Starc) (1872–1932) in Lovra Štruklja (Rajc) (1855–1926). Ostalo družčino so sestavljali še: kmet Anton Stražišar (Abler) (1867–1950), gostilničar in trgovec Ivan Fatur (1862–1931), mesar Jakob Bučar (1884–1929), kmet Andrej Pirc (1885–1952), železniški uradnik Franc Zorc (Milč) (1878–1956), železniški uradnik Andrej Perko (1882–1932), financer Edo Prešeren (1896–1945) in povratnik iz Amerike Janez Gregorič (1872–1966).

Avgusta 1921 leta so se zbrali na skupnem sestanku pri gostilničarju Ivanu Faturju in ustanovili prvi lovski klub na Rakeku z imenom Srnjak. Za predsednika so izbrali Staneta Likarja. Naslednjega leta (1922) so že izlicitirali lovišče Rakek in tako pridobili pravico do lova.

Lovišče je tedaj merilo 2490 ha celotne površine. Glavna divjad je bila srnjad in poljski zajec. Mnogo je bilo tudi poljskih jerebic in golobov grivajev. Velikega divjega petelina in jelenjadi v lovišču tedaj še ni bilo. Zadrževala pa so se ob reki Unici race mlakarice, v gozdu pa je gospodaril gozdni jereb. Tu in tam se je kdaj priklatil tudi volk, medved pa zelo redko. Lisic, kun in mačk je bilo kar dokajšnje število. Ob selitvi spomladi in jeseni so radi pristajali tu tudi veliki kljunač in gosi.

Lovili so na zalaz, s čakanjem in na brakadah. Držali so se pravila, da se srnjad na čakalnju in zalazu strelja le s kroglo, na brakadah pa so vso divjad streljali le s šibrami.

Sprejeli so tudi »Pravila« kluba in »Pravilnik o zadržanju lovca

Prvi člani Lovskega kluba »SRNJAK« – Rakek. Stoje od leve proti desni: Stane Likar, Andrej Pirc, Martin Bombač, Andrej Perko, Jože Pirc, Ludvik Demšar, Edo Prešeren, Janez Žnidaršič, Janez Gregorič, Janez Urbas, Anton Stražisar. Sedita: na desni Franc Zorc in na levi Jože Jurjevčič, ki je bil šofer prvega avtobusa, ki je vozil na relaciji Rakek–Loška dolina in nazaj. (Avtobus je imel še trde (polne) gume na kolesih, brez zračnic.) Fotografiral je Jože Smole.

na lovu«, ki so se ohranila v originalu vse do danes.

Poleg ostalih členov »Pravil« so predvsem zanimivi prvi trije, ki jih navajam dobesedno:

1. Namen.

Lovski klub »Srnjak« na Rakeku je športnega značaja. Njegov namen je gojiti med člani lovsko izobrazbo in paziti, da se izvršujejo lovi po lovskih predpisih in po predpisih lovskega zakona in strogo po načelih lovske ekonomije.

2. Članstvo.

Članstvo kluba tvorijo zakupniki in gostje. Zakupnikov sme biti največ sedem. Goste sprejema odbor. Zakupniki zastopajo po svojem predsedniku klub na zunaj pri oblastih in uradih. V klubu imajo gostje glede izvajanja lova iste pravice in dolžnosti kakor zakupniki.

3. Pravice in dolžnosti članov. Vsak član ima pravico:

– biti deležen vseh koristi delovanja lovskega kluba.

– voliti na občnem zboru lovski odbor in biti voljen, razen za predsednika, tajnika in blagajnika, katera mesta so pridržana samo zakupnikom.

Ni mi povsem jasno, zakaj so v čl. 2. navedeni zakupniki in gostje? Vsi pa so enakopravni člani kluba, le vodstvo (glavne funkcije) je bilo rezervirano samo za zakupnike. Morda bi se kdo, ki bolje pozna takratno organiziranost klubov, s krat-

kim pojasnilom oglašil v našem LOVCU.

Tudi »Pravilnik o zadržanju lovca na lovu« vsebuje zanimiva določila. Večina njih so vsebinsko enaka še danes ni zapisana v naših družinskih Poslovnikih. Posebno so zanimive »Kazenske določbe«, ki jih citiram v celoti:

– Vsi lovski nedostatkoli o zadržanju lovca na lovu se nanašajo zgolj na brakade in veljajo kot lahke pregreške.

Temu odgovarjajoče kaznuje povzročitelj posebno razsodišče, katerega sestavi koncem brakade lovsko omizje, kjer se premotri ves potek lova.

Za odstrel mladičev srnjadi (kicev) je določena kazen Din 100 za prvi primer, za vsak nadaljnji primer pa 50% povišek prejšnjega zneska.

– V lovu posamič:

A) Nejavljenje uplenjene divjačine v **dovoljenem času**:

a) perjad za prvi slučaj Din 20, za vsak nadaljnji pa še 30% prejšnjega zneska,

b) za malo dlakasto žival prvi slučaj Din 30, vsak nadaljnji Din 50,

c) za veliko dlakasto žival prvi slučaj Din 100, nadaljnji Din 200, v **prepovedanem času**:

Za vsak primer, naveden pod a, b, c – 50%-ni pribitek k zgoraj nevedenim zneskom.

V počastitev 70-letnice ustanov-

Dne 23. 10. 1988 je Rado Legat (LD Dovje) uplenil jelena z rogovjem, ki je imelo razvito le eno vejo. Jelen je bil star 8–9 let (dvanajsterak?), tehtal pa je 125 kg. Na tistem mestu, kjer bi morala izraščati druga veja, je imel le majhno roženo tvorbo. Očitno je to posledica mehanske poškodbe čelnega nastavka (najverjetneje je poškodba še iz prvega ali drugega življenjskega leta). Zanimivo je, da jelena prej niso opazili nikjer, tudi v sosednjih loviščih ne. Po vsej verjetnosti je prišel k nam iz Avstrije.

Foto R. Legat

vitve kluba SRNJAK je upravni odbor naše LD Rakek lani organiziral skupni lov na veliko divjad, na katerega smo povabili goste iz vseh 11 LD, ki so članice ZLD Notranjske, ter zamejski lovski Klub prijateljev lova iz Celovca.

Po končanem lovu je bila slavnostna seja, na kateri je podrobno opisal organiziranost lovstva v našem kraju od leta 1921 do danes naš starešina Matjaž Kogelj.

Janez Steržaj

Pripoved starega »raubšica«

Viktor iz Zasavskih hribov mi je nekega večera, ko je prišel k meni na obisk, pripovedoval o življenju v teh hribih pred prvo svetovno vojno in kmalu po njej. Njemu je o teh starih časih pripovedoval njegov stari oče, kadar je bil seveda dobre volje. »Takrat je bila velika revščina v teh hribih. Skopa zemlja, njivice, obkrožene z bujnimi mešanami gozdovi niso dovoljevale spodobnega življenja. Tisti, ki je imel srečo, da je v gozdu našel dodatno delo, je kolikor toliko živel, vsi ostali so živorarili in se težko prebijali skozi življenje iz dneva v dan. Sem in tja so si zaželeli imeti na mizi poleg močnika in krompirja še kaj mesa, zato ni čudno, da je imel divji lov v teh krajih domovinsko pravico.«

»Moj stari oče in oče sta bila oba divja lovca,« je pripovedoval. »Toda lovila sta izključno zaradi mesa. Trofeje, ki so danes cilj uplenitve večine lovcev, mojih prednikov niso zanimale. Kako močno je bilo to mišljenje zakoreninjeno pri prebivalcih teh hribov, kažejo posamezni primeri nekaterih današnjih kmetov, ki so člani lovskih družin. Primerilo se je že, redko, pa vendar, da tak lovec uplenjenega prašiča v času bukanja, ko ima meso merjasca neprijeten vonj, ni želel odkupiti. Večina lovcev iz teh krajev, ko upleni divjega prašiča, meso običajno tudi odkupi. Zato ga je oddal v mesarijo, vendar kar skupaj s čekani.«

»Povedal ti bom dva resnična lovška dogodka, o katerih mi je pripovedoval stari oče.«
»Nekega poznega poletja je moj ded šel postavljat zanke na stečine, kjer je hodila srnjad. Zanke so v tistih časih bile glavno orožje revnih prebivalcev teh hribov. Ko je ded postavil vse zanke, se je zadovoljen odpravil domov. Naslednji dan popoldan je šel pogledat, če je bilo kaj lovskega uspeha. Prav po mačje se je pomikal po gozdu proti zankam. Ko je prišel do prve zanke, je takoj ugotovil, da se je v zanko ujela lepa srna. Že je hotel steči do srne, da bi jo vzel iz zanke, ko zasliši v neposredni bližini kašljanje. Takoj se je potuhnil za najbližje drevo in oprezal, da bi videl, kdo je v bližini. Ko se je človek, ki je

zakašlja, končno premaknil in izstopil iz grmovja, kjer je bil skrit, je ded videl, da je žandar. Postavil se je v zaselo, da bi ujel tistega, ki je nastavljal zanko. Ded se je začel počasi umikati, tako da ga žandar ni opazil, in srečno prispel do doma. Zvečer sta šla skupaj z mojim očetom še enkrat poskusiti srečo, da bi le dobila ujeto srno iz zanke. Ko sta prav potihem prišla v bližino srne, sta zagledala žandarja, kako leži skrit v travi, dvajset korakov od srne. Ker je bil že vse popoldne v gozdu in je čuval srno, je postajal vedno bolj utrujen in zaspan. Čez čas je res zadremal in končno zaspal. Smrčanje, ki je postajalo vedno glasnejše, ju je prepričalo, da se je pogreznil v globok spanec. Ta trenutek sta ded in oče izkoristila in mu srno odnesla takorekoč izpred nosu. Kakšen obraz je napravil žandar, ko se je zbudil, bi bilo zanimivo videti. Da je zraven še klel, mislim, da ni potrebno poudariti.

»Vidiš, tako so v starih časih pri nas doma prišli do mesa,« se je smejal.

»Ali veš še za kakšen lovski dogodek?« sem še naprej silil v Viktorja. »No, še enega ti povem, ki se je tudi pripetil mojemu očetu.«

»Oče je bil strasten divji lovec. Po prvi svetovni vojni, ko je ostalo dosti orožja, si je nabavil staro italijansko karabinko. Odžagal ji je skoraj polovico cevi, da jo je lahko skrtil pod plašč. Kako je s tako puško kaj zadel, je že drugo vprašanje. Vendar je sem in tja le prinesel domov tudi kakšno srno ali zajca. Tako je nekega večera odšel na lov. Ko se je približal travniku, kjer se je običajno pasla srnjad, je na robu gozda opazil moškega s puško v roki. Stal je za drevesom in opazoval travnik. Oče se je prav potihem priplazil bliže in ugotovil, da ima pred seboj »raubšiča« Jožeta iz sosednje vasi. Razmišljal je, kaj naj stori. Odločil se je, da bo najbolje, če zavpije na Jožeta, češ kaj tu dela. Jože bo mislil, da je prišel zapriseženi lovec iz Litije, ki ima tukaj lovsko pravico in bo pobegnil. Tako se je tudi zgo-

dilo. Ko je oče močno zavpil na Jožeta, kaj počne v gozdu, se je ta tako prestrašil, da je na vrat na nos zbežal skozi gozd domov. Potem je oče zasedel prostor, kjer je še malo prej stal Jože, in čakal na srnjad. Po slabi uri čakanja so se srne le prikazale. Oče je pomeril na najdebelejšo, vendar je bilo za »precizno puško« mojega očeta daljava le prevelika. Po streli so srne samo začudeno pogledale proti gozdu, kjer je stal moj oče, in počasi odšle v gozd.

Moj oče se je hudoval in si mislil, da je tako zato, ker ga je tisti tatinski Jože čisto zmešal. Toda jeza mu ni nič pomagala. Tisti večer smo ostali brez mesa,« je Viktor končal svojo drugo zgodbo.

Luperkus

Naravoslovni dan: »Jutro se prebujam«

Že v začetku leta smo napravili načrt naravoslovnih dni. Najtežje smo čakali dan V NARAVI Z LOVCEM. Nanj smo se vneto pripravljali: v šoli smo se pogovarjali o divjih živalih, sami smo brskali za podatki, brali in zbirali slike. Nestrpno smo čakali na dan, ko bo »naša jaga odprta«.

V zgodnjem jutru 12. junija (nekaj pred četrto uro zjutraj) smo prišli na dogovorjeno mesto. Lovec Stane in razredničarka Marta sta nas že čakala. Z avtomobili smo odbrzeli v temno, megleno jutro. Ustavili smo se ob samotni hribovski kmetiji. Kakšen mir! Kot bi vstopili v pravljico. Komaj smo se upali dihati. Peš smo se napotili med njive in travnike, vsaka skupina na svojo prežo – opazovalnico.

Megla se je razredčila, mrčnost je izginila, narava se je prebujala, kot bi vstajala iz snaj. V rokah smo nemirno vrteli dvoglede. Srce nam je tolklo, da smo ga čutili v vratu. Nenadoma čuden lajež, dih nam je zastal: oglašal se je srnjak. Potlej so se z vseh strani oglašali glasovi, najrazličnejši glasovi, tisoč glasov. Ptice so

ZARADI ODPADKOV V OKOLJU...

V letošnji drugi številki Lovca je bil objavljen članek Kako izboljšati življenjsko okolje divjadi. V njem so navedeni različni vplivi, zaradi katerih je ogrožena tudi divjad. Nedvomno tudi slika, ki jo objavljamo, kaže enega teh vplivov, ki so prisotni danes v življenjskem okolju divjadi:

Lovec Marijan je lani avgusta opazoval srnjaka, ki je šepal na desno nogo. Bil je mnenja, da je srnjak poškodovan. Odločil se je za odstrel. Po odstrelu je opazil, da se je delček odvržene plastične cevi globoko zajedal v meso na nogi (med parklji) in mu povzročal bolečine. Vprašanje je, kdaj in kako si je delček odpadle cevi srnjak nataknil na nogo. Mnenja so bila različna. Prav gotovo pa je, da se je delček odpadle cevi pri hoji globoko zajedal v meso in srnjaku povzročal precejšnje bolečine; srnjak se tujka sam ni mogel znebiti. V takih okoliščinah bi srnjak lahko zlahka postal plen potepuških psov ali pa bi celo žalostno poginil.

Zelo prav je, da je bil članek objavljen v Lovcu, in menim, naj nam služi kot nekakšen poziv lovcem, da je potrebno tudi pri nas po loviščih napraviti ekološke raziskave in popisati vse najpomembnejše škodljive vplive, zaradi katerih je ogrožena divjad kakor tudi druge divje živali. Le večja kultura vseh uporabnikov prostora bo pripomogla, da bomo živeli v zdravem in neonesnaženem okolju in le tako bodo ustvarjene razmere za varen obstoj živalskega sveta.

Š. J., Foto L. Filipčič

se živahno pogovarjale, kot bi pozdravljale jutro. Med travo je smuknil zajček. Živahno je opravil svoje jutranje umivanje. Po poti je plašno, nemirno prikorakal srnjak; ob poti je mulil travo, večkrat je dvignil glavo, opazoval okolico in prisluškoval. Pomikal se je v gostejšo travo. Napeto smo opazovali vsak njegov gib. Ko se je vračal s paše, smo opazili, da nekam čudno otresa z glavo in prha. Da ima nekaj v nosu (nosni zolj), je razložil lovec. Odstreliti ga bo treba. Pa tega v tem jutru zaradi nas ni napravil. Menda je v naših očeh zagledal prošnjo in strah.

Jutro se je še bolj odprlo, živali so prihajale k zajtrku. Srne, srnjaki, zajčki... vmes veselo čebljanje ptic, pokanje dračja pod nami, na vzhodni strani neba pa čudovita jutranja zarja.

V dolini pod nami je bila megla, pravo megleno morje, iz njega so kot otočki kukali vrhovi hribov. Kako lep je bil ta jutranji svet. Čez čas smo se skobacali z opazovalnice, odšli smo proti Brezovemu vrhu. Oprtali smo si koruzo in šli do gošče, kjer se radi zadržujejo divji prašiči. Po stopinjah odvisih parkljev, smo ugotovili, da še ni dolgo, kar so obiskali krmišče. S strahom smo se ozrli okoli: da ni kakšen v grmovju. Strah je bil odveč. Lovec je v jame, ki so jih izdoblili prašiči, natrosil koruznega zrnja. Pomagali smo jih prekriti. S koruzo smo napolnili še lesen valj z luknjami. Lovec nam je razložil njegovo delovanje. Prašiči imajo koruzo silno radi, valj ponavadi zvalijo daleč v goščo in poberejo vsako izpadlo zrno.

Spet smo vzeli pot pod noge, povsod zanimivosti in lepote, skale, kraške vrtače. Življenje v hosti se je dodobra prebudilo. Šepetanje, škrebjanje, šumi, ptičje petje, med drevjem pa sončni žarki, nagajivo so se igrali in lovili.

Ob poseki na podrtih bukvah smo si privoščili zajtrk iz nahrbtnika. V svežini jutra nam je teknil. Potlej pa smo se še povzpeli na lovsko opazovalnico, zbito v rogovilah visoke

bukve. S strahom smo splezali na ograjeno ploščad. Čudovit razgled! Zdelo se nam je, da je svet pod nami kot umit. Polni prelepih vtisov, ki nam bodo še dolgo ostali v spominu, smo se vrnili domov. Utrujenosti skoraj nismo čutili. Kje pa! Prebujanje jutra v naravi je pa le nekaj najlepšega.

Učenke 4. razreda podružnične šole Šentlovrenc

Nepozabnemu Diku v spomin

Sosed je bil upokojenec, pošten lovec. Vedno je imel kakega lovskega psa, nazadnje nemškega ptičarja, ki mu je dal ime Dik. Dik se je vozil skoraj vsako jutro z gospodarjem v gozd ali na pašnike; včasih je gospodar imel s seboj tudi puško. Po povratku sem se z njim večkrat pogovarjal in Dik je opazil, da se gospodar z menoj dobro razume.

Prišla je zahrbtna usoda in gospodar je umrl. Njegova gospodinja je odšla (ali se celo odpeljala) na pogreb in ga pustila doma. Dik je vedel, da bova šla na pogreb tudi midva z ženo in ko sva se odpravila (bil je oblačen dan in sva imela dežnike), naju je čakal pod stopnicami. Tekel je pred nama. Skrivala sva se mu povsod, kjer se je le dalo (v trgovino, na pošto, v lekarno), toda on naju je zunaj vedno čakal. Končno sem rekel ženi, naj gre naprej, jaz pa se ga bom že nekako znebil. Stopil sem v knjigarno; zopet je čakal zunaj. Ko sem izstopil, sem ga prijel za ovratnik in mu z dvignjenim dežnikom v desni roki rekel »Dik, zdaj pa domov!« Pes se je le usedel in me tako presunljivo gledal, da sem mu kar bral iz oči: »Pusti me, saj vem, kam grem!«. »Pa pojdi«, sem mu rekel. Pred menoj je teknel proti pokopališču, kjer se prej tudi z gospodarjem ni nikoli sprehajal.

Ko se je pričel pogrebni obred, je nastopil predsednik lovske družine in govoril solovcu v zadnje slovo. Dik se je pojavil med lovci; glavo je držal neko-

liko sklonjeno naprej in mirno poslušal. Dik je razumel poslavljanje! Nato ga je sorodnik prijel in odnesel v prtljažnik svojega avta ter po pogrebu pripeljal domov. Vsaj teden dni nato je proti večeru in prek noči Dik cvilil in stokal okoli hiše. To so mi potrdili tudi sosedje, ki so ga poslušali, vendar so ga razumeli...

Nato pa se je očitno odločil, da postanem kar jaz njegov prijatelj in vodnik, on pa moj pes. Z gospodinjjo pokojnega gospodarja se ni preveč razumel, ker zanj ni imela pravega razumevanja. Lačen sicer res ni bil nikoli, toda pes si od človeka želi tudi duševne hrane, ki je očitno od nje ni dobil.

Prišel me je klicati pri vhodnih vratih in vedno sem mu odpiral. Neko jutro sem mu tako odprl in v dnevni sobi je pričel krožiti in godrnjati. Oba z ženo sva ga opazovala in sočustvojoče poslušala. Poklical sem ga k sebi, ga pobožal in potožil. Z ženo sva si mislila, da je moralo biti doma nekaj narobe. Ko je popoldne prišla na obisk njegova gospodarica, sva ji to povedala in vprašala naju je: »Ali se je prišel potožiti?« Povedala je, da je zjutraj šla v zdravstveni dom, pa jo je hotel spremljati, zato ga je morala s tenko šibico odgnati nazaj. Odšel se je naravnost k nama potožiti, kar je bilo zanj zna-

čilno, četudi je bil le pes. Še kdaj se je prišel potožiti, vendar nikdar več tako intenzivno. Ti njegovi obiski so trajali več let. Nekoč so se otroci z njim igrali in mu na vrat privezali elastičen trak, ki se mu je priveč zajedati v vrat. Poklical naju je, na gobcu je imel že peno in njegov glas je bil že hripav. Takoj sem s škarjami prerezal nekakšno elastiko, mu dal skodelico vode, da si je opomogel, nato pa ni bilo ne konca ne kraja zahvaljevanja... Hodil je rad z menoj po krajših in bližnjih opravkih: v banko, na pošto, v trgovino in me zunaj lepo sede čakal. Če me le dalj časa ni bilo, me je klical... Dne 2. 12. lani ob 10. uri sva oba še razločno slišala njegov klic pred vrati. Takoj, kakor vedno, sem mu šel odpirati vrata, toda njega ni bilo več nikjer.

Čez dva dni sem zvedel, da mu je tega dne (bil je ponedeljek), dal poklican veterinar smrtonosno (evtanazirno) injekcijo. V smrtnem strahu naju je Dik še poklical na pomoč ali se je želel le posloviti od naju. Bil je res star že 12 let, toda še pri dobrem zdravju!

Mnogo bi še lahko napisal o tem psu, toda naj bo to njemu v spomin in mnogim tistim lovcem v opomin, ki ne vedo, da lovski psi niso le lovski pomočniki, apak tudi zvesti prijaja-

Joj, lastovke so odletele...

Zdelo se mi je kot krik, jeza, razočaranje, upor v glasu, ki sem ga slišal na TV Sarajevo: vrnile so se lastovke, iskale so svoja gnezda in niso jih mogle najti med ruševinami in požganimi hišami.

Pa tudi otrok ni bilo, otrok, ki so se vedno veselili vrnitve lastovk, znanih pomladi in novega življenja. Na tisoče otrok je moralo zapustiti svoja domača ognjišča, ki so že tudi pogorišča in ki so bila nekoč gnezda lastovk.

In še vedno ni videti konca tega norega zla!

Lastovke so odletele, vsaj tako pravijo, kot bi čutile, da še vedno gospodari smrt po ulicah, parkih in hišah, kjer so si naredile gnezdišča. Pa tudi med ruševinami brezglavega uničevanja, ubijanja ni moč najti mesta za novo gnezdece, za nov zarod teh prijetnih zvestih ptic.

Nori časi, kjer ima zlo glavno besedo, bodo minili. Bilo je že hudo, pa smo preživeli. Vedno je bilo tako!

In tudi lastovke se bodo ponovno vrnile...

Stane Lenardič

teli in spremljevalci; še več, ni so le navadni psi! Res da Dik ni bil moj, vendar mu želim miren počitek, čeprav ne vem za njegov grob...

mag. Lojze Cafuta

Več varstva namenimo ujedam

Ni še tako dolgo, ko so lovci preganjali domala vse ujede, ker so jih imeli za škodljivce. Toda nova ekološka spoznanja se vse bolj uveljavljajo in tako se izboljšuje tudi odnos do ujed. Zdaj vemo, da so nepogrešljiv člen v ekosistemi in da prehranska osnova oz. gostota plena narekuje njihovo številčnost in ne narobe. Ujede pa žal ogrožajo še številni drugi dejavniki, zaradi česar so tudi naše vrste ujed ogrožene in uvrščene na Rdeči seznam ogroženih živalskih vrst Slovenije.

Še posebej so ogrožene velike ujede, npr. orel belorepec (*Haliaeetus albicilla*), ki ga pri nas poznamo pod sinonimom postojna. Postojna je največji evropski orel, premer čez peruti ima okrog 2,5 metra. Njegovo prebivališče so skalnate morske obale, npr. Skandinavije in Grenlandije, jezera in večje rečne doline v srednji in vzhodni Evropi. Njegova glavna hrana so ribe. Postojna je uvrščena v Svetovno rdečo knjigo redkih in ogroženih živalskih vrst, kar pomeni, da je ogrožena na celotnem območju svoje razširjenosti (Evropa in Azija). V večini evropskih držav potekajo varstveni projekti za to ogroženo vrsto. Tako denimo na Finskem takšen projekt traja že več let in vključuje reševanje vsakega posameznega osebk in njegovo rehabilitacijo, da bi ga lahko vrnili nazaj v naravo. Poleg tega Finci uredijo v zimskem obdobju mrhovišča za te orle, kamor nameščajo hrano, ki ne vsebuje škodljivih kemikalij. Razen neposrednega uničevanja s strani človeka: uničevanje in krčenje življenjskega prostora, ropanje gnezd ipd. je eden od najhujših dejavnikov ogrožanja potojne zastrupljanje s pe-

Planinski orel, obstreljen na obmejnem območju med Hrvaško in Slovenijo (po izjavi B. Mozetiča), je bil najden na Hrvaškem. Orla so odpeljali v Živalski vrt v Ljubljani. Hrvaški zavod za varstvo narave je orla zahteval nazaj, da bi ga ponovno usposobili za vrnitev v naravo. Žal pa je orel prišel v roke osebi, ki je utemeljeno osumljena protizakonitega prilaščanja ujed iz narave (?). Če bi imeli urejen ustrezen azil za ujede, se kaj takega ne bi zgodilo.

Foto V. Luskovec

stidici, poliklorovimi bifenili in težkimi kovinami, še posebej z živim srebrom. Zahvaljujoč varstvenim prizadevanjem tega projekta se je število parov postojne na Finskem povečalo s 47 na 71 parov.

V sosednji Hrvaški ocenjujejo, da pri njih živi od 60 do 80 parov te redke vrste orlov. Že več let poteka tod raziskovalni-varstveni projekt »orel belorepec«, pri katerem evidentirajo vsako posamezno gnezdo in par, zbirajo podatke za znanstvena raziskovanja ter sprejemajo varstvene ukrepe za vsako posamezno gnezdo (in par?). Postojne navadno gnezdi v starejših predelih nižinskih poplavnih gozdovih, ki so običajno »na vrsti« za posek.

Zato so se hrvaški varstveniki z gozdnimi gospodarstvi dogovorili, da teh predelov ne bodo posekali, prav tako v času gnezdenja tudi ne sekajo v bližini gnezda. Pač pa je zaradi tamkajšnje vojne varstvo orlov belorepcev pretežno onemogočeno, saj je glavna koncentracija postojn na Hrvaškem na območju narodnih parkov Kopački rit in Lonjsko polje, kjer divja vojna in stadeloma in – kot pravijo Hrvati – začasno okupirana.

V zadnjem letu dni so na Hrvaškem našli več postojn, ki so bile poškodovane; med njimi so v gozdu okrog Bjelovara našli onemoglo postojno, ki je imela odlomljen vrh spodnjega dela kljuna. Orla so namestili

v Zoološki vrt v Zagrebu, kjer je zanj poskrbel veterinar.

Toda orel je bil obročkan z obročkom zoološkega muzeja iz Helsinkov (Finska). Zato je bil takoj vzpostavljen kontakt z njimi in z WWF Finske. WWF Finske je takoj izrazila željo, da postojno vrnejo na Finsko, kjer bi jo ponovno poskušali rehabilitirati in vrniti v naravo. (Ponovno zato, ker je bil isti orel leta 1988 najden v zahodni Finski – z zlomljeno perutjo. Finski strokovnjaki so ga takrat ozdravili in vrnili v naravo še v istem letu.) Ko si je orel opomogel, je bil organiziran prevoz tega dragocenega ptiča na Finsko, pri čemer je veliko metro razumevanja pokazalo podjetje Austria Airlines in njen direktor za Slovenijo in Hrvaško. Poškodovana postojna je sedaj na univerzi v mestu Oulu, kjer že iščejo ustrezno protetiko, s katero bodo operativno nadomestili izgubljeni vrh spodnjega dela kljuna. Po posegu bodo orla usposobili za povratek v naravo.

Pri najdbah poškodovanih orlov pa velja opozoriti še na nekaj: najditelji so o najdbi orla takoj obvestili pristojni Zavod za zaščito prirode ali Zavod za ornitologijo HAZU. To dejstvo govori o večji osveščenosti tamkajšnjih ljudi, ki jim več pomeni živ orel in so se sami odrekli priliki, da bi ga ubili in ga dali nagačiti. Varstvene aktivnosti naravovarstvenikov pač vplivajo na splošno osveščenost, zastarele oblike stika z naravo, npr. nagačene živali na zidu pa se počasi, a zanesljivo umikajo naravovarstvu. Tudi tako imenovana divja evtanazija, ki je pri nas znana pod imenom »sanitarni odstrel«, je glede ujed popolnoma neutemeljena. Za onemoglo in poškodovane ujede bi morali ustanoviti poseben center oz. azil, kjer bi skrbeli za onemoglo in poškodovane ujede, jih zdravili ter vodili njihovo rehabilitacijo za povratek v naravo. Seveda pa mora biti azil za ujede organiziran po mednarodnih standartih in na ustreznem strokovnem nivoju.

Viktor Luskovec

Ali je ime Diana izvorno?

V letošnjem Lovcu šte. 4 na strani 119/120 je bil objavljen zanimiv članek B. Leskovica o obnovitvi kipa snežniške Diane. Vendar rimska Diana ni originalna boginja lova, ampak **poistovetena** grška Artemis, ki je imela svoj tempelj v maloazijskem Efezu in ki ga prištevajo med sedmera čudesa sveta.

Artemida je bila po mitološkem pričevanju sestra Apolona, njene služabnice pa so bila močna dekleta – Amazonke, ki so se hrabro borile tudi z možmi. Upodabljana je bila tudi tako, da drži košuto, vrh pa ji krasí lunin srp. Latinsko ime Diana torej ni izvorno, ampak le poistoveteno z imenom Artemis.

Ob povečanju stikov Rima z Grčijo, kar se je zgodilo v 2. stol. pred n. št., se je pod helenističnimi vplivi povečalo tudi število poistovetjenih božanstev; tako je npr. grška Hera poistovetena z rimsko Junono, Atena z Minervo, Afrodita z Venero, Pozejdon z Neptunom idr.

Grška mitološka domišljija je bila zlahtnejša od rimskega militaristično usmerjenega razumarstva.

Helenizem tistega časa je zajel tudi zahodno Sredozemlje in grški jezik se je razširil, uporabljali so ga v izobraženih krogih, podobno kot dandanašnji angleščino.

prof. Stanko Lapuh

Skrb šentjurskih lovcev za štoklje

Domovina štokelj pri nas v Sloveniji je Prekmurje, kjer pa jim je zaradi večjih osuševalnih del zmanjkalo življenjskega prostora in so se začele razseljevati. Minevata skoraj dve desetletji, odkar so se te simpatične dolgonoge črno-bele ptice naselile tudi v šentjurski občini, v razvejanem porečju Voglajne in na Blagovni, kjer je tudi dosti ribnikov.

Nameščanje starega gnezda na novo stavbo.

Foto E. Rečnik

Razumljivo je, da smo se poleg ostalega prebivalstva pričeli za štoklje zelo intenzivno zanimati tudi lovci in jim v nekaj primerih nudili ustrezno pomoč.

Na Blagovni, kjer so štoklje najdalje naseljene na dimniku opuščene hmeljske sušilnice, je pred dvema letoma v pozni jeseni, ko so se štoklje že odselile v Južno Afriko, silen vihar razmajani dimnik z gnezdodom vred podrli. Naši lovci so dimnik na novo pozidali ter na vrhu uredili podij z gnezdodom vred. Tako je samec, ki vedno prileti pred samico, lahko nemoteno uredil »stanovanje« za »gospo«.

Istega leta so lovci poškodovano štokljo, ki ni mogla leteti, ujeli in jo dali v nego k požrtvovalnemu lovcu Marjaniju, ki jo je dolge mesece negoval in krmil, nato pa oddal v ljubljanski živalski vrt.

Ker se v šentjurski okolici že leta nihče več ne ukvarja z gojitvijo hmelja, tudi sušilnica ni

več služila svojemu namenu. Mestu ni bila prav nič v okras, zato so jo lansko leto podrli. S tem pa je izgubila družina štokelj, ki si je na vrhu sušilnice uredila gnezdo, svoje »stanovanje«. Lovci smo proces podiranja sušilnice zasledovali in iz vrha pravočasno umaknili gnezdo, ki je bilo kar precejšnje. Po posvetovanju z ornitologom smo letos na pomlad s pomočjo Alposovega žerjava gnezdo dvignili na streho zdravstvenega doma. Sredi aprila je samec priletel, krožil nekaj časa nad na novo postavljenim gnezdodom, sedel nanj, vendar ga ni sprejel. Čez nekaj dni si je začel pripravljati gnezdo okrog 50 m proč, na dimniku sosednje stavbe in sedaj samica tam že vali.

Ernest Rečnik

Lovski krst šele po tretjem prašiču

Bila je sobota, 22. 12. 1990. Z mamo sva sedela v kuhinji in se pogovarjala. Oče je ležal v bolnici v Ljubljani. Kot vsako nedeljo je tudi to odšla mama k očetu, jaz pa na lov.

Malico sem našel na kljuki vrat, vzel sem še puško, lovski stolček in odšel. Zunaj je bila tako gosta megla, da bi jo lahko rezal. Ko sem med vožnjo opazoval meglo, me je skoraj minilo. V taki megli nima smisla loviti.

Na zbornem mestu je že bilo nekaj lovcev, toda še vedno malo. Obrazi lovcev so bili kisli in večkrat so pogledi uhajali k nebu – kdaj bo posijalo sonce. Pozdravil sem lovce s stiskom roke kot je lovška naveda. Ni šlo brez zbadljivk, ki so obvezne na vsakem lovu. Stekla je beseda o lovu in požirek medice je prav prišel, saj je bilo dokaj mrzlo jutro. Lovovodja je na kratko pojasnil, kje in kaj bomo lovili. Povedal je tudi, da če bo komu prišla pred puško srna, jo lahko ustrelji. Počasi smo se odpravili v lovišče. Vse višje, ko smo bili, redkejša je bila megla. »To je pravi dan«, je rekel Miha, ko smo zagledali s soncem obsijano goro. Pred nami je bil takšen dan, da bi ga lahko »vikali«.

Po dolinah je bil še sneg in pod nogami je škripalo, da se je slišalo daleč naokoli. Ker nas je bilo malo, nismo žrebali številke za stojišča, temveč smo se postavili po svobodni izbiri. Rekel sem, da bom jaz zapiral zadaj. V nos me je pекlo, oči so se solzile v vetru, toda misli so bile pri ščetinarjih. Mogoče bo nalet, sem si rekel. Pri debeli bukvi sem si izbral stojišče, odstranil listje, se usedel na stolček in že so oči švigale po dolini. Čez čas je počilo – začetek lova. Ni preteklo pet minut, ko je za hrbtom počila veja. Počasi sem obrnil glavo in mimo je pritekla srna z dvema mladičema. Sploh nisem pomislil, da bi streljal. Glasovi gonjačev so se približevali in daleč v dolini sem zagledal Marjana, kako sopiha v breg. Prikazali so se še ostali. »Daj-

te, dvignite sedaj kakšnega črnuha,« sem si rekel, kajti dva grebena naprej je bila goščava, kjer imajo prašiči blažen mir.

Počasi so vsi izginili čez greben in sčasoma nisem več slišal niti glasu. Segel sem po malici. Jedel sem počasi, požirek toplega čaja je še hitreje pognal kri po žilah, oči pa so bile uprte v greben pred goščavo. Ravno sem naredil požirek čaja, ko je za hrptom nekaj zaropotalo. Z desnim očesom sem zagledal glavo. Bila je srna – sama. Počasi sem segel po puški. Naslonil sem na vejo in čakal, da se bo prikazala čez greben. Toda srne ni bilo. Vztrajno sem čakal s pripravljeno puško pri licu, nakar z leve strani slišim čuden zvok. Kot bi grmelo. Obrnem glavo in ostrmim. Proti meni je prihajala cela kolona prašičev. Pet ozimec in »stara«. Svinja je bila zadnja, na čelu pa, vidno manjši od ostalih, ozimec – merjašček. Bili so vse bližje, žal pa je bila pod mano goščava in le tu in tam sem katerega opazil. Kar tako pa ne boste odšli, sem si rekel. Hitro sem v križ ulovil »malega«. Ustrelim – mali pa gre še kar naprej. Hitro repetiram in zopet lovim malega. Spet pok – mali pa zopet, še kar gre. Bila je taka goščava, da krogla verjetno ni niti prišla do njega. Po drugem zgrešenem strelu so bili že vsi prašiči čez greben, tako da nisem videl več nobenega. Hitro sem stekel na rob in že jih vidim, kako tečejo po drugem pobočju navzgor. V puški ni bilo več nabojev. Dobro, da sem imel še dva zataknjena v lovskem jopiču. Hitro ju vložim, repetiram in že lovim sedaj zadnjega. Svinja se je medtem pomaknila na čelo. Ustrelim in zadnji se je prevrgel za bukev. Repetiram in lovim še drugega – zadnjega. Po strelu se je tudi drugi počasi kotilil po snegu navzdol. Ostali so bili že prek hriba, slišalo se je le lomastenje. Kmalu potem je po dolini prišel lovovodja Franc in me vprašal, kaj je bilo. »Prašiči,« sem odvrnil. »Je kaj padlo?« je še dodal. »Poglej, pri tistem panju je eden, zgoraj pri

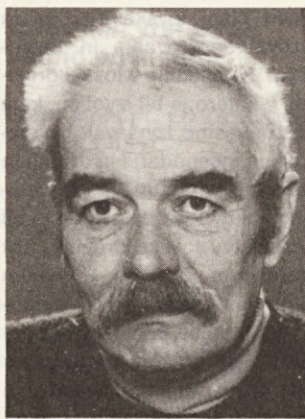
bukvi pa drugi,« sem dejal. »Menda pa ja ne,« je rekel in mi voščil lovski blagor, ko sva prišla skupaj do njiju. Po poti se je približeval Janko, ki je imel stojišče pred menoj. »Si dobil kaj?« je zaklical. »Ne več kot dva,« sem se pohvalil. Od veselja nisem čutil mraza, čeprav sem imel mokre noge. »Jaz grem brž k veliki bukvi, da povem ostalim, vidva pa odvedita prašiča na Marof,« je rekel Franc, si popravil klobuk in jo mahnil po gozdni poti. Z Jankom sva še malo poklepetala, povedal sem mu celo dogodivščino, nato pa sva spravila prašiča na Marof. Bila sva mokra do kože, ko sva prišla do avta. Po drugem bregu so že prihajali lovci. Pri lovskem domu smo skupno pojedli pražena jetra in nazdravili. Šale so padale na moj račun, jaz pa sem se samo smejal. Lovski krst sem sprejel 6. 1. 1991, ko sem uplenil še tretjega prašiča. »Damjan pa gre po atovih stopinjah,« so dejali stari lovci. Oče je namreč 29. 11. 1976 ustrelil na lovu kar tri merjase. Najmanjši je tehtal 80 kg, srednji 120 kg, največji pa 170 kg. Glava največjega krasi lovsko sobo.

Ko sem v torek odšel k očetu v Ljubljano in mu povedal o prašičih, mi je voščil lovski blagor. Bil je ponosen, na koncu pa je dejal: »Damjan, ustrelil in poberi, vendar, bodi pošten lovec, kajti le takega te bomo imeli vsi radi.« Teh besed ne bom nikoli pozabil, zato me spremljajo na vsakem koraku.

Damjan Rožman

V spomin

V mrzlem popoldnevu 22. 12. 1991 je umrl dolgoletni član LD Domžale **Janez Videmšek**. Rodil se je 5. 6. 1932 na Dobu pri Domžalah. Že pri 12. letih je izgubil očeta, zato je moral kot prvorojenec velikokrat pomagati materi pri vzgoji še ostalih štirih otrok.

Janez Videmšek

Leta 1951 se je izučil za poklic mesarja v Ljubljanski klavnici. Že po nekaj letih je odprl privatno mesarijo v domači hiši v Dobu. 21 let, do upokojitve, je nepretrgoma delal v Emoni. V lovske vrste je vstopil leta 1957, lovski izpit pa je opravil pri Okrajni lovski zvezi Ljubljana leta 1959, vseskozi je bil član LD Domžale. Član Upravnega odbora LD Domžale je bil več kot 10 let od (1960–1964 blagajnik, nato streliški in kinološki referent). V mladih letih je bil zelo vnet strellec na glinaste golobe, še bolj pa je bil navdušen rejec psov ptičarjev. Janez ni nikoli stremel za plemom, ljubil je predvsem družabnost, pesem, pa tudi za marsikatero potegavščino je poskrbel na lovu kakor tudi na zadnjem pogonu. V letih 1963 do 1973 je bil tudi član LD Bohinjska Bistrica. Nepozabna nam bodo ostala tudi njegova srečanja z lovskimi prijatelji iz Tržiča, ko sta Janez in Marjan zapela Zelenico...

Ob zvokih lovskega roga, ki je naznanil konec Janezovega zadnjega pogona, smo mu domžalski in številni drugi lovci položili še zadnje smrekove vejice, zadnji pozdrav nepozabnemu tovarišu. Slava tvojemu spominu, Janez!

LD Domžale – M. K.

V torek, 14. januarja 1992, se je na vaškem pokopališču pri cerkvi Marije Magdalene na Jesenicah na Dolenjskem zbrala množica ljudi. Poslavljali so se od člana LD Mokrice,

Jožeta Kalina, ki so ga vsi klicali Joe in je bil znan lovec, ne le v bližnji okolici svojega doma, ampak tudi širom Evrope in sveta.

Joe Kalin se je rodil 26. januarja 1940. Izhajal je iz lovske družine, saj je bil tudi njegov oče znan lovec. Joe je bil po izobrazbi diplomirani ekonomist, po poklicu posestnik, vinogradnik in gostilničar, v srcu pa samo lovec. Lovil je povsod po ožji in širši domovini, po evropskih državah, v Afriki, Aljaski, Kanadi in Mongoliji. Njegova zbirka lovskih trofejev, ki jih je skrbno hranil kot spomin na številna lovska doživetja, je prav gotovo ena največjih in najpestrejših v Sloveniji. Najljubši lov mu je bil lov na divje prašiče v pogonu s psi. Imel je trop izbranih goničev, s pomočjo katerih je v svojem razmeroma zelo kratkem, a pestrem življenju uplenil 489 divjih prašičev.

Tudi umrl je na lovu. Kruta usoda je prekinila njegovo življenje 12. januarja 1992 na lovu na divje prašiče. Umrl je mlad, star komaj 52 let.

Joe je deloval tudi kot aktiven član lovske družine Mokrice, kjer je bil od leta 1974 do 1984 član disciplinske komisije, od leta 1984 do 1992 pa član izvršnega odbora. Od leta 1990 do 1992 je bil blagajnik in od leta 1974 do 1992 družinski kinolog. Pomemben je bil njegov delež tudi pri sodelovanju in skupnem gospodarjenju z divjadjo na obmejnem območju med Slovenijo in Hrvaško. Za svoje zasluge je prejel znak za lovske zasluge.

Jože Kalin (Joe)

Dragi Joe, tvoji prijatelji in lovski tovariši se Te bomo vedno spominjali in Te ohranili v trajnem spominu. Še bo rukai jellen na Koričkem rebru, bokal srnjak na Fučnem in se oglašal jereb v Selevcu. Odmevali bodo glasovi goničev po Mačjem jarku, a Tebe ne bo več med nami. Prepričani smo, da ti je boginja Diana v večnih loviščih milostno naklonila eno od boljših stojišč. In ko se bomo ponovno, na Martinovo nedeljo, srečali po lovu v Brusniku, v Tvoji zidanici, se bomo spominjali Tebe, ur in dnevov, ki smo jih preživeli skupaj na lovih. In v naših mislih boš ostal večno z nami.

LD Mokrice – V. V.

Na lovskega pogrebu 8. januarja 1992 na Spodnji Slivnici pri Grosupljem, ki so se ga s prapori udeležili tudi lovci iz sosednjih lovske družin, smo se poslovili od **Ivana Debeljaka**, ki je umrl 5. januarja 1992, rodil pa se je 14. aprila 1917 v Veliki Slevici pri Velikih Laščah. Kruta in neizprosna smrt je iz naših vrst iztrgala dobrega tovariša, zato nas je vest o tem dogodku vse lovce močno presenetila in smo jo sprejeli z globoko žalostjo.

Že kot mlad, zrel človek se je vključil v zeleno bratovščino, kamor ga je vlekle ljubezen do narave in divjadi. V tistem gozdu je užival in si nabiral moči za naslednji dan. Njegovo dolgoletno delovanje v naši organizaciji je bilo uspešno. S svojim zgledom, poštenjem in pravičnostjo si je pridobil ugled

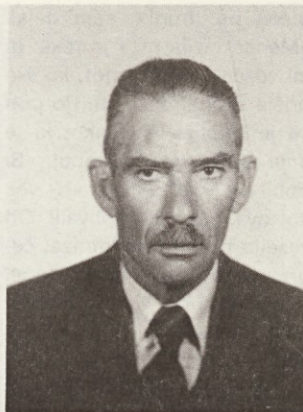
med člani lovske družine in užival spoštovanje in tovarištvo. Ni funkcije v lovski družini, v katero je bil izvoljen, ki je ne bi vestno izvrševal; od starševine, gospodarja in drugih in to v več mandatih. Ves čas svojega aktivnega delovanja je bil v vodstvu lovske družine. Kot ustanovni član je s svojim vztrajnim delom veliko pripomogel, da se je ustanovila naša lovska družina, za kar smo mu bili in mu bomo hvaležni in ga kot takega ohranili v spominu. Vrata njegove hiše so bila za lovce na stežaj odprta. Sprejel in postregel nas je z odprtimi rokami. Bil je pripravljen na pogovor v dobrem ali slabem in s svojimi predlogi pomagal rešiti problem. Res je, da mu v zadnjem času zdravje ni dopuščalo aktivnega sodelovanja, vendar je bil v srcu vedno z nami na lovu ali na delovni akciji pri lovski koči. Kot priznanje za njegovo uspešno delo mu je upravni odbor naše lovske družine podelil naziv častnega člana in s tem potrdil njegovo zaslugost in nepozabnost. Ob tem žalostnem trenutku, ko se poslavljamo od njega, ni mogoče izreči vsega, ker je bolečina prevelika. Vsi lovci pa mu želimo miren počitek v domači slovenski zemlji.

Ivan Debeljak je bil predsednik družine od 1958 do 1962, gospodar od 1962 do 1966 ter vrsto let vodja sektorja in član upravnega odbora. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

LD Taborska jama

V ponedeljek, 13. 1. 1992 v zgodnjih jutranjih urah je prenehalo biti plemenito srce našega dragega lovskega tovariša **Antona Jakšeta** iz Orehovice (rojen 29. 4. 1922), enega od ustanoviteljev LD Trdinov vrh (1946) in kasneje, ko se je družina razcepila na dve LD, ustanovitelja LD Orehovič. Že kmalu potem pa je bil Anton njen dolgoletni starešina (1952–79), od leta 1979 dalje pa član nadzornega odbora (do 1990).

Bil je med pobudniki gradnje

Anton Jakše

lovskega doma. Veliko delovnih ur in prostega časa je žrtvoval, da smo lovski dom spravili pod streho in ga sedaj z veseljem uporabljamo.

Za omenjena dela je bil tudi odlikovan z znakom za lovske zasluge in redom II. stopnje. Bil je pokončen mož, trd zagovornik svojih naprednih stališč, in zato spoštovan daleč na okoli, cenili pa so ga tudi tisti, ki se iz kakršnega koli vzroka z njegovimi pogledi niso vedno strinjali.

Pokopali smo ga na pokopališču v Orehoviči.

Lovci bomo našega Antona zelo pogrešali v naši sredini.

LD Orehovič in
ZLD Novo mesto

Alojz Kahne je umrl 10. 1. 1992. Lovski rog ga je na pokopališču v Višnji Gori spremljal na zadnjo pot. Lovski prijatelji LD Višnja Gora in sosednjih družin smo mu v zadnji pozdrav prekrili grob s smrekovimi vejicami.

Alojz Kahne

Lojze se je rodil 6. 7. 1909 v vasi Dedni Dol pri Višnji Gori. Izučil se je za mizarja in si v Višnji Gori sezidal dom, kjer je opravljal svojo obrt. Pokojni Lojze se je zeleni bratovščini priključil že leta 1940, postal član zveze lovske družine v Dravski banovini, ustanovni član lovske družine Višnja Gora in član družine pa je bil od leta 1946. V naši lovski družini je opravljal odgovorne funkcije: od 1946 do 1954 je bil blagajnik, od 1954 do 1960 gospodar, od 1962 do 1964, nato od 1970 do 1972 in od 1977 do 1979 pa tudi član izvršnega odbora. Od 1970 do 1979 je bil gospodar lovskega doma. Lojze je pridno delal povsod, kjer je bilo treba v družini poprijeti za delo. Bil je med najbolj pridnimi delavci pri graditvi lovske kočice in lovskega doma. Kot mizar je brez vsakega plačila sodeloval pri obnovi oken, vrat, stropov in vsega, kar je bilo v zvezi z mizarstvom. Pri graditvi lovskega doma je zopet neutrudno pomagal, žrtvoval več kot 800 delovnih ur. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, srebrnim znakom za kinološke zasluge, redom za lovske zasluge III. stopnje. Člani lovske družine Višnja Gora ga bomo pogrešali, vsem nam pa bo ostal v najlepšem spominu.

LD Višnja Gora – S. P.

Ernest Sabathy, član LD Podvelka, je 23. 1. 1992 praznoval svoj 70. življenjski jubilej. Rodil se je leta 1922 v Podvelki. Po koncu vojne je bil med prvimi ustanovnimi člani Gasilskega društva Brezno-Podvelka, večkrat občinski odbornik ter tudi občinski blagajnik takratne občine Podvelka. Več let je služboval v delovni organizaciji Imont v Dravogradu kot komercialist, kjer se je tudi upokojil. Kot vesten in marljiv delavec je prejel državno odlikovanje – »red dela s srebrnim vencem«.

V Lovsko družino Podvelka je vstopil leta 1955, kjer je prevzel odgovorno funkcijo blagajnika LD. Ta dela je opravljal

Ivan Debeljak

Ernest Sabathy

Edo Lenart

vse do leta 1987. Sedaj pa je član društvene in nadzorne komisije.

Ernest se je vedno zavzemal za lovsko etiko, pravičnost, natančnost in disciplino. Bil je vzoren mentor lovskim pripravnikom, kot lovec pa še danes sodeluje pri vseh delovnih obveznostih in lovih, strelskih tekmovanjih, ter skrbi, da je lovska kočja vedno lepo urejena.

Za uspešno delo v lovski organizaciji je prejel več priznanj. LZ Slovenije ga je nagradila z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Spoštovani Ernest – ob življenjskem jubileju ti iskreno čestitamo, želimo še veliko zdravih ter zadovoljnih let in še mnogo lepih lovskih doživetij.

LD Podvelka – D. K.

Mrzlega desetega grudnovega jutra 1991 nas je pretresla vest, da nas je povsem nenadoma za vedno zapustil naš dolgoletni, prizadrevni in vzorni član **Edo Lenart**.

Rojen je bil 26. 10. 1933 v Moravški gori nad Gabrovko kot sin številne družine. Že kot mlad fant se je vključil v maloštevilno lovsko družino Gabrovka, kjer je takoj poprijel za delo. Vključil se je v članstvo, ki je imelo v mislih izgradnjo lovskega doma. Marljiv kot je bil, se je takoj aktivno vključil v izgradnjo. Poleg tega je bil že leta 1958 izvoljen v upravni odbor, katerega član je bil s presledkom dveh let (od 1966 do 68, ko je bil predsednik nadzornega odbora) vse do smrti.

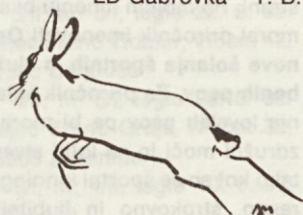
Poleg tega je bil v letih 1968 do 72 in od 1990 do smrti blagajnik družine.

Lovski tovariši ter sorodniki in znanci darovalcev okrasnih spominskih žebeljčkov na našem lovskem praporu se ga bodo spomnili tudi po prenekanem spremstvu na zadnjih poteh lovskih tovarišev in darovalcev, saj je bil od leta 1974 pa do svoje smrti tudi praporščak.

Z Edovo smrtjo smo izgubili poštenega človeka, izkušnega lovca, z dušo in srcem predanega zeleni bratovščini, prijetnega sogovornika, skratka, lovskega tovariša, ki ga bomo za vedno ohranili v spominu. O njegovem plodnem delu govorita tudi odlikovanji – znak za lovske zasluge in red III. stopnje, ki si ga na žalost zaradi prezgodnje smrti ni mogel pripeti na prsi.

Od Edija smo se poslovili tako kot si je sam želel in zaslužil – ob zvokih lovskih rogov in zadnjemu pogonu, skozi – lahko rečemo – njegovo Moravsko goro, ki je potekal ob pogrebni povorki. Ob zvokih Pevskega zbora Gabrovka, Lovskega pevskega zbora Trbovlje in Zasavskih rogistov smo se z žalostjo v srcu razšli, saj smo se razšli s človekom, ki je velik del svojega življenja podaril zeleni bratovščini in naravi.

LD Gabrovka – T. B.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi

Franc Mohorič, LD Zg. Ščavnica, * 1. 9. 1957, † 1. 12. 1991.

Vinko Lavrič, LD Loški Potok, * 22. 3. 1942, † 23. 3. 1992.

Vinko Perič, LD Šenčur, * 30. 8. 1946, † 17. 3. 1992.

Alojz Resnik, LD Brežice, * 24. 5. 1907 † 14. 2. 1991.

Franc Trupej, LD Zabukovje, * 3. 1. 1925, † 11. 1. 1992.

Ivan Brlek, LD Cirkulane, * 4. 6. 1927, † 1. 5. 1992.

Emil Nanut, LD Idrija, * 5. 7. 1954, † 28. 4. 1992.

Franc Pohar, LD Radeče, * 25. 1. 1898, † 27. 3. 1992.

Karel Kocbek, LD Ljutomer, * 9. 12. 1930, † 3. 4. 1992.

Umrlim časten spomin!

Lovska kinologija

Nekaj kritičnih misli ob izidu priročnika Osnove šolanja športnih službenih in lovskih psov

Kinološka zveza Slovenije je izdala v sodelovanju s komisijo za šolanje priročnik za inštruktorje osnovnega šolanja vodnikov in psov ter vodje tečajev. Priročnik je zasnovan po poglavjih in zajema vse, kar je potrebno pri pedagoškem delu vodnika in njegovega psa. Nazorno nam prikaže organizacijo tečaja za šolanje psov, metodološko in analitično podaja vsako učno uro posebej. Osnovni tečaj športnega ali službenega psa je razdeljen na 32 učnih dni, dvakrat tedensko. Vodja tečaja mora narediti pripravo za vsako učno uro, jo razdeliti na uvodni, glavni in zaključni del ter določiti namen dela. Tečaj je razdeljen na teoretični in praktični del. Teoretični del zajema vse od zgodovine psa in kinologije, do fiziologije in psihologije psa pri šolanju. Na koncu pa priročnik obravnava bolezni psov, prvo pomoč in pripravo psa na ocenjevanje in razstave. Priročnik

je napisan razumljivo in je namenjen bralcu, ki ima že izkušnje v šolanju psov.

Žal pa se koncept priročnika podre, ko pridemo do 15. poglavja, ki nosi naslov Vzgoja lovskih psov.

Avtor obravnava:

1. Šolanje mladičev
 2. Šolanje barvarja na umetnem krvnem sledu
 3. Iskanje ranjene divjadi v lovišču
 4. Šolanje goničev in brak-jazbečarjev za glasen lov
 5. Jamarjenje
 6. Uvajanje ptičarja v lov
- Bralec, ki se je kdaj ukvarjal s šolanjem lovskih psov in ima nekaj splošne pedagoške osnove, bo takoj opazil veliko razliko v podajanju snovi splošnega šolanja psov in šolanja lovskih psov v priročniku. Avtor navaja stare, delno že preživete oblike in ne šolanja lovskega psa. V pisanju nikjer ne zasledimo metodologije šolanja, učne razdelitve in priprave na podajanje snovi, namen posameznih vaj za dosego končne izvedbe. Lovski kinologi, ki se ukvarjajo z organizacijo tečajev, si s tem delom priročnika ne morejo pomagati skoraj nič.

Naj navedem še nekaj »cvetk«, ki krasijo pisanje. Prva je že v naslovu poglavja a; namesto »vzgoja lovskega psa in šolanje mladiča«, bi moralo biti napisano šolanje lovskih psov in vzgoja mladičev.

Vzgoja mladiča naj bi potekala v smislu čimvečje socializacije psička, spoznavanja okolja, domačih in divjih živali in njihovega daha, habitata kot so gozd, polje in vodovje, spodbujanja nagona sledenja in prinašanja itd. Avtor pa govori o šoli vaj, ki dejansko spadajo v šolanje psa in ne v vzgojo psa, ki naj traja do spolne zrelosti psa. Privajanje na strel opredeli kot »strelomirnost«, uči tako, da vodnik strelja sam, psiček pa leži na prostoru. To je povsem zgrešeno. Kam se bo ubogi kuža zatekel, če se bo strela ustrašil in ga popade panika? K vodniku se ne more, saj je on tisti, ki je povzročil strah s strelom.

Pisec ne navaja metodologije postopnosti pri šolanju psov

za krvni sled katerekoli lovske pasme. Že v obdobju vzgoje moramo poskrbeti, da bo pes oblaž. Faza šolanja oblažanja in pokazanja s prinosilom ali brez poteka ločeno od šolanja samega krvnega sleda. Izredno pomembna je tudi motivacija za sledenje. Vse to pušča avtor v nemar.

V Sloveniji velja, da goničev ni potrebno kaj dosti šolati, kar je velika degradacija teh psov.

V priročniku je navedeno, kako avtor preizkuša goniča, če bo prinesel zajčka ali ne. Uplenjenega zajčka najprej očisti, prazno trebušno votlino natlači s smrekovimi vejicami in jo s palico zašpili, nato naredi vlečko. Goniča da na vlečko in ga spusti. Če se vrne brez zajčka in maha z repom, bo pokazal, če pa zajca prinese, pa aporter. Sam pa mislim, da psa zverska kri ne bo zapustila in

Pri ptičarjih je zelo pomembno pravilno učenje prinašanja: osnovne elemente lahko psiček dobi že v obdobju vzgoje...

Foto: B. Ingolič

KLUB DIANA

NAROČITE VELIKI STENSKI KOLEDAR DIANA 1993

Obračamo se na vas kot na prijatelja narave in stalnega naročnika velikega stenskega koledarja Diana. V koledarju Diana 1993 bo na predlistu in dvanajstih straneh 13 velikih barvnih posnetkov divjadi in drugih živali, razen tega pa bodo na vsakem listu še manjši posnetki živali – plenilcev, mahov in lišajev oz. makro posnetki (skupaj 26 posnetkov).

Ne gre zgolj za enostaven koledar. Koledar bo sestavljen tako, da bodo na vsakem listu trije meseci, s poudarkom na glavnem mesecu. Bistvo koledarja je usmerjeno na slikovni in z njim povezan vsebinski del, ki na izjemen način predstavlja delček žive narave in naših hotenj za njeno ohranitev.

Radi bi vam že sedaj ponudili ceno koledarja. Vemo, da so časi težki, vendar le ne tako, da ne bi zmogli tolarско protivrednost 8 DEM, kolikor bo stal koledar ob izidu (sredi oktobra). Kot doslej bomo dotisk delovnih organizacij in LD na koledarje zaračunali posebej, glede na količino in zahtevane barve. Za naročila nad 1000 izvodov bomo dotisk podjetja opravili brezplačno.

Plačilo prometnega davka pri izdaji koledarja je že všteto v ceno koledarja.

Za naročilo zadostuje, da izpolnite obrazec naročilnice, ki jo podpisano in žigosano (LD) pošljete na naš naslov.

Za vsa morebitna dodatna pojasnila se obrnite na naš naslov: **KLUB DIANA, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana**. Posluujemo vsak delavnik **od 7. do 14. ure**; tel.: (061) 214-924.

V prepričanju, da boste ostali še vedno naš zvesti naročnik, vas pozdravljamo!

NAROČILNICA

Lovska družina oz. delovna organizacija

(natančen naslov)

Naročamo izvodov stenskega koledarja »DIANA 1993«.

Obvezujemo se, da bomo poravnali dolžni znesek v zakonitem roku.

Datum: Žig LD (DO) Podpis odgovorne osebe

bo zašpiljenega zajčka veselo pomalical, morda zakopal, kar bi napravila večina tako nešolanih psov v prinašanju!

Delo ptičarja ne zajema samo delo na polju in v gozdu, kot navaja avtor. Pozabil je na šolanje v vodnem delu, šolanje prinašanja male divjadi (od jerebice do lisice), saj vemo, da je ravno delo po streli najbolj pomembno za vsakega lovskega psa in moramo tej prvini posvetiti največjo pozornost!

V delu nisem zasledil niti vrstice o šolanju šarivcev, ki so pri nas dovolj močno zastopani. Tudi o delu in šolanju prinašalcev ni nobene besede.

Drugo poglavje so preizkušnje in tekme za posamezne pasme (grupe) lovskih psov, nič ne bi bilo napak, če bi bile omejenjene.

Zares škoda, da se je uporaben priročnik pri lovski tematiki izjalovil, saj je vse napisano na 12. straneh od skupno 278. strani. Po mojem mnenju bi se moral priročnik imenovati **Osnove šolanja športnih in službenih psov**. Za priročnik šolanja lovskih psov pa bi morali združiti moči in se lotiti stvari tako kot so se športni kinologi, resno, strokovno in ljubiteljsko.

Kinologi – lovci, priročnik vseeno preberite, boste vsaj videli, kako šolajo pse športni kinologi; to nam ne bo škodovalo!

Mile Budič
kinol. sodnik

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Lovski terierji (JR LT):

o: 5/I, m: 5/II, leglo 15. 7. 92.
Rejec Edvard Marc, Dobravlje 29, 65263 Dobravlje.

o: 5/I, m: 4/II, leglo 29. 6. 92.
Rejec Marjan Gajšek, Vrbo 32/c, 63230 Šentjur.

o: 4/I, m: 4/II, leglo 7. 5. 92.
Rejec Anton Bubnič, Strunjan 100, 66320 Portorož.

o: 5/I, m: 4/II, leglo 26. 6. 92.
Rejec Ivan Fišer, Slape 29/a, 62323 Ptujška Gora.

o: 5/I, m: 4/I, leglo 12. 5. 92.
Rejec Miroslav Klančar, Križ 268, 66210 Sežana.

o: 5/I, m: 5/II, leglo 19. 6. 92.
Rejec Ivan Vovk, Bistriška c. 50, 62319 Poljčane.

o: 5/I, m: 5/I, leglo 8. 6. 92.
Rejec Albin Pehant, Zg. Hoče 52/a, 62311 Hoče.

o: 5/I, m: 5/I, leglo 9. 5. 92.

VODNIKI PSOV, PREIZKUŠENIH ZA DELO PO KRVNEM SLEDU – POZOR!

Na željo mnogih vodstev lovskih družin in lovcev po Sloveniji, kjer še nimajo pri roki preizkušenega in rutiniranega psa za delo po krvnem sledu, poziva uredništvo naše revije tudi vse vodnike ostalih pasem lovskih psov, ki so opravili vsaj 10 uspešnih iskanj po naravnem krvnem sledu, da svojo pripravljenost **ponuditi pomoč pri zasledovanju obstreljene divjadi** sporočite vašemu področnemu lovskemu kinološkemu društvu. Vodstva vseh LKD v Sloveniji prosimo, da nam sporočijo **vse naslove in telefonske številke vodnikov**, ki so pripravljeni nuditi tovrstno pomoč in da uradno potrdijo tudi kvalifikacijo njihovih psov. Naslove bomo prav tako objavili v Lovcu.

*Komisija za lov. kinologijo pri IO LZS
in uredništvo Lovca*

Rejec Stanislav Grošel, Sp. Idrija 163, 65291 Sp. Idrija.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 17. 6. 92.
Rejec Tone Ozebek, Trnje 7, 64228 Železniki.

Kratkodlaki jazbečarji (JR JKI):

o: 5/I, m: 5/II, leglo 29. 6. 92.
Rejec Jože Tlaker, Poljane 6, 63332 Rečica ob Savinji
o: 5/I, m: 5/II, leglo 5. 6. 92.
Rejec Albin Pehant, Zg. Hoče 52a, 62311 Maribor.

Resasti jazbečarji (JR Jri):

o: 5/I, m: 5/III, leglo 6. 6. 92.
Rejec Risto Verbič, C. XXXI. div. 82, 64226 Žiri.
o: 5/I, m: 4/II, leglo 17. 6. 92.
Rejec Mirko Draškovič, Kanc. Ilerjevo 3, 62314 Zg. Poljskava.
o: 4/I, m: 4/I, leglo 23. 6. 92.
Rejec Jože Korošec, Dol 18, 63213 Frankolovo.
o: 4/II, m: 4/II, leglo 5. 3. 92.
Rejec Jože Drgan, VDV br. 6, 61431 Dol pri Hrastniku.
o: 5/II, m: 4/I, leglo 20. 4. 92.
Rejec Viktor Drgan, Marno 23, 61431 Dol pri Hrastniku.

Istrski kratkodlaki goniči (JR Gki):

o: 5/I, m: 5/II, leglo 21. 6. 92.
Rejec Bruno Sluga, B. Magajne 8, 66310 Izola
o: 5/I, m: 5/I, leglo 26. 6. 92.
Rejec Anton Špeglič, Za Savo 16, LKD Zasavje.
o: 4/I, m: 5/II, leglo 5. 6. 92.
Rejec Tone Koritnik, Lozice 50, 65272 Podnanos.
o: 4/I, m: 4/II, leglo 3. 6. 92.
Rejec Ivan Ličen, Dolga Poljana 53, 62271 Vipava.
o: 5/I, m: 5/II, leglo 26. 4. 92.
Rejec Slavko Bržan, Babiči 11, 66273 Marezige.

o: 5/I, m: 4/I, leglo 29. 4. 92.
Rejec Martin Oštir, Kraška vas 11, 68263 Cerklje ob Krki.
o: 5/II, m: 4/I, leglo 12. 7. 92.
Rejec Pavel Seljak, Korita 5, 65281 Sp. Idrija.
o: 5/II, m: 5/I, leglo 13. 2. 92.
Rejec Vojko Kočevar, Kastelec št. 7, 66275 Črni Kal.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 27. 5. 92.
Rejec Miloš Lisica, Vrtojbenska c. 37, 65290 Šempeter pri Gorici.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 15. 5. 92.
Rejec Jože Papež, Kuželjevce 8, 61303 Zagradec.

Istrski resasti goniči (JR Gri):

o: 5/I, m: 4/II, leglo 10. 6. 92.
Rejec Franc Krapež, Predmeja 4, 65270 Ajdovščina.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 17. 6. 92.
Rejec Alojz Piškur, Mali Gaber 17, 68213 Veliki Gaber.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 19. 6. 92.
Rejec Janko Lovrečič, Boršt 55, 66273 Koper – Marezige.

Posavski goniči (JR GP):

o: 4/I, m: 4/I, leglo 13. 4. 92.
Rejec Ivan Šimenc, Poljane 7, 63332, Rečica ob Savinji.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 10. 5. 92.
Rejec Ivan Tkaličič, Belči Vrh 1/a, 68343 Dragatuš.
o: 5/I, m: 4/I, leglo 8. 6. 92.
Rejec Martin Kraševce, Šolska 4, 68330 Metlika.

Brak-jazbečarji (JR Bj):

o: 5/II, m: 5/I, leglo 22. 5. 92.
Rejec Franc Vidmar, Videm 42, 61380 Cerknica
o: 4/II, m: 5/I, leglo 23. 6. 92.
Rejec Franc Grajš, Klečet 32, 68360 Žužemberk.
o: 5/I, m: 4/II, leglo 10. 6. 92.
Rejec isti.

VODNIKI PSOV »KRVOSLEDCEV!«

Naprošamo vse vodnike psov, ki imate **pse, preizkušene za delo po krvnem sledu**, da sporočite svoj popoln naslov uredništvu Lovca, da vam bo komisija za lovsko kinologijo pri LZS poslala knjižico »Dnevnik vodnika krvosledca«, kamor boste lahko beležili iskanja že v letošnji lovski sezoni. Komisija bo vaše podatke potrebovala konec lovske sezone, rezultati pa bodo komisiji v pomoč pri nadaljnjem uveljavljanju praktičnega pomena krvosledništva v slovenski lovski kinologiji.

POMOČ PRI ZASLEDOVANJU OBSTRELJENE DIVJADI VAM NUDIJO:

1. **Slavko Fabjan**, Zgornje Bitnje 71, 64209 Žabnica (bavarski barvar); tel.: (064) 312-086 ali ali (064) 214-400.
2. **Jože Mali**, Potoče 1, 64205 Predvdor, (bavarski barvar), tel.: (064) 45-061.
3. **Alojz Mlakar**, Suška 49, 64220 Škofja Loka (hanovrski barvar), tel.: (064) 631-156 ali (064) 631-982.
4. **Marko Plestenjak**, Zgornje Bitnje 82, 64209 Žabnica (hanovrski barvar), tel.: (064) 312-026
5. **Jože Šafarič**, Finžgarjeva 18, 69252 Radenci (hanovrski barvar), tel.: (069) 65-509 ali (069) 21-637.
6. **Anton Kralj**, Koroška 64, 64290 Tržič (bavarski barvar), tel.: (064) 50-528.

Vzrejna komisija za VI. grupo obvešča, da bo

REPUBLIŠKA TEKMA V DELU PO KRVNEM SLEDU ZA VSE PASME LOVSKIH PSOV

5. septembra 1992 na območju LKD Ljubljana

Točen kraj in ura bosta prijavljenim vodnikom **sporočena pisno**.

Pisne prijave s **kavcijo 500 SLT** sprejema do 26. 8. 1992
Peter Dimić, Severjeva 2; 61000 LJUBLJANA.

Pogoj za udeležbo na republiški tekmi je opravljena lokalna tekma po krvnem sledu!

Hanovrski barvarji (JR HB):

o: 5/I, m: 5/II, leglo 20. 7. 92.
Rejec Rudi Kravanja, Zarečje 46, 66250 Ilirska Bistrica.
o: 4/I, m: 5/I, leglo 2. 7. 92.
Rejec Jože Vester, Kovorska c. 23, 64290 Tržič.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 7. 7. 92.
Rejec Jožica Janežič, Puščava 7, 68230 Mokronog.
o: 5/II, m: 5/II, leglo 20. 6. 92.
Rejec Brane Fajfer, Gubčeva 3, 64000 Kranj.

Bavarski barvarji (JR BB):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 27. 6. 92.
Rejec Slavko Legan, Dol. Ajdovec 9, 68361 Dvor.

Nemški kratkodlaki ptičarji (JR Pki):

o: 5/I, m: 4/II, leglo 5. 6. 92.
Rejec Gentile Kofol, II. prekomorske brig. 47/a, 66000 Koper.
o: 4/PZP, JZP, m: 4/PZP, JZP, leglo 7. 6. 92. Rejec Oto Frajz-

man, Pesnica 52, 62211 Pesnica.

Nemški ostrodlaki ptičarji (JR Pos):

o: 5/PZP, JZP, m: 4/JZP, leglo 26. 5. 92. Rejec Adolf Potočnik, Obrež 132, 62277 Središče ob Dravi

Epagneul bretoni (JR EB):

o: 5/PZP, m: 4/PZP, leglo 25. 6. 92. Rejec Vlado Lekše, Brege 64, 68273 Leskovec pri Krškem.

Labrador retrieverji (JR LR):

o: 4/I, m: 3/II, leglo 31. 3. 92. Rejec Stanka Kadunc, Dol.

Prekopa 13, 68311 Kostanjeva na Krki.

Koker španjeli (JR KŠ):

o: 5/I, m: 4/I, leglo 8. 7. 92. Rejec Adolf Sušec, Podgorje 32, 62381 Podgorje.
o: 5/I, m: 5/I, leglo 28. 6. 92. Rejec Bojan in Kaja Deberšek,

Stari trg 149, 62380 Slovenj Gradec.

o: 5/I, m: 4/II, leglo 20. 6. 92. Rejec Franc Bučar, Latkova vas 122, 63312 Prebold.

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

Lovsko kinološko društvo Ljubljana

obvešča o datumih naslednjih lovsko-kinoloških prireditiv:

* **PNZ retrieverjev** (prinašalcev) bo **29. 8. 1992** ob 8. uri. Zbor pred lovskim domom LD Ig v Dragi pri Igu.

* **Republiška tekma lovskih psov v delu po krvnem sledu** bo **5. 9. 1992**. Informacije o pripravi in kraju tekmovanja dobite po telefonu (061) 267-661, int. 44 dopoldne.

* **PNZ psov jamarjev** bo **12. 9. 1992** ob 8. uri; zbor pred gostilno **Bela griva v Grosupljem**.

Za vse tri prireditve velja najkasnejši rok prijav 10 dni pred prireditvijo.

LKD Ljubljana

Ford Fiesta	1.1i C	12.640 DEM
Ford Fiesta	1.3i C	13.120 DEM
Ford Fiesta	1.8 D C	14.230 DEM
Ford Fiesta	1.4i CLX	14.440 DEM
Ford Escort	1.3i CLX	15.190 DEM
Ford Escort	1.4i CLX	15.430 DEM
Ford Escort	1.8/16V CLX	16.540 DEM
Ford Escort	1.8 D CLX	15.990 DEM
Ford Escort	1.3i CLX KOMBI	16.880 DEM
Ford Escort	1.8/16V CLX KOMBI	18.250 DEM
Ford Orion	1.3i CLX	16.200 DEM
Ford Orion	1.4i CLX	16.450 DEM
Ford Orion	1.8/16V 14 CLX	17.550 DEM

SUZUKI

Suzuki SWIFT	1.0 GL	11.780 DEM
Suzuki SWIFT	1.3 GL	12.560 DEM
Suzuki SWIFT	1.3 GS	13.960 DEM

CLASSIC MARKETING

Neubergerjeva 17, Ljubljana, tel.: (061) 302 686, fax: (061) 302 997
Uradne ure vsak dan razen sobote med 9. - 13. in 16. - 18. uro

Mali oglasi

Prodaj leglo resastih istrskih goničev (leglo 25. 4. 1992). So potomci odličnih staršev (oče: 5/I, mati: 5/I). Ivan Bregar, Cesta oktobrskih žrtev 66, 68310 Šentjernej. Tel.: (068) 42-124. Cena mladiča 200 DEM.

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 × 64 s strelnim daljnogledom in montažnimi deli. Vlado Kopriva, 63342 Gornji Grad 148.

Izdelujem pasje ute iz brun (različne velikosti), s pred-prostorom in možnostjo demontaže poda in strehe (zaradi čiščenja). Informacije po telefonu (063) 844-053.

Ugodno prodaj borovelsko bokarico (izdelava L. Borovnik), kal. 12/7 × 65R, z menjalnimi cevmi 12/12. Montiran je strelni daljnogled 6 × 42 (suhlska montaža). Informacije po telefonu (067) 701-136, Čurin.

Prodaj lovsko kroja (malo nošena) št. 52 in 56. Informacije po telefonu (061) 860-605; Puželj.

Prodaj češko bokarico, kal. 7 × 57 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16 in montiranim strelnim daljnogledom zeiss 6 × 42. Informacije po tel.: (063) 781-155, Žnidarec.

Prodaj špringer španjele (leglo 12. 3. 1992), odličnih staršev. Adolf Kapš, Brezula 46/b, 62103 Rače. Tel.: (062) 608-001.

Prodaj nemško prepeličarko – serko, staro 3 mesece, potomko odličnih staršev. Tel.: (061) 864-277, Merhar.

Prodaj karabinko CZ, kal. .30-06, **rusko bokarico**, kal. 12/12 in **rusko MK puško**. Informacije po telefonu (062) 721-856.

Prodaj belgijsko polavtomatsko šibrenico browing FN, kal. 12. Informacije po telefonu (062) 773-794, Šeruga.

Barvni katalog firme Kettner za lovsko orožje, strelivo in vso ostalo lovsko opremo (580 strani) lahko naročite pri Allsport – Žalec. Tel.: (063) 714-615. Poslali vam ga bomo po pošti.

Prodaj mlade kdl. istrske goniče, leglo 4. 5. 1992. Darko Grošelj, Dešen 11, 61281 Kresnice. Tel.: (061) 877-416.

Naprodaj sta pes in psica pasme etnski gonič (italijanska pasma), z rodovnikom. Informacije po telefonu (061) 573-123 (med 8. in 10. uro jutraj).

Prodaj nov strelni daljnogled leupold 3-9 x in montažne dele iste znamke za M 95 ali M 98. Informacije po telefonu (0602) 35-534, Praper.

Prodaj češko bokarico, kal. 16/7 × 57 R s strelnim daljnogledom. Informacije po telefonu (064) 721-466, Žvab.

Prodaj šibrenico – brezpetelinko CZ (novo) kal. 12-12. Cena 700 DEM. Informacije po telefonu (068) 45-055 po 16. uri.

Kupujemo pse pasme labrador retriever, koker španjel in špringer španjel, stare 8 do 18 mesecev. Informacije dobite med 8. in 14. uro po telefonu: (061) 573-123.

Prodaj tricevko kal. 16-16/7 × 65 R s strelnim daljnogledom helia 652. Informacije po telefonu (061) 751-438 Božovič.

Prodaj leglo brak-jazbečarjev, odličnih staršev. Tel.: (061) 752-046, Orešnik.

Ročne prenosne akumulatorske svetilke (polnjenje iz omrežja 220 V) lahko naročite po povzetju. Cena 36,00 ECU in poština. Informacije po telefonu (069) 21-842, Šanko.

Ugodno prodaj nemško prepeličarko – serko, staro 4 mesece (psička je cepljena). Radovan Žigon, 66281 Škofije 70/c. Tel.: (066) 54-825.

Prodaj leglo resastih jazbečarjev. Informacije po telefonu: (064) 621-234, Krajnik – popoldne.

Prodaj vikend, delno obnovljeno kmečko hišo, s telefonom in pol ha vrta, na meji lovišč grosupeljske in taborske lovske družine. Informacije po telefonu (061) 312-173 ali (061) 787-110.

Prodaj rusko bokarico kal. 12/12 in **češko bokarico** kal. 12/7 × 65 R. Informacije po telefonu (061) 653-806.

Prodaj češko bokarico kal. 12/7 × 57 R s strelnim daljnogledom tasco 4 × 32 in naprožilom. Cena 1500 DEM. Telefon (062) 306-418.

Prodaj bokarico merkel suhl kal. 12/7 × 65 R s strelnim daljnogledom habicht variabel in **bokarico lames** 12/12. Tel.: (062) 771-006, zvečer.

Prodaj karabinko CZ kal. 7 × 64, s strelnim daljnogledom habicht 6 × 42 (suhlska montaža), tel.: (063) 841-079.

Prodaj leglo nemških prepeličarjev (rjavci). Leglo 22. 5. 1992. Jože Napret, Vodovodna 2, 63214 Zreče. Tel.: (063) 760-318.

Lovske kravate z vezanim emblemom srnjaka, fazana, divjega petelina in kozoroga vam pošljemo po povzetju. Modna kravata Gjergjek, Ivana Regenta 29, 69000 Murska Sobota, tel. in telefax: (069) 22-326.

Prodaj ali zamenjam psičko brak-jazbečarko za lovskega terierja ali jazbečarja. Informacije po tel.: (0602) 53-314 – Ogris.

Prodaj MK puško nemške izdelave, s strelnim daljnogledom. Informacije po telefonu (062) 773-480, Majcen.

Prodaj nemške prepeličarje – rjavce. Mladiči so stari 4 mesece in so potomci odličnih staršev. Tel.: (061) 773-521, Omahen.

Prodaj resastega jazbečarja, starega 10 tednov. Informacije po telefonu (061) 212-503 – zvečer.

Prodaj šibrenico kal. 12-12, CZ. Informacije po telefonu (061) 781-139 (Marinčič).

Objavljanje zapisov o jubilejih in osmrtnicah

Ker dobiva uredništvo veliko več prispevkov za rubriki **Jubilanti** in **V spomin**, kot je na voljo prostora zanju, je uredniški odbor glasila Lovec na predlog Sveta za založništvo LZS sprejel nove pogoje za njihovo objavlanje. Vsa vodstva LD in ZLD zato prosimo, da se novodil strogo držijo.

Pri dosedanjem objavlanju se je predvsem izkazalo, da zapisi prihajajo veliko preobširni in velikokrat neuradno (ne potrdi jih LD s svojim žigom in podpisom odgovorne osebe), zato jih mora uredništvo skrajševati in zavračati. Mnogokrat pisci tudi ne navedejo vseh konkretnih podatkov, ki se zahtevajo. Zaradi visoke poprečne starosti članstva prispe v uredništvo toliko zapisov o 60-letnikih, da jih uredništvo ne uspeva več objavljati v doglednem času. Iz vsega naštetega sledi, da jemljejo zapisi v našem glasilu dragocen prostor, ki je sicer namenjen za druge rubrike. Uredniški odbor je o tej problematiki razpravljal na svoji 12. seji 3. 6. 1992 in sprejel **delno spremenjene pogoje objavljanja**, ki jih objavljamo.

Jubileje zaslužnih članov objavljamo odslej le za 70-letnice, 75-letnice, 80-letnice, 85-letnice, 90-letnice itd. **Nič več ne bomo sprejemali zapisov o 60-letnicah** (objavili bomo le tiste, ki so prispeli v uredništvo do 10. 7. 1992). V vsakem zapisu, ki pa ne sme biti daljši od 1 tipkane strani (največ 32 tipkanih vrstic), morajo biti med ostalim navedeni tudi naslednji podatki: najpomembnejše funkcije in mejni letnici za vsako od funkcij. Zahteva se pogoj vsaj 6-letno jubilarstvo delovanje kot člana UO oz. IO LD, **predsednika** NO ali disciplinskega razsodišča DR, članstvo v organih LZS ali ZLD, LGO (v posamezni funkciji ali skupno). Če je bil jubilar (ali umrl) pooblaščen lovski čuvaj, pa ima pogoje za objavo v Lovcu le, če lahko izkaže vsaj 10-letno opravljanje lovsko-čuvajske službe (mejni letnici).

Sliko jubilara objavimo, če je pisec zapisa poleg ostalih navedenih pogojev v zapisu izkazal, da je jubilar član lovske organizacije vsaj 30 let. Le izjemoma je uredništvo

upravičeno objaviti tudi sliko drugih članov, ki so s svojim delom zaslužni za lovstvo v širšem pomenu besede (npr. aktivno delovanje v vodilnih organih LZS oz. če so za svoje zasluge prejeli od LZS vsaj red za lovske zasluge II. stopnje; ali od KZS red za kinološke zasluge II. stopnje).

Rok za oddajo zapisa v uredništvo je najpozneje 5 mesecev od dneva jubileja.

Osmrtnico za zaslužnega umrlega člana objavljamo (s sliko ali brez nje) **pod povsem enakimi pogoji kot veljajo za objavlanje jubilarov**, vendar mora tudi tu priti zapis v uredništvo najkasneje **5 mesecev po datumu smrti**.

Tudi pri teh zapisih objavimo sliko le, če je bil umrl član lovske organizacije vsaj 30 let.

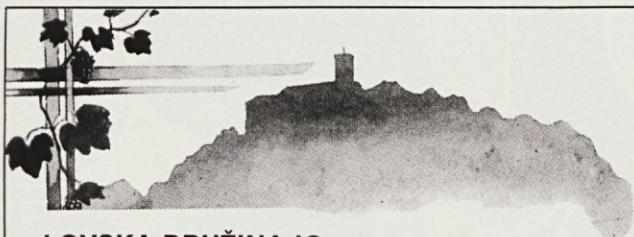
Uredništvo objavlja tudi **kratke osmrtnice o vseh umrlih članih**, četudi ne izpolnjujejo predpisanih pogojev. Takšna objava mora vsebovati naslednje podatke: **ime in priimek umrlega člana, ime LD, datum rojstva in datum smrti** (dan, mesec in leto). Te kratke podatke objavimo, če jih dobimo v uredništvo **vsaj 6 mesecev po smrti**.

Pozor! Iz vsakega daljšega sestavka (1 tipkana stran) o jubilaru ali umrlem mora biti natančno razvidno, da so izpolnjeni vsi navedeni pogoji. V vsakem takšnem zapisu pa je potrebno obvezno navesti tudi **datum rojstva jubilanta ali umrlega** (pri umrlem pa tudi **datum smrti**, ne pogreba!).

Vsak tovrstni zapis mora priti v uredništvo **uradno** (torej mora biti opremljen z žigom LD in s podpisom odgovorne osebe).

Dopisnike prosimo, da se teh navodil natančno držijo, da nam ne bo potrebno poizvedovati za podatki ali zavračati zapisov, predvsem pa, da se držite dogovorjenih rokov. Predolge prispevke bomo zavračali oziroma si pridržujemo pravico, da jih ustrezno skrajšamo. Vedeti morate, da nam za manjkajočimi podatki ni potrebno poizvedovati.

Uredniški odbor glasila Lovec

LOVSKA DRUŽINA IG

organizira pod okriljem LKD Ljubljana

REPUBLIŠKO TEKMO LOVSKIH PSOV (VSEH PASEM) V VODNEM DELU ZA POKAL LJUBLJANE

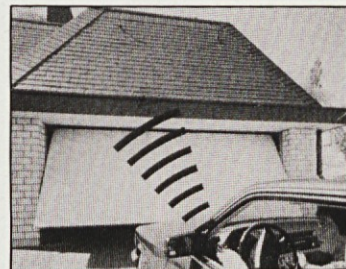
Tekma bo **29. 8. 1992** s pričetkom **ob 8. uri** na ribnikih v **Dragi pri Igu**. Zbor pred lovskim domom LD Ig v Dragi.

Rok prijav je do **15. 8. 1992** na naslov:

Tina Jež, Vogelna 10, 61000 Ljubljana,

telefon: (061) 211-841 ali (061) 267-661 int. 44.

Dvižna garažna vrata in mehanizmi za daljinsko odpiranje vrat

• **Mehanizmi za daljinsko odpiranje vrat ORION (nemške izdelave)** so izjemne kvalitete, montaža je preprosta in primerna za vse vrste vrat (dvokrilna, dvižna...) – 1-letna garancija.

• Nudimo vam **bela in rjava garažna vrata NORMSTAHL** (nemške izdelave) dimenzij: 2375×2125 mm in 2500×2125 mm z 10-letno garancijo.

Prodaja trgovina:

tel.: (061) 106-577

Marinkov trg, (Fužine)
Ljubljana

odprto: 9.–12. in 15.–19. ure
sobota: 8.–13. ure

